

MATIĆA

**Belečka crkva
ponovno
u punom sjaju**

Sretan Uskrs!

Hrvatska dopunska škola - Ulm

Predstavljen godišnjak HMI-a

Klis i legendarni knez Petar Kružić

Ovo je za ne vjerovati!!! Najprije smo preskočili zimu, a sada nam meteorolozi kažu da ćemo preskočiti i proljeće, odnosno da je ono već tu i da za koji tjedan kreće ljeto, barem po temperaturama od 20 i više Celzijevih stupnjeva. Gledam kroz prozor procvjetala stabla i molim Boga da nam se sve to

uskoro ne vrati kao bumerang. No grad bruji i zuji, vrtne terase, kafići, parkovi puni, a i kod nas u Matici vrlo živo. Već nekoliko dana, naime, održava se u našim prostorima godišnja konvencija Hrvatskoga svjetskog kongresa. O tome opširnije u ovom broju Matice. A nedavno smo sudjelovali kao već tradicionalni suorganizatori u XIII. Danima hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu, pa i o tome u ovom broju.

U svim tim događanjima lijepo je bilo vidjeti toliki broj izvandomovinskih Hrvata i njihovih potomaka koji se u tuđim sredinama tako ustrajno i s ljubavlju bore za očuvanje hrvatskoga jezika, kulture, svojih korijena, svojih nacionalnih obilježja. Dakle, svih onih vrijednosti do kojih, nažalost, mnogi ovdje u Hrvatskoj mnogo i ne drže. Kao što ne drže ni do Hrvata u iseljeništvu, koji su, kao što reče predsjednik HSK-a Boris Mikšić u prigodi otvorenja konvencije, pravi, ali, nažalost, neiskorišteni rudnik zlata ne samo u materijalnom nego i stručnom, znanstvenom, političkom i svakom drugom pogledu. Iz deklaracije HSK-a s konvencije mogu se iščitati preporuke i pravci kojima bi Hrvatska mogla iskoristiti taj potencijal, naravno, samo ako bude za to dovoljno političke volje. S obzirom na to da smo u izbornoj godini, ima nade...

Vraćajući se našim djelatnostima, ovoga mjeseca predstavljene su godišnjak HMI-a "Hrvatski iseljenički zbornik 2007", najprije u Frankfurtu, zatim i ovdje u Zagrebu, a najavljeno je i predstavljanje u Cannberi (Australija). Na više od 360 stranica, sa sažetcima na engleskome i španjolskome jeziku i temama koje povezuju ljude hrvatskih korijena u 20 zemalja svijeta, ovo antologijsko štivo trebalo bi krasiti police mnogih domova, ali i knjižnica, državnih ureda i ustanova u svijetu i u Hrvatskoj.

A od 8. do 18. ožujka u Chicagu i New Yorku održavaju se "Hrvatski dani za djecu, mladež, učitelje i roditelje", no o tome više u idućoj Matici.

U našem nastojanju da iz broja u broj uvedemo nešto novoga i nadamo se boljega, u ovom ćete broju primijetiti da na kraju svakog priloga imamo kratki sažetak na engleskom jeziku, pod oznakom CB (Content Brief) za one kojim je taj jezik jača strana.

I na kraju, svima vama, našim vjernim čitateljima, Uredništvo i HMI žele sretan Uskrs i još mnogo, mnogo sretnih dana u našem zajedništvu.

Urednik

This is unbelievable!! First we skipped winter, and now the meteorologists are telling us that we will also be skipping spring, that is to say that it is already here, and that summer kicks off in a few weeks, at least as far as temperatures of 20 degrees Celsius and upwards goes. I watch the budding trees in flower through the window and pray to God that it does not return like a boomerang. But the city is humming and buzzing, garden patios, cafés and the parks are full and it is very lively here too at the Croatian Heritage Foundation. The annual convention of the Croatian World Congress (CWC) has been in full swing here at our premises. We bring you more detail on that in this issue of Matica Magazine. And we recently took part, as now already traditional co-organisers, in the XIII Days of Croatian Folk Theatre in Hercegovac, so there will be more on that too in this issue.

It was nice to see so many of our people from the communities abroad and their descendents at all these events, striving so unflaggingly and with so much love to preserve the Croatian language and culture, their roots and their national character in foreign environment. All of those values that many here in Croatia, unfortunately, do not care much for. Just as they do not care much for emigrant Croatians, who are, as CWC president Boris Mikšić said at the opening of the convention, a true, but unfortunately untapped, gold mine – not only in the material sense, but also in the expert, scientific, political and every other aspect. One can read proposals and directions from the CWC declarations at the convention on how Croatia could take advantage of this potential, only, of course, if there is a sufficient amount of political will to do so. Considering that this is an election year there is hope...

Turning our attention back to our activities, the 2007 Croatian Emigrant Almanac, the CHF's yearbook, was presented this month, first in Frankfurt and then here in Zagreb – with a presentation in Australia's Canberra in the works. With over 360 pages, summaries in English and Spanish and topics that connect people with Croatian roots in 20 countries, this anthological text should grace the shelves of many homes, but also those of libraries, state offices and institutions, both abroad and here in Croatia.

And the Croatian Days for Children, Youth, Teachers and Parents are being held from March 8th to 18th in Chicago and New York, but more about it in the next Matica.

In our efforts to introduce from issue to issue something new and hopefully better you will notice in this issue that at the end of each article there is a CB (Content Brief) in English for those of you who are stronger in that language.

And in closing, to all of you, our faithful readers, the Editorial Staff and the CHF wish a Happy Easter and many, many more happy days to come in our unity.

The Editor

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

GODIŠTE / VOLUME LVIII

Broj / No. 3/2007.

RAVNATELJICA HMI / DIRECTOR CHF
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR
Nenad Zakarija

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR
Hrvoje Salopek

POMOĆNICA GLAVNOG UREDNIKA /
ASSISTANT EDITOR
Diana Šimurina-Šoufek

LEKTOR / LANGUAGE EDITOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO / EDITORIAL STAFF
Željka Lešić, Ivana Rora, Vesna Kukavica

TAJNICA / SECRETARY
Snježana Radoš

PRIJEVOD / TRANSLATION
Neven Ferenčić

DIZAJN I PRIPREMA / LAYOUT & DESIGN
Krunoslav Vilček

TISAK / PRINT: Vjesnik, Zagreb

SADRŽAJ

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

- 4 Ravnateljica HMI-a posjetila Hrvate u Njemačkoj
- 6 Predstavljen Hrvatski iseljenički zbornik 2007.
- 8 Održani 13. Dani hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu
- 10 Izložba fotografija *Hrvati u Argentini* postavljena u HMI
- 11 Predavanje o čileansko-hrvatskoj književnici Pepiti Turini

DOMOVINA

- 13 Prošle godine zabilježen pozitivan demografski trend
- 14 Uručene gospodarske nagrade Zlatna kuna
- 15 Uzgoj tuna bilježi odlične poslovne rezultate
- 34 Restaurirana crkva Marije Snježne u Belcu (Hrv. zagorje)
- 40 Zlatarna Križek izrađuje tradicijski hrvatski nakit
- 42 Obitelj Brozičević u Selcu liječi svjetske športaše
- 48 Obljetnica pogibije kneza kliškog Petra Kružića
- 64 Hrvatski olimpijski centar Bjelolasica

SVIJET

- 5 Hrvatski folklorni festival u Heusenstammu (Njemačka)
- 22 Kardinal Bozanić pohodio Hrvate u Venezueli i Peruu
- 23 Diljem svijeta proslavljeno Stepinčevo
- 24 Hrvatska dopunska nastava u Ulmu
- 26 Hrvatica Ljiljana Ravlich - australaska ministrica
- 27 Anketa: Mladi Hrvati iz Njemačke i povratnik u domovinu
- 51 Hrvati u Crnoj Gori: Marija Vučinić – predsjednica HGI

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 18 Godišnji sastanak Središnjeg odbora HSK
- 20 Slavko Bošnjak - hrvatski poduzetnik / povratnik iz Australije
- 30 Film o Hercegovini iseljenika Freda Lončara
- 33 Večer sjećanja na književnika Ahmeda Muratbegovića
- 38 Povijesne i aktualne hrvatsko-bugarske veze
- 43 Audioknjige na hrvatskome jeziku
- 44 Izgradnja spomen-središte u Bleiburgu
- 46 Franjo Harmat - urednik *Nove Hrvatske* iz Australije
- 50 Pedeseti broj *Zova Srijema* – glasila prognanih Srijemaca
- 54 Hrvatski pjesnik iz New Yorka Aleksandar Valčić
- 56 Iseljenička saga iz Veloga Grablja na Hvaru

STALNE RUBRIKE

- 16 Vijesti HR – gospodarstvo, politika...
- 19 Vijesti HR – kultura, zanimljivosti...
- 28, 47 Iseljeničke vijesti
- 32 Vijesti BiH
- 36 Manjinske vijesti
- 58 Nove knjige
- 60 Glazba +
- 62 CRORAMA
- 66 Športske vijesti

KOLUMNJE

- 12 EUROVIZA (Eliana Čandrlić)
- 43 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)
- 52 U potrazi za korijenima (Hrvoje Salopek)
- 55 Život u trećoj dobi (Stanka Pavuna)
- 66 Na kraju Oton (Oton Reisinger)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /

DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Korisni susreti u Frankfurtu i Stuttgartu

Predavanja, radni susreti i predstavljanje Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2007. potaknuli su zajedničke planove hrvatskih udruga i pojedinaca iz Njemačke i HMI – koji će se realizirati tijekom predstojećega razdoblja

Sastanak s Hrvatima u Stuttgartu

Na predavanju *Hrvati u Njemačkoj i Hrvatska matica iseljenika* s radnim susretom ravnateljice te ustanove Katarine Fuček s predstavnicima hrvatskih udruga i pojedinaca iz područja Frankfurta i Stuttgarta, koji su održani 16. – 18. veljače 2007., u organizaciji naših generalnih konzulata u tim gradovima, istaknuto je kako treba intenzivnije razvijati kulturne, prosvjetne i gospodarske veze matične zemlje s Hrvatima koji žive u Njemačkoj. Uz generalnog konzula Petra Uzorinca (Frankfurt) i generalnu konzulicu dr. Veru Tadić (Stuttgart), te delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipa Bebića, u raspravi su sudjelovali brojni predstavnici hrvatskih organizacija ističući kako Hrvatska mora kvalitetnije riješiti pitanje informiranja Hrvata izvan domovine, poglavito elektroničkim medijima. Znatno se broj primjedbi odnosio na potrebu poboljšanja i učinkovitije organizacije distribucije hrvatskoga TV programa u Njemačkoj.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Na radnim sastancima u Frankfurtu i Stuttgartu nazočni su voditelji hrvatskih udruga istaknuli ravnateljici HMI-a Katarini Fuček potrebu bolje organizacije hrvatske nastave na tom području sa željom da taj zahtjev prenese mjerodavcima.

U nastavku razgovora s ravnateljicom Fuček bilo je riječi o tome što Hrvatima iz Njemačke omogućuju programi i projekti HMI-a kao središnje nacionalne ustanove Republike Hrvatske za Hrvate izvan domovine. HMI, prema riječima ravnateljice Fuček, ustanova je koja priređuje kulturne, prosvjetne, sportske, nakladničke i informativne programe namijenjene Hrvatima izvan domovine.

Promocija Matičinog zbornika u Frankfurtu

Potom se raspravljalo o tome što zahtijeva drugi i treći naraštaj hrvatske mladeži u Njemačkoj i kako se uz pomoć projekta HMI-a suočiti s izazovima integracijskih i asimilacijskih procesa u Europskoj uniji. Dr. Adolf Polegubić (Frankfurt) uputio je zahtjev HMI-u da svoje škole jezika i folklor te druge seminare organizira na terenu diljem Njemačke – kako bi se zadovoljio narasli interes druge i treće generacije za elementima hrvatske tradicijske kulture, ali i suvremenih kulturnih glazbeno-scenskih sadržaja. Na kraju predavanja i rasprave Ivica Košak, predsjednik AMCA Njemačka i autor priloga u Hrvatskome iseljeničkom zborniku predstavio je nazočnima Matičin ljetopis. Naime, Hrvati iz Njemačke među glavnim su temama Hrvatskoga iseljeničkoga zbornika 2007. Hrvatski sveučilištarci, okupljeni u društvo AMCA Njemačka, značajna su poveznica s matičnom zemljom pa im za 15. rođendan HMI posvećuje veliku pozornost u Hrvatskom iseljeničkom zborniku, naglasila je ravnateljica Katarina Fuček. U radnome susretu s Hrvatima u Njemačkoj s ravnateljicom HMI-a sudjelovale su još i Srebenka Šeravić, voditeljica Matičina Odjela za kulturu te Vesna Kukavica, urednica Hrvatskoga iseljeničkoga zbornika.

Ukratko, predavanja, radni susreti i predstavljanje HIZ-a 2007. potaknuli su zajedničke planove hrvatskih udruga i pojedinaca iz Njemačke i HMI-a – koji će se realizirati tijekom predstojećega razdoblja. ■

CB At working meetings CHF director Katarina Fuček had with Croatians and the representatives of Croatian associations from the Frankfurt and Stuttgart areas, held from the 16th to 18th of February 2007 and organised by our General Consulates in these cities, it was pointed out that the development of links between the country of origin and Croatians living in Germany should be intensified.

USPJEŠNI FESTIVAL HRVATSKE MLADEŽI IZ NJEMAČKE

Više od osam stotina izvođača, 25 folklornih skupina i tisuću gledatelja na festivalu u Heusenstammu

Skupina folkloraša na festivalu u Heusenstammu

Neizmjereno se radujem što se na ovogodišnji Folklorni festival odazvalo dvadeset i pet folklornih skupina iz cijele Njemačke, čak devet skupina više nego protekle godine, tim je riječima delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić otvorio Šesnaesti hrvatski folklorni festival održan u subotu 17. veljače u dvorani Kulturnog i sportskog centra Martinsee u Heusenstammu kod Offenbacha, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i Hrvatske katoličke misije Offenbach.

Više od osam stotina izvođača privuklo je gotovo tisuću gledatelja. Mladež puna zdravlja, energije i životne radosti. U većini međusobno govore njemački, a kad im se obratite s istom lakoćom progovore zavičajnim govorima svojih roditelja.

Pozdravnu riječ uputio je konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimio: **Adolf Polegubić**

iz Frankfurta Marko Šimat, istčući kako je folklor za Hrvate u svijetu važan znak identiteta te je svima poželio uspješan nastup. U ime Hrvatske matice iseljenika (HMI) sve je pozdravila voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-a Vesna Kukavica i potaknula ih da budu ponosni na svoje rezultate i znanje hrvatskoga jezika. Uslijedio je nastup folklornih skupina Hrvatskih katoličkih misija: Mainz, Dortmund, Wuppertal, Aachen, Köln, Berlin, Hannover, Düsseldorf, Stuttgart-Bad Cannstatt, München, Augsburg, Ludwigsburg, Main-Taunus/Hochtaunus, Lippstadt, Esslingen, Sindelfingen, Essen, Duisburg, Wiesbaden, Mühlheim, Balingen-Ebingen, Offenbach, Stuttgart i Frankfurt.

Stručnu ocjenu prosudbene komisije na kraju festivala izrekla je prof. Srebrenka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu HMI-a. "Zaista smo impresionirani tolikim brojem folklornih skupina. To je znak da hrvatski folklor živi i ovdje u Njemačkoj istim intenzitetom i da s ljubavlju gajite svoje korijene. Skupine su većinom bile izvrsne. Cijenimo vaš trud

i ponosni smo na to što ste nam večeras pokazali", rekla je.

Posebno me se dojmila činjenica da se grupe mladih folkloraša međusobno gledaju i druže, sudjeluju u radu okruglog stola s prosudbenom komisijom, komentiraju sa svojim voditeljima pojedine izvedbe. Bila bi prava šteta da Hrvatska matica iseljenika ne nastavi započeti Festival folklornih grupa iz Europe u domovini. Folklorni ples nije sam po sebi anakron, nego znak posebnosti kojemu univerzalni jezik pokreta osigurava aktualnost i suvremenost. Matična bi zemlja morala prepoznati izazove asimilacije u iseljeništvu, i na njih odgovoriti sada i ovdje. Hrvatska mladež iz Njemačke koju smo vidjeli u dvorani Kulturnog i sportskog centra Martinsee u Heusenstammu zaslužuje i više od toga. ■

CB Over 800 performers drew almost 1,000 viewers to the 16th Croatian Folklore Festival in Heusenstamm, which gathered as many as 25 folklore ensembles from the Croatian Catholic missions across Germany, presenting the riches of Croatian folklore.

AFIRMACIJA STVARALAŠTVA ISELJENE HRVATSKE

Matičin godišnjak donosi obilje zanimljivosti iz 20 zemalja svijeta u 39 priloga sa sažetcima na engleskome i španjolskome jeziku, u znakovitim tematskim cjelinama *Znaci vremena, Baština, Mostovi, Kroatistički obzori, Dijaspore, Duhovnost, Znanost* te *Nove knjige*

Urednica Hrvatskog
iseljeničkog zbornika 2007.
- Vesna Kukavica

rani su znanstvenici s područja hrvatskih migracija, čija su promišljanja donijela novosti u putovima oblikovanja modernoga hrvatskoga identiteta.

Njihovim mislima i osjećajima pridružili su se, analizirajući tijekove života drugoga i trećega pa i četvrtog naraštaja u iseljeništvu, afirmirani autori koji pišu izvan Hrvatske poput Eduarda R. Antonicha (Urugvaj), Ivice Košaka (Njemačka), Ernesta Barića (Mađarska), Tuge Tarle (Čile) ili pak Vinka Grubišića (Kanada), kazao je Đuro Vidmarović. Obilje zanimljivosti zapravo nude tematske cjeline znakovito naslovljene *Znaci vremena, Baština, Mostovi, Kroatistički obzori, Dijaspore, Duhovnost, Znanost*, te *Nove knjige*, i to o stvaraocima različitih vrsta koji djeluju od europskih zemalja u kojima žive naše autohtone manjine do južnoameričkih država.

Odabrane stranice suvremene iseljeničke povijesti Matičin je uređivački tim u ovome godišnjaku posvetio Australiji. Na pitanje kako su Hrvati u Australiji rušili stigmatu 'nepoćudnih useljenika' odgovara Vanda Boras Podravac. Naime, Hrvatska zajednica u Australiji, poglavito ona u glavnome gradu Canberri, burnih je sedamdesetih XX. stoljeća postizala vrhunske uspjehe u afirmaciji etničkih prava zahvaljujući liberalnoj vladi Malcolm Fraser (1978.), koja je prihvatila više od 50 preporuka pravnika Franka Galballyja za što pravedniji status useljenika. Nakon usvojenja Galbally Reporta od australske vlade, početkom 1980-ih, status Hrvata u Australiji još se snažnije nastavio poboljšavati, u čemu se autorica osobno angažirala i kao potpredsjednica Vijeća etničkih zajednica i o čemu je vodila dnevničke zapise. Uz tekst izvorne sudionice, uredništvo podastire i objektivnu znanstvenu presudbu o najspekta-

Autori Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2007., njih gotovo četrdeset, stvaraju čitateljstvu sliku svestranog uvida u fenomenologiju i bogatstvo hrvatskog iseljenništva, na čemu im posebno zahvaljujem i čestitam. Aktualna društvena i kulturna zbilja iseljene Hrvatske iz dvadesetak država sa svih kontinenata može se sagledati na nešto manje od četiri stotine stranica Matičina trojezičnog godišnjaka u tiskanoj verziji i u elektroničkoj inačici na Internetu, kazala je ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček na sve-

čanom predavljanju Zbornika, koje je održano u Zagrebu 27. veljače 2007. U nazočnosti brojne publike, uz Katarinu Fuček, Zbornik su predstavili mr. Đuro Vidmarović, povjesničar i književnik; slavni hrvatski pisac Miro Gavran, dr. Danijel Labaš, komunikolog i predavač na Hrvatskim studijima, te Vesna Kukavica, urednica HIZ-a.

TRADICIJA ISELJENIČKIH KALENDARA

Zbornik je izrastao na tradiciji iseljeničkih rado čitanih kalendara i almanaha, te nastoji zadržati interes sve zahtjevnije čitalačke publike u iseljeništvu. Autori uvodnih eseja Ivan Čizmić, Marin Sopta i Vlado Šakić, te Ljubomir Antić renomi-

Napisala: **Marijana Matković**
Snimio: **Žorži Paro**

kularnijem pothvatu hrvatske političke emigracije u Australiji - prvoj Hrvatskoj ambasadi u Canberri iz pera dr. I. Čizmića, zaključio je Vidmarović.

HRVATSKI PISCI U INOZEMSTVU

Najizvođeniji suvremeni hrvatski dramatičar u zemlji i inozemstvu u proteklih petnaestak godina, romanopisac, pripovjedač i pisac za mlade Miro Gavran, čija su djela prevedena na 25 jezika, također je pozdravio izlazak HIZ-a 2007. ističući kako je važno da sami prezentiramo vlastitu kulturu svijetu, a, s druge strane, da naše iseljeničke pisce približimo domaćoj javnosti. Oduševila me činjenica da je ovaj broj Zbornika, koji je dizajnirao Luka Gusić, na pravi način opisao književnike naših korijena koji stvaraju u domicilnim zemljama poput Malkice Dugeč (Njemačka), Eugenija Mimice Barassija (Čile), Dunje Ožanić (Argentina) ili pak Zinke Šarić Pardo (Peru), rekao je Gavran. Zanimljivi su i prilozi, ocijenio je slavni pisac, o književnicima iz zemalja u kojima žive naše manjine poput stvaralaštva Jasne Melvinger, pjesništva Vojislava Sekelja ili majstora kratkih proza Petka Vojnića Purčara, nedvojbeno jednoga od najuglednijih hrvatskih pisaca u Srbiji.

Uz teme oblikovanja modernoga hrvatskoga identiteta, baštine, umjetničkoga stvaralaštva izvan domovine i iseljeničke povijesti, izdvajamo teme vezane uz materinski jezik koje obrađuju akademik August Kovačec i vodeći hrvatski kroatisti mlađe generacije poput dr.

Marka Samardžije. Sanja Suto predstavlja sustav hrvatske dopunske nastave u inozemstvu i sustav lektorata hrvatskoga jezika i književnosti na stranim visokim učilištima, i to kao dva velika pogona kojima domovina nastoji potaknuti sunarodnjake u svijetu da ne prepuste zaboravu svoj materinski, hrvatski jezik i da se što više koriste mogućnostima učenja hrvatskoga jezika i kulture u zemljama u kojima žive. Trenutačno hrvatski jezik i kulturu diljem planeta uči 6 760 učenika i oko 1 200 studenata u desecima dopunskih škola i 33 službena razmjenska lektorata hrvatskoga jezika i književnosti te u dvama centrima za hrvatske studije.

IZVANDOMOVINSKA SADAŠNJOST

Ovogodišnji Zbornik doživljam kao svjedočanstvo i sliku jedne lijepo, bogate, hrvatske, ponajviše izvandomovinske sadašnjosti, kazao je komunikolog dr. Danijel Labaš. Mislim da nam je doista potrebna, kako kaže autorica u Zborniku Tuga Tarle, "ozbiljna i studiozna reinterpretacija odnosa spram našega iseljeništva". A ona je moguća upravo na slici koju nam o hrvatskom iseljeništvu svake godine donosi i ovaj Zbornik. Slika je to bogatih ljudi, ali "ne u posjedovanju, već u davanju". Duhopis i slika, koje sam kroz tekstove vrsnih autora uočio, slika je uspješnih ljudi, koji su svojim radom i poštenjem, od Europe preko Amerike do Australije, stvorili nove, i hrvatske svjetove. A ta se slika može različito interpretirati. No, ključno za sliku koju nam nudi ovaj Zbornik, po meni jest ono

što je zapisala Tuga Tarle: "Mrtva imena svjedoče o hrvatskim korijenima pokojnika, a što svjedoče živi? Oni jednostavno žive i stvaraju nove svjetove tamo gdje su se zatekli, gdje su se ukorijenili, gdje su stvorili svoj dom dok mi sanjamo o tome da će se jednom vratiti. I oni sanjaju isto. Jednom rasuto zrnje pijeska u vjetar svjetskih pustara tko će ponovno sakupiti?" (...) Slika koju nam iseljenici

Promotori Matičinog zbornika

daju sami o sebi razlog je za ponos, istaknuo je dr. Labaš. I njima, i nama. Kada bi se o njima vodilo više brige, rekao bih, kada bi o njima brigu vodili njima - odgovorniji - dorasli ljudi, onda bismo, zasigurno, i više puta godišnje predstavljali ovakve zbornike, a slika kakvu naše društvo često ima o našim iseljenicima u ovome, današnjem - na lijeve i desne, prave i krive - podijeljenom društvu bila bi tek - "okvir za sliku". Jer, slika hrvatskoga iseljeništva u ovome trenutku mnogo je dublja i mnogo bogatija od onoga što o njemu hrvatsko društvo zna. Zato hvala i urednici i uredništvu Hrvatskoga iseljeničkog zbornika, posebno pak hvala autorima - i onima koje nisam spomenuo - što su nam, i ove godine, još jednom bili i svjedodžba i putokaz, i slika i duhopis, zaključio je dr. Danijel Labaš.

Prigodni glazbeni program izveo je prvak Opere Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba Ivan Gržanić u pratnji Zorana Šonca. ■

CB The Croatian Heritage Foundation's year-book, the 2007 Croatian Emigrant Almanac, was presented recently at the CHF building and features an abundance of fascinating information in 39 contributions from 20 countries with summaries in English and Spanish, grouped in significant thematic sections entitled *Signs Of The Times, Heritage, Bridges, Croatian Philological Horizons, The Diaspora, Spirituality, Research and New Books*.

Publika tijekom predstavljanja zbornika

“DOVIĐENJA NAGODINU U HERCEGOVCU!”

“**Sudjelovati u pučkome znači dijeliti iskrenost, prostodušnost i želju za životom svoga naroda. Postati, i biti vrijednim i neizostavnim dijelom svoga naroda u domovini Hrvatskoj, neka ostane trajni osjećaj svakoga sudionika Dana hrvatskoga pučkog teatra u Hercegovcu”**

(iz pozdravnih riječi ravnateljice HMI-a prof. Katarine Fuček)

Dječja dramska radionica

Glumci iz Subotice

U organizaciji Hrvatske čitaonice Hercegovac i Hrvatske matice iseljenika od 23. do 25. veljače u Hrvatskom domu u Hercegovcu održani su tradicionalni, tri-naesti po redu Dani hrvatskoga pučkog teatra, na kojima su, uz domaćine, Pučku scenu Hrvatske čitaonice, sudjelovali hrvatska župna kazališna skupina “Naobrazbeno djelo klimpuške fare” iz Klimpuha (Austrija, Gradišće), “Igrokazačko društvo” iz Petrova Sela u Mađarskoj i HKC “Bunjevačko kolo” iz Subotice. Pokrovitelji festivala bili su Ministarstvo kulture RH, Bjelovarsko-bilogorska županija i Općina Hercegovac, a medijski HTV studio Bjelovar, Krugoval Garešnica, NET Kutina - studio Daruvar, uz niz privatnih poslovnih pokrovitelja.

Hrvatsku maticu iseljenika, koja je od samih početaka bila aktivni suorga-

Predsjednica
Hrvatske čitaonice
- Vera Obrovac

nizator ovog okupljanja, predstavljale su djelatnice Odjela za kulturu Nives Antoljak i Marija Hećimović, koja je u nedjelju poslije podne službeno zatvorila festival, a otvorio ga je zamjenik župana Bjelovarsko-bilogorske županije Zvonimir Karakaš. Otvorenju su nazočili mnogi županijski, općinski i lokalni dužnosnici i uglednici. Tijekom prvih dvaju dana održano je pet vrlo kvalitetnih kazališnih predstava. Prve su večeri domaćini, Pučka scena Hrvatske čitaonice, izveli predstavu Fadila Hadžića “Ljubavni ultimatum starog gospodina” u režiji Ivana Bratkovića. Ova klasična komedija izazvala je mnogo smijeha i pljeska publike. Nakon toga slijedila je još jedna komedija, ovaj put u izvedbi HKC-a Bunjevačko kolo iz Subotice, u režiji Ninoslava Šćepanovića, pod nazivom “Ženidba i udadba”.

Idućeg dana gosti iz Petrova Sela, Igrokazačko društvo, predstavili su se komadom “Pansion Schoeller” u režiji

Napisao i snimio: **Nenad Zakarija**

Gradišćanski Hrvati iz Klimpuha

Glumci iz Petrovog Sela na sceni

Ane Škrapić, a nakon toga su nastupili simpatični gosti iz Gradišća, Naobrazbeno djelo Klimpuške fare, predstavom "Na razgledi", još jednom komedijom na temu prosidbe, udaje, ženidbe i tih zavrzlama. Posebna je zanimljivost bila izvedba gostiju iz Subotice koji su nešto ranije istoga dana za mladu publiku prikazali bajku: "Sunce, djever i Neva Nevičica" Ivane Brlić-Mažuranić, ali uz sudjelovanje dječaka i djevojčica iz publike. Puna dvorana školaraca uživala je i potpuno se uživjela u "performance" svojih školskih kolega, od kojih su neki pokazali i prave glumačke sposobnosti. Trećega dana (u nedjelju) održana je radionica za sve sudionike, koju je vodio ugledni kazališni stručnjak prof. Stjepan Pepeljnjak. Nešto prije istoga dana predstavljena je knjiga uglednih domaćih autora, prof. Stjepana i kćeri mu prof. Nikoline Banas "Povjesnica Hrvatske čitaonice od 1920.-2005.". Inače, prof.

Banas utemeljitelj je i dugogodišnji voditelj, redatelj i aktivist Pučke scene i Dana pučkog teatra, te autor brojnih vrijednih djela vezanih za Hercegovac i županiju.

Uz same nastupe bila je ovo prigoda, pogotovo tijekom svečanih večeri u Češkom domu u Hercegovcu uz odličan glazbeni sastav Rubico, za međusobno upoznavanje sudionika, razmjenu iskustava i dogovore o suradnji i gostovanjima. Festival je bio izuzetno dobro posjećen, a o svrsishodnosti i kvaliteti izvedbi govori i činjenica da je domaća publika vrlo intenzivno sudjelovala i reagirala tijekom izvođenja, pa i kada je bila riječ o predstavama na gradišćanskohrvatskome jeziku.

U sklopu festivala održana je i prva izložba 19. godišnjeg lokalnog slikara Igora Taritaša, inače diplomanta Škole primijenjene umjetnosti i dizajna u Zagrebu. Kvaliteta izloženih radova pokazuje da je riječ o izuzetno talentiranom

mladom umjetniku.

Svakako treba spomenuti i odlične voditeljice programa tijekom svih događanja, prof. Romanu Bukuč-Šegavac i mladu, vrlo sposobnu učenicu Mateju Stepčić.

Organizacija festivala bila je na zavidnoj visini, što su u svojim oproštajnim riječima upućenim predsjednici Hrvatske čitaonice Veri Obrovac i domaćinima izrekli i voditelji gostujućih družina. Svi zajedno izrazili su nadu da će se ova izuzetno vrijedna tradicija nastaviti uz pozdrav "Doviđenja nagodinu u Hercegovcu!" ■

CB The XIII Days of Croatian Folk Theatre, organised by the Croatian Reading Room of Hercegovac and co-organised by the CHF, were held in Hercegovac (in Bjelovar-Bilogora County) from the 23rd to 25th of February. Appearing at the festival along with the local theatre groups were Croatian troupes from Klimpuh (Austria), Petrovo Selo (Hungary) and from Subotica.

Stjepan Pepeljnjak komentira predstave

Glumačka družina iz Petrovog Sela na kraju svog nastupa otpjevala je i jednu pjesmu

IZBJEGLIČKE REMINISCENCIJE

Među prvima u tu južnoameričku zemlju stigli su našijenci već u XVIII. i početkom XIX. stoljeća poput isusovca Nikole Plantića (Planticha), i to godine 1754. Slijede iseljenički valovi nakon 1870. godine te oni nakon Drugoga svjetskog rata

Saborska zastupnica
Zdenka Babić Petričević
razgledava izložbu

Izložba dokumentarnih fotografija *Hrvati u Argentini*, uz predstavljanje istoimene knjige *Los Croatas de La Argentina* autorice mr. sc. Carmen Verlichak, otvorena je 20. veljače 2007. u Hrvatskoj matici iseljenika. O izložbi fotografija i o knjizi govorili su: hispanistica mr. sc. Željka Lovrenčić i prevoditelj i književnik prof. Mate Maras.

Život u novoj domovini: vrhunski dosezi, ali i porazi, svakodnevnica hrvatskih argentinskih obitelji i izbjegličke reminiscencije o matičnoj zemlji okvir su promišljanja u koji je sažet, na samo tri-desetak panoa, život argentinske hrvatske zajednice u obradbi autorice izložbe poznate novinarkе i književnice Carmen Verlichak iz Buenos Airesa, kazala je prigodom otvorenja izložbe Matičina ravnateljica Katarina Fuček. Izložba fotografija *Hrvati u Argentina* zanimljiva je i dragocjena dokumentarna građa o povijesti iseljene Hrvatske, koju je autorica prikupila i obradila među argentinskim Hrvatima. Od Hrvata u Argentini posebno su se istakli Jakov Buratović, braća Nikola i Miho Mihanović, Ivan Vučetić, Ivan Benigar i Ivan Jagšić. Hrvati su Argentini dali dva akademika: inženjera agronomije Josipa Crnka i prof. dr. Zlatka Tanodija, povjesničara. Kao inženjeri šumarstva istaknuli su se Ivica Frković, Ivan Asancaić, braća Maks i Slavko Hranilović, a kao inženjeri agronomije Nenad Plivelić, Ante Stilinović i Marcel Bakarčić. U Argentini su djelovali i izlagali svoje radove slikari: Gustav Likan, Joža Kljaković, Žarko Šimat, Josip Crnobori, Zdravko Ducmelić i Zvonko Katalenić. Dolaskom hrvatske državotvorne emigracije nakon Drugoga svjetskog rata u Argentinu, Buenos Aires je postao središtem kulturnog rada ne samo argentinskih Hrvata, nego mnogo godina i cjelokupne hrvatske emigracije. Nakon Drugoga svjetskog rata, dolaskom velike skupine hrvat-

skih političkih emigranata, otvara se razdoblje živoga političkog i kulturnog djelovanja u Argentini, napose u Buenos Airesu, koje je obilježeno značajnom izdavačkom djelatnošću koju najviše pamtimo po kulturnoj "Hrvatskoj reviji" Vinka Nikolića.

Među prvima u tu južnoameričku zemlju stigli su našijenci već u XVIII. i početkom XIX. stoljeća poput isusovca Nikole Plantića (Planticha), i to godine 1754. Slijede iseljenički valovi nakon godine 1870. te oni nakon Drugoga svjetskog rata. U knjizi su opisani motivi odlaska iz povijesnih hrvatskih zemalja, zbog čega su se na putovnicama tijekom povijesti mijenjali nazivi od Austro-Ugarske Monarhije do prve i druge Jugoslavije. Ukratko, ekonomskim uzrocima raseljavanja u XX. stoljeću pridružili su se politički čimbenici. Dirljiva su svjedočanstva preživjelih ljudi s Bleiburga, te onih koji su prošli talijanski Logor Fermo, kao i izbjeglički centar El-Shatt u Egiptu i u knjizi i na fotografijama. Među njima su: Višnja Blažeković, Željka Šimunić, Mira Dugački Vrljićak, Krešimir Miksic, Vera Korsky itd.

Gradi knjige autorica je pridružila tematske cjeline koje su napisali Ante Žuvela, Jorge Rouillon, Albino Diéguez Videla, Fernando Sánchez Zinny i Jasna Bulat. Posljednja su poglavlja posvećena našim ljudima koji su postali ugledni argentinski inženjeri šumarstva, zatim likovima Hrvata u argentinskoj književnosti i razmišljanjima doktora Ive Korskog o problemima prvih naraštaja Hrvata rođenih u Argentini, kazala je hispanistica Lovrenčić. ■

CB An exhibition of documentary photographs featuring *Croatians in Argentina* was opened at the CHF premises on February 20th, 2007, parallel to the presentation of a book by Carmen Verlichak MSc bearing the same name, *Los Croatas de La Argentina*. Hispanistic Željka Lovrenčić MSc and the translator of the book, writer and professor Mate Maras spoke about the book and the exhibition.

Predavači na promociji
i otvorenju izložbe

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimio: **Žorži Paro**

Stota obljetnica rođenja čileanske književnice iz Hrvatskog primorja

Splitska proslava stote obljetnice rođenja Josefe ili Pepite Turine, rođene 1. ožujka 1907. u Punta Arenasu, održana je uz predavanje uglednoga prevoditelja Jerka Ljubetića

Čileanska književnica Pepita Turina ili pravim imenom Josefa Alvina Turina podrijetlom iz Turinova Sela u Hrvatskom primorju bila je tema književne večeri u Splitu u organizaciji tamošnje podružnice Hrvatske matice iseljenika 28. veljače 2007. Nadahnuto predavanje o liku i djelu Josefe ili Pepite rođene 1. ožujka 1907. u Punta Arenasu, održao je profesor i ugledni prevoditelj čileanskih pisaca hrvatskog podrijetla Jerko Ljubetić, spomenuvši kako je na isti dan 1986. tragično i preminula u Santiagu de Chile. Prevedene Pepitine priče, u prigodi stote obljetnice spisateljčina rođenja, čitala je Branka Bezić Filipović. Ugledna književnica odrasla je u deseteročlanoj obitelji Turina, čije se prezime danas nerijetko susretne u čileanskom javnom životu. Ivan Turina Baretić i Izabela Turina Gudac, roditelji Pepite stigli su u najjužniji grad na svijetu Punta Arenas 1892. U kući Pepitina oca Ivana utemeljeno je "Hrvatsko dobrotvorno društvo" (1900.) kojem je počasni član bio i biskup Josip Juraj Strossmayer. Ivan Turina se s obitelji poslije preselio u grad Valdiviju, u središnji i klimom ugodniji dio Čilea. U Valdiviji je odrasla i Pepita. U tom se gradu školovala te studirala glazbu. Valdivia je grad koji su više naselili Nijemci, u odnosu na druge čileanske useljenike s europskog kontinenta, i danas uživa ugled kulturnog i gospodarskog centra središnjeg dijela Čilea. Svoja prva književna ostvarenja Pepita Turina objavila je u listu "El Correo de Valdivia", podsjetio je Ljubetić. Kada se preselila u tisuću kilometara udaljeni Santiago (1936.), držala je predavanja o književnosti i glazbi

na Universidad de Chile, gostovala na sveučilištima u Concepciónu, Chillánu, a potom u Urugvaju i u Argentini. Redovito je imala svoje priloge iz kulture na radiopostajama, posebno u emisijama kao što su La Hora de los Grandes Maestros de la Música i La Hora yugoslava, namijenjenom našem iseljeništvu uglavnom dalmatinskog podrijetla. Objavljivala je kazališne kritike u listovima "El Heraldo de Ñuñoa" i "La Opinión". Jedna je od utemeljiteljica Eksperimentalnog kazališta na Universitate de Chile, zajedno s još jednim hrvatskim glumcem i piscem Domingom Mihovilovićem Tessierom.

Među djelima Jerko Ljubetić posebno je pohvalio romane "Un drama de almas" (Santiago, 1934), "Zona íntima: la soltería" (Santiago, 1941) u kojima se otkriva njezin istančan osjećaj za psihološko nijansiranje. U zrelijim godinama piše eseje u koje unosi originalnu novinu u prezentaciji razmišljanja u odnosima među ljudima: "Multidialogos" (Santiago, 1978.), "Multidialogos sobre el matrimonio, la familia y sus prismas", (Santiago,

1985.). Zanimljive su i njezine pripovijetke, koje je objavljivala u dnevnom tisku, raznim tjednicima i časopisima, a koje gotovo pola stoljeća iščekuju ukoričenje.

Ljubetić je govorio i o širem književnom kontekstu u kojem je nastao opus Pepite Turine. Spomenuo je kako liričare, dramatičare, prozaiste, tako i esejiste. U povijesti čileanske literature uz Pepitu Turini, čiju stotu obljetnicu rođenja slavimo u Splitu, s pravom imaju odgovarajuće mjesto, kazao je Ljubetić, pjesnici poput Antonija Rendića Ivanovića (1896.-1993.), Roquea Estebana Sca-rope (1914.-1995.), dobitnika čileanske Nacionalne nagrade za književnost 1980. godine, kao i dramski pisci Domingo Mihovilović, tj. Domingo Tessier (1918.) te Fernando Josseu Eterovic (1924.), esejist Mateo Martinić Beroš (1931.) i mnogi drugi. ■

CB Croatian-Chilean writer Pepita Turina was the subject of a literary evening in Split organised by the local branch of the CHF on February 28th, 2007, featuring a lecture by professor Jerko Ljubetić.

Napisala i snimila: **Vesna Kukavica**

Ukupno 140 milijuna eura pretpristupne pomoći EU

Hrvatska prilagodba standardima Europske unije ima u hrvatskoj javnosti gotovo jedinstvenu podršku, jer to znači funkcioniranje pravne države i svih njezinih institucija, pravnu sigurnost bez korupcije. Međutim, ta prilagodba i košta dosta novaca, ali ne ide sve iz džepova hrvatskih poreznih obveznika nego i iz europskih fondova. A EU za Hrvatsku je predvidjela u ovoj godini ukupno 140 milijuna eura pretpristupne pomoći, 35 milijuna za ISPA projekte, 25 milijuna za SAPARD programe i 80 milijuna za PHARE program. Dakle, više od polovice tog iznosa, 80 milijuna eura, ide iz Nacionalnog PHARE programa za 2006. godinu, a potrošit će se na dvadeset projekata pa njega detaljnije predstavljamo. To je ujedno i posljednji PHARE program za našu zemlju, jer će ga od ove godine naslijediti novi Unijin instrument pretpristupne pomoći za zemlje kandidate, poznat pod kraticom IPA.

A kako je hrvatska Vlada odlučila potrošiti taj dio kolača i na koje projekte?

Lavovski dio kolača Nacionalnog PHARE programa potrošit će se na osposobljavanje tijela hrvatske državne uprave zbog obveza budućeg članstva u EU. Dakle, za ministarstvo financija, pravosuđe i unutarnje poslove, carinsku i poreznu upravu. Ostatak ide za zaštitu okoliša, gospodarstvo, unutarnje tržište, pomorski promet, statistiku i kulturu, zapravo svugdje pomalo gdje treba dostizati europske kriterije, a čini se da je to u svim segmentima društva. Inače, prema PHARE pravilima igre, Europska unija zapravo Hrvatskoj daje 61 milijun eura, a 25% obveznog udjela od 7,5 milijuna eura financira hrvatska država. Prema Europskoj uniji, to je materijalizacija odluke

EU da udvostruči financijsku pomoć Hrvatskoj, jer je do sada iz toga programa u hrvatsku stizalo oko 60 milijuna eura godišnje. Uz to, od prošle godine Hrvatska je dobila i odgovornost upravljanja europskom pomoći, a posao natječaja i ugovaranja PHARE projekata sada vode Središnji državni ured za koordinaciju europskih fondova, dok nadzor i ovjeru provodi Ministarstvo financija. Ta vrsta odgovornosti, koja se, prema dosadašnjim ocjenama, ostvarivala vrlo dobro, a hrvatske su institucije dobile dobre ocjene također će se ocjenjivati i u 32. pregovaračkom poglavlju o financijskom nadzoru.

Ipak, kakva god pomoć bila najvažnije će ipak biti znati je pravim projektima dobiti i što učinkovitije potrošiti na prave reforme koje nas očekuju. To prije svega znači dobru i pravovremenu izradu konkretnih projekata, koji su jedini preduvjet da će Hrvatska i uspjeti izvući predviđenu pomoć. Nove zemlje članice nisu bile jednako uspješne u tome, ali se Hrvatska tu može ugledati na susjednu Sloveniju koja je u tome bila najuspješnija i uspjela iskoristiti čak 97% ponuđenog novca i time bila najuspješnija od 10 tadašnjih zemalja kandidata, a danas članica EU. ■

CB Croatia's harmonisation with EU standards costs a lot of money, but not all of it is coming from the pockets of Croatian taxpayers, but also from European funds. And the EU has earmarked a total of 140 million euros of pre-accession assistance for Croatia in this year.

Cilj: Hrvatsku u EU 2009.

Europski parlament priprema rezoluciju u kojoj bi prvi put mogla biti spomenuta 2009. godina kao godina ulaska Hrvatske u Europsku uniju! "U vanjskopolitičkom odboru Europskog parlamenta priprema se izvješće o napretku Hrvatske i, ako sam dobro obaviješten, izvijestitelj Hannes Swoboda namjerava predložiti da Hrvatska postave članicom Europske unije 2009. godine", rekao je 8. ožujka u Bruxellesu Hans-Gert Pöttering, predsjednik Europskog parlamenta, nakon susreta s premijerom Ivom Sanaderom. Rezolucija o Hrvatskoj trebala bi biti usvojena u travnju, a do tada će se još razmotriti brojni amandmani koji su pristigli na izvješće Hannesa Swobode. Iako je rezolucija neobvezujućeg karaktera, to bi bio značajan iskorak, jer bi po prvi puta i "na papiru" bila spomenuta 2009. kao godina ulaska Hrvatske u EU. Doduše, i do sada su neki odbori spominjali taj datum, ali bi rezolucija Parlamenta bila mnogo značajnija u smislu promoviranja 2009. za ulazak Hrvatske u EU. "Mi ne želimo mnogo pričati o datumu, ali nam je lakše kada imamo konkretan cilj. Važno nam je u ovom trenutku ispuniti domaću zadaću koju imamo", rekao je Ivo Sanader.

Novi trend vraća optimizam

Najnovije statistike pokazuju da je u Hrvatskoj u 2005. rođeno 5,4 posto više djece nego godinu dana prije

Nakon nekoliko godina zabrinjavajućeg pada nataliteta u Hrvatskoj, uz istodobno povećanje mortaliteta i starenje nacije, u 2005. godini, a pokazuju to najnoviji podaci Državnog zavoda za statistiku, rođeno 5,4 posto djece više nego godinu prije, što u najmanju ruku odiše optimizmom. Naime, u posljednjih 15 godina demografska slika Hrvatske imala je mnogo više crnih trenutaka i statistika nego pozitivnih situacija. Broj rođene djece uglavnom se smanjivao, a udio starijih u ukupnom se broju stanovništva povećavao. U tom vremenu 16 000 poginulih tijekom Domovinskog rata, i to uglavnom među mlađom populacijom, onom fertilne dobi, pogoršalo je ionako tešku demografsku sliku. Istodobno se u prvih desetak godina od nastanka Hrvatske države zbog istog razloga iselilo više od 150 000 ljudi. Rezultat? U tom se vremenu ukupan broj stanovništva smanjio čak 6,5 posto.

No, predlanjski pozitivan skok nataliteta vrlo se lako može objasniti, jer se to u posljednjih 15 godina crnih statistika već dogodilo. Točnije, tri godine zaredom - 1997., 1998. i 1999. godine. Tomu, dakako, nisu pridonijele nekakve vladine čudotvorne mjere ili previsoke naknade, ali jedan potez tadašnje vlade ipak jest. Riječ je o pozitivnom stavu prema populacijskoj politici. Ili, jednostavno, prema obitelji i djeci. Tada se prvi put majkama blizanaca ili troje djece omogućio ostanak na rođiljnom dopustu tri godine, uvedene su naknade i za nezaposlene majke, a one za zaposlene nešto su povećane. Ukratko, osjećao se pozitivan trend. Nakon promjene vlasti, odnosno dolaska koalicijske vlade (2000.-2003. godine) i ukidanja tih povlastica, koje su u narodu, ali i među stručnjacima - demografima, bile dobro prihvaćene, dolazi do smanjenja nataliteta. Ili, ukratko,

majčinstvo i obitelj tih godina nisu bili *in*, a propagirale su se neke druge vrijednosti. Suprotan proces od spomenutoga dogodilo se prije koju godinu. Nakon što je sadašnja vlada vratila ukinuta prava i papagajski počela ponavljati da je pitanje majki, roditelja i djece pitanje opstojnosti nacije, da za pedesetak godina u Hrvatskoj neće imati tko raditi i vraćati kredite, da će nas uskoro biti i za milijun manje... Uz to, počelo je prozivanje svih onih koji ne žele zapošljavati majke s malom djecom ili daju otkaze trudnicama. Dakako da financijska pomoć i mjere nisu odmah mogle utjecati na blago povećanje broja novorođene djece. Na kraju krajeva, u 2005. još se nisu ni primjenjivale. No! dogodilo se nešto mnogo značajnije. Ponovno je promijenjen odnos prema obitelji i djeci. Riječju, stvorilo se pozitivno ozračje koje je vrlo brzo dalo i prve pozitivne rezultate. Konkretno. Jer u 2005. rođeno je 2 185 djece više nego godinu prije.

A koliko je pitanje demografije, u našem slučaju pada nataliteta, ozbiljno,

najbolje govori sljedeće. Naime, ako se nastavi tendencija smanjenja nataliteta, Hrvatska će za pedeset godina imati milijun stanovnika manje. To je procjena uglednih hrvatskih demografa, ali i demografa iz Ujedinjenih naroda, te jedan od ključnih razloga donošenja najnovije Vladine populacijske politike, koja se počela primjenjivati početkom godine.

Naravno, demografska depopulacija ne postoji samo u nas, ona je opća europska pojava. Recimo, njemački list *Die Welt* lani je objavio članak u kojem piše da će za 150 do 200 godina Turčin pokopati posljednjeg Nijemca. Demografija je i globalizacijski problem, osobito kad je riječ o depopulaciji razvijenih i o demografskom *boomu* nerazvijenih, jer su disproporcije uvjetovane i ekonomskom moći. ■

CB After several years of a disconcerting fall of natality in Croatia, there were, according to the latest data from the Central Bureau of Statistics, 5,4 percent more children born in 2005 than in the previous year, which is at the very least cause for renewed optimism.

Napisała: **Silvana Oruč Ivoš**

Najbolji gospodarstvenici nagrađeni Zlatnom kunom

Dobitnici ovogodišnje "Zlatne kune"

Nagrade "Zlatna kuna" Hrvatske gospodarske komore (HGK) za izvrsnost poslovanja u prošloj godini dodijeljene su potkraj veljače na svečanosti u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, na kojoj je ujedno proslavljena 155. godišnjica osnutka HGK.

U konkurenciji velikih tvrtki "Zlatnu kunu" osvojio je Ericsson Nikola Tesla, tvrtka iza koje stoji 58 godina iskustva i najveći je isporučitelj specijalizirane telekomunikacijske opreme i rješenja za prostor Srednje i Istočne Europe. Ericsson NT na domaćem tržištu plasira trećinu proizvodnje, a 70 posto odlazi u izvoz, kupcima iz zemalja EU te s područja Srednjeg istoka. Zbog kontinuiranog rasta proizvodnje unatrag tri godine tvrtka je primila više od 500 novih zaposlenika.

Dubrovačka Atlantska plovdba nametnula se za dodjelu "Zlatne kune" među grupacijom srednje velikih tvrtki. Ta pomorska kompanija duge tradicije danas raspolaže s 21 brodom čija prosječna starost iznosi 16,4 godine i zapošljava 700 radnika, a među njima je 640 pomoraca. Tvrtka sve uspješnije razvija turizam, a u posljednje vrijeme i zračni promet. Preloški Šestan-Busch, prepo-

znatljiv po izvozu 95 posto proizvodnje vojne, policijske i sportske namjene koju plasira u 25 zemalja, za 2006. godinu po drugi put uzastopno ovjenčan je "Zlatnom kunom" u grupaciji malih tvrtki. U financijsko-bankarskom sektoru po izvrsnom poslovanju, ocjenjivačkom sudu HGK-a nametnula su se također dva prošlogodišnja dobitnika "Zlatne kune". To su, među bankarima Erste & Steiermarkische, a među osiguravateljnom grupacijom Allianz. Zlatnu kunu za inovacije HGK je za 2006. dodijelila Brodarskom institutu. Uručeni su i novi znakovi "Izvorno hrvatsko", koje je dosad dobio 81 proizvod, te znak "Hrvatska kvaliteta", koji su do danas dobila 164 proizvoda.

Tvrtki Dalekovod dodijeljena je "Kristalna kuna", nagrada za tri uzastopne pobjede u kategoriji najuspješnijih srednjih tvrtki.

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić u svojem obraćanju istaknuo je da su uspješna ona gospodarstva koja imaju uspostavljen okvir za slobodno tržišno natjecanje te ustvrdio da hrvatsko gospodarstvo uspješno ide tim putem. Pozvao je na uspostavu gospodarstva temeljenog na znanju i visokim tehnologijama te istaknuo da se pri novim gospodarskim koncepcijama ne vrijedi vraćati natrag, prema klasičnoj industriji.

Predsjednik Vlade Ivo Sanader posebice je naglasio da se hrvatsko gospodarstvo danas može razvijati u uvjetima stabilnosti i mira, a tomu će, rekao je, dodatno pridonijeti ulazak Hrvatske u Europsku uniju i NATO. Ta dva vanjsko-politička cilja pridonijet će rastu gospodarstva, ustvrdio je premijer. Posebno se zahvalio poduzetnicima koje je nazvao cvijetom hrvatskoga društva, ističući da će im Vlada davati svaku potporu.

Predsjednik HGK Nadan Vidošević također je istaknuo važnost mira i stabilnosti za razvoj gospodarstva. "Uvijek kada je naša zemlja uživala duža razdoblja mira, gospodarstvo je prosperiralo", rekao je Vidošević. ■

CB The "Golden Kuna" award, conferred by the Croatian Chamber of the Economy for excellence in business operations in the past year, were presented in Zagreb in late February. Recipients are the Šestan-Busch Company from Prelog in the small enterprises category, the Atlantska plovdba Company of Dubrovnik in the field of mid-sized enterprises and the Zagreb-based Ericsson Nikola Tesla Company from the ranks of big business.

NOMINIRANI

MALE TVRTKE Beiersdorf Zagreb, Bruketa & Žinić Zagreb, Ekobit Zagreb, Kontal Karlovac, Šestan-Busch Prelog

SREDNJE TVRTKE Atlantska plovdba Dubrovnik, Cedevita Zagreb, Centrometal Macinec, Termika Novi Marof, Vivera Glina

VELIKE TVRTKE Dukat Zagreb, Ericsson Nikola Tesla Zagreb, Končar-Energetski transformatori Zagreb, Siemens Zagreb, Viro tvornica šećera Virovitica

BANKE Erste & Steiermarkische bank Rijeka, Hrvatska poštanska banka Zagreb, Privredna banka Zagreb, Raiffeisenbank Austria Zagreb, Zagrebačka banka Zagreb

OSIGURAVATELJNA DRUŠTVA Allianz Zagreb, Eurohero Zagreb, Jadransko Zagreb, Kvarner Wiener Stadtische Rijeka, Merkur Zagreb

Izvoz vrijedan 100 milijuna dolara uz pomoć hrvatskih iseljenika

Tuna se uglavnom izvozi na japansko tržište, kamo preko Njemačke dolazi svježa, u roku od 16 sati. Uzgoj tune u Hrvatskoj jedna je od aktivnosti marikulture s najbržim razvojem. U Hrvatskoj se trenutačno šest poduzeća bavi ovom proizvodnjom

Unutar hrvatske marikulture od godine 1996. razvila se nova proizvodnja - uzgoj tune namijenjen japanskom tržištu, i to samoinicijativnom zaslugom nekolicine entuzijasta povedenih primjerom, te stručnom i financijskom pomoći hrvatskih iseljenika iz Australije i Novog Zelanda.

U toj godini proizvodnja je bila sa skromnih 39 tona (Kali tuna). Sljedećih godina proizvodnja i izvoz u znatnom su porastu. U 2005. proizvodnja je iznosila 3 425 tona. Hrvatska je u 2005. izvezla 2 517 tona tune, od čega za industrijsku proizvodnju 655 tona, a u prvih 6 mjeseci 2006. 3 972 tone, od čega 867 za industrijsku proizvodnju. Vrijednost izvoza u prvih 9 mjeseci iznosi 57 mil. USD. Tuna se uglavnom izvozi na japansko tržište, kamo preko Njemačke dolazi svježa, u roku od 16 sati. Uzgoj tune u Hrvatskoj jedna je od aktivnosti marikulture s najbržim razvojem. U Hrvatskoj se trenutno šest poduzeća bavi ovom proizvodnjom. Granice razvoja ove djelatnosti određene su Nacionalnom izlovnom kvotom koju Hrvatska poštuje kao punopravna članica Međunarodne komisije za zaštitu atlantskih tuna (ICCAT). Na taj se način postiže zaštita prirodnih resursa, što je jedan od temelja razvojne strategije ribarstva u Hrvatskoj. Zbog značenja što ga uzgoj tuna ima u ribarstvu Hrvatske, Vlada RH ponudila je domaćinstvo go-

dišnje skupštine ICCAT-a koja se potkraj prošle godine održana u Dubrovniku.

Tuna se u Jadranu uzgaja na bazi tehnologije razvijene u Australiji i Japanu, a prilagođene našim uvjetima. Tehnologija je specifična u odnosu na tehnologiju uzgoja lubina ili komarče, gdje je čitav ciklus, od mrijesta, preko ikre i mlađi do konzumne ribe pod kontrolom i gdje se riba hrani industrijskom hranom postižući konzumnu veličinu (250-350 g) za 18 do 24 mjeseca. Kontrolirani mrijest i uzgoj mlađi tune još je uvijek u istraživačkoj fazi, tako da se tuna za uzgoj izlovljava iz prirode. Izlov se izvodi tako da se riba zaokružuje mrežom plivaricom i "pretače" u transportni kavez.

Zatim se riba prebacuje u usidreni uzgojni kavez. Uzgojni su kavezi plutajući, promjera više od 50 metara, s dubinom mrežne sake između 15 i 25 metara, što omogućuje pravilnu dinamiku vodenih masa na uzgajalištu.

Tuna se hrani isključivo prirodnom hranom, srdelom, inćunom ili haringom, koja se raspodjeljuje ručno u širokom prostoru po površini. Potrebna je čista morska voda najviše kvalitete, visoke prozirnosti i visoke zasićenosti otopljenim kisikom. Dohranjivanje tuna traje oko šest mjeseci i tijekom tog razdoblja postiže se prirast od 30 do više 100 posto u ovisnosti o početnoj težini. Riba težine manje od 20 kg prebacuje se na dohranu u sljedeću godinu, čime se postiže i kontinuitet rada uzgajališta.

Radi odgovornog i održivog razvoja marikulture jedna od temeljnih odrednica u ostvarenju strategije budućeg razvoja jest poduzimanje potrebnih mjera unapređenja standarda zaštite okoliša. U odnosu na 970 tona tune, koliko se u Hrvatskoj moglo izloviti prošle godine, ove će godine ta kvota biti 11 posto manja i iznositi će 862,31 tonu.

U novcu, sada je izvoz tune godišnje težak 100 milijuna dolara i najvrjedniji je domaći izvoz prehrambenih proizvoda. ■

CB Thanks to a handful of enthusiasts, and with the help of Croatian emigrants from Australia and New Zealand, the past ten years have seen a sharp rise in tuna farming in Croatia. The annual export of tuna for the demanding Japanese market amounts to 100 million dollars.

Napisao: **Marko Ivić**

OSIGURANA BUDUĆNOST ZA "VIKTOR LENAC"

RIJEKA - Na Skupštini vjerovnika "Viktora Lenca" održanoj 1. ožujka u Rijeci većinom glasova prihvaćen je stečajni plan toga škvra, te je tako završena 38 mjeseci duga stečajna agonija u Martinšćici. Odluka o usvajanju stečajnoga plana bit će objavljena 16. ožujka, nakon čega će oštećeni vjerovnici moći podnijeti žalbe Visokom trgovačkom sudu u Zagrebu. Prema stečajnome planu, šezdesetpostotni vlasnici Lenca postat će brodogradilište Uljanik iz Pule i Tankerska plovidba iz Zadra, kojima će Vlada prodati državna potraživanja za 10 milijuna kuna. Ohrabrujuće je to da "Lenac" ima perspektivu, jer je za sve vrijeme stečaja u njemu obavljeno 250 preinaka i remonta brodova, čime je 650 radnika zaradilo za svoje plaće, što je jedinstven slučaj među tvrtkama u stečaju.

NOVI POGONI TVORNICE RADIJATORA

LIPOVICA - Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks svečano je 1. ožujka u tvornici radijatora Lipovica, koja obilježava 35 godina rada, otvorio dvije nove proizvodne linije vrijedne oko tri milijuna eura. "Ovo je još jedan pomak u rastu

izvoza jer Lipovica izvozi 55 posto proizvoda, uglavnom u zemlje Europske unije, a zapošljava oko 300 djelatnika", rekao je Šeks. Među zaposlenicima je i 14 zatvorenika u kaznionici Lipovica koja se nalazi u krugu tvornice. Ministrica pravosuđa Ana Lovrin istaknula je kako je Lipovica dokaz da i tvrtke u državnome vlasništvu mogu poslovati dobro. Za zatvorenike je dobro što se putem rada provodi njihova rehabilitacija, važna za svakodnevni život, rekla je. Predsjednik Uprave Lipovice Marko Žučak kazao je da je u protekle četiri godine tvornica u rad uložila 40 milijuna kuna vlastita kapitala, a prošle godine izvezla za osam milijuna eura.

"BEDEM LJUBAVI" TUŽIO PUHOVSKOG

ZAGREB - Udruga Bedem ljubavi podigla je privatnu tužbu protiv predsjednika Hrvatskog helsinškog odbora za ljudska prava (HHO) Žarka Puhovskog zbog njegove izjave da su majke početkom rata, vadeći svoje sinove iz JNA i šaljući ih u Hrvatsku vojsku, radile protiv mira. Prijeporna izjava koju je Puhovski izrekao početkom ve-

ljače na Međunarodnoj konferenciji "Utvrdjivanje istine o ratnim zločinima i sukobima" u potpunosti je suprotna djelovanju udruge i njenim temeljnim načelima, ali i saborskoj Deklaraciji o Domovinskom ratu, istaknule su predstavnice Bedema ljubavi početkom ožujka na konferenciji za novinare. Osnovni cilj Bedema ljubavi od samog početka bio je mir, a prijeporna izjava još je čudnija kada dolazi od osobe zadužene za zaštitu ljudskih prava, ističu aktivistice udruge osnovane u siječnju 1991. radi izvlačenja mladića iz tadašnje JNA, bez obzira na nacionalnu pripadnost.

STOIBER I SANADER OTVORILI CBR

MÜNCHEN - Edmund Stoiber i Ivo Sanader, premijeri Bavorske i Hrvatske, otvorili su Münchenski turistički sajam CBR, koji se, uz sudjelovanje 1 563 sudionika iz 65 zemalja, održao od 22. do 25. veljače, a na kojem je ove godine Hrvatska bila zemlja partner. "Možemo biti ponosni kako se Hrvatska predstavlja u Münchenu", rekao je premijer. Hrvatska je na ovogodišnjem CBR-u, jednim od najvažnijih turističkih sajmova, imala zaista reprezentativan nastup sa šandom od 400 četvornih metara. Uz to, na također velikom i izvrsno osmišljenom štandu, poseban nastup imala je i Hrvatska gospodarska komora koja je promovirala naše brandove.

MARASCHINO, AMARENA, PAŠKA ČIPKA I SIR, BENKOVAČKI KAMEN

ZADAR - U akciji "Be CROative" kojom Hrvatska gospodarska komora promiče kvalitetne hrvatske robne marke našlo se nekoliko vrhunskih proizvoda iz Zadarske županije. Riječ je o dvama proizvodima zadarske tvrtke Maraska: liker Maraschino u kategoriji alkoholnih pića i Amarena sirupu od višnje maraške u kategoriji bezalkoholnih pića. S Paga su ušla dva europski i svjetski poznata proizvoda: paški sir i paška čipka. Iz tvrtke Tankercommerce uzet je izvorni dalmatinski pršut Pršutane iz Posedarja, a od tvrtke Kamen Benkovac benkovački kamen. Ti su zadarski proizvodi ušli među 31 vrhunski hrvatski proizvod s oznakom "Izvorno hrvatsko" i "Hrvatska kvaliteta" koje će ovog proljeća predstavljati Hrvatsku na turističkim sajmovima u Njemačkoj i Portugalu.

Pripremio: Zlatko Tkalec

IZVOZ DOMAĆE HRANE LANI PREMAŠIO MILIJARDU DOLARA

OPATIJA - "Hrvatska je prošle godine izvezla hrane za milijardu i 61 milijun dolara, a poljoprivrednici su pritom dobili 2,4 milijarde kuna državne potpore", rekao je potpredsjednik Vlade Damir Polančec na otvaranju 42. hrvatskog i 2. međunarodnog znanstvenog skupa agronoma, koji je održan sredinom veljače. Potpredsjednik Vlade je napomenuo da je u našoj poljoprivredi trenutačno pokrivenost izvoza uvozom 65 posto, a da će iduće godine porasti na oko 75 posto. Polančec je naglasio da će hrvatska poljoprivreda postati konkurentnija realizacijom državnih planova razvoja govedarstva, sadnje, trajnih nasada, svinjogojstva, povrtlarstva, razvoja robne marke kulena, kao i programa navodnjavanja u šest županija.

BURNS: HRVATSKA DO 2009. U NATO-U

WASHINGTON - Pomoćnik američke državne tajnice Nicholas Burns rekao je u govoru pred Atlantskim vijećem u Washingtonu da će ova godina biti godina transformacija i promjena u jugoistočnoj Europi s dva glavna cilja za SAD i EU - određivanjem konačnog statusa Kosova i modernizacijom Daytonskih sporazuma kako bi se BiH omogućilo da postane moderna država, te s dovođenjem Hrvatske, Albanije i Makedonije u NATO u 2008. ili 2009. godini. "Ta dva cilja, zajedno s dovođenjem Hrvatske, Albanije i Makedonije u NATO u 2008. ili 2009. godini, bile bi inicijative koje trebamo poduzeti kako bismo Balkan pridružili EU i NATO-u, i konačno srušili institucionalne i nacionalne barijere koje su

usporele napredak naroda na Balkanu, u usporedbi s narodima srednje Europe", rekao je. Budućnost u NATO-u i EU donijet će narodima na Balkanu iste prednosti koja su imali narodi istočne Europe od pada komunizma, prije 15 ili 16 godina i "to je važan prioritet za Europu i važan prioritet za SAD", zaključio je Burns.

BIVŠI LOGORAŠI: KAZNENA ODGOVORNOST SRBIJE

ZAGREB - Članovi udruge "Vukovar 1991.", koji su ujedno i bivši zatočenici logora na teritoriju Srbije, zatražili su 4. ožujka od Državnog odvjetništva Republike Hrvatske da - na temelju zakona i međunarodnog Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, koji su Hrvatska i Srbija potpisale 13. listopada 2006. - pokrene istragu i utvrdi kaznenu odgovornost za počinjene zločine. Kaznena se odgovornost traži ne samo za stražare i zapovjednike logora nego i institucije u Srbiji koje su te logore organizirale. "Nakon osvajanja istočne Slavonije pripadnici JNA odvođeni u srpske logore oko 10 000 osoba od kojih je oko 300 u logorima ubijeno, a oko 495 ih se još uvijek vodi kao nestale. Preživjeli su bili zlostavljani na najokrutnije načine", rekao je na konferenciji za novinare predsjednik udruge "Vukovar 1991." Zoran Šangut.

USKORO POČETAK GRADNJE PELJEŠKOG MOSTA

ZAGREB - Pelješki će se most početi graditi početkom ljeta, najvjerojatnije u srpnju. Time bi se početak gradnje mosta gotovo naslonio na završetak radova i puštanje u promet dionice autoceste Dugopolje-Šestanovac. Pelješki most, prema ocjeni stručnjaka, gradit će se najmanje tri godine, što znači da bi u promet mogao biti pušten 2010. Mostom bi se spojili svi dijelovi Hrvatske u prometno cjelovit sustav koji u potpunosti prolazi hrvatskim državnim prostorom. Time bi i poluotok Pelješac i najjužniji otoci dobili prigodu za pojačani razvoj, poručili su iz Vlade.

TERMALNA RIVIJERA U ZELINI

SV. IVAN ZELINA - Nedavno je tvrtka "Termalna rivijera Zelina", koju je švicarski "Mabco Constructions" osnovao u Sv. Ivanu Zelini, predstavila idejni projekt poslovno-rekreacijsko-vodenog kompleksa u koji će Švicarci uložiti oko 100 milijuna eura! Ekskluzivni kompleks imat će hotele s pet i tri zvjezdice, olimpijski bazen, sauna centar sa svim oblicima "wellnessa", kompleks zatvorenih bazena, akvapark itd. Gradonačelnik Vlado Žigorić ne krije zadovoljstvo. U novom kompleksu, koji bi trebao biti završen za dvije godine, bit će zaposleno oko 200 radnika, ali važnije od toga jest da će cijelo Prigorje izgradnjom kompleksa dobiti značajan zamašnjak za razvoj turizma.

BEZ POMAKA U OTVORENIM PITANJIMA HRVATSKE I BIH

ZAGREB - Međudržavno vijeće RH i BiH održalo je 3. ožujka u Uredu predsjednika RH sjednicu o otvorenim granničnim i imovinsko-pravnim pitanjima, priznavši da oko tih pitanja i dalje nema suglasnosti, ali da sama činjenica da su u razgovorima dviju strana sudjelovali veleposlanici, ministri i potpredsjednik hrvatske vlade svjedoči da postoji volja i načini da se ti problemi riješe. Uz domaćina, predsjednika Stjepana Mesića, na sjednici Međudržavnog vijeća sudjelovala su sva tri člana Predsjedništva BiH Nebojša Radmanović, Haris Silajdžić i Željko Komšić. Pitanja koja su i dalje bez suglasnosti odnose se na granice, imovinu i izgradnju mosta prema Pelješcu, kazao je Radmanović. Predsjednik Mesić je potvrdio da "nije stavljena točka ni na jedno otvoreno pitanje", te da su opet pozvane vlade da ih stave na dnevni red i ubrzaju njihovo rješavanje.

Otvoren svim Hrvatima izvan domovine

Kongres vrlo uspješno djeluje među 4,5 milijuna Hrvata i ljudi hrvatskoga podrijetla na svim kontinentima

Čelnici HSK-a na skupu u Matici

Važno je spomenuti kako je Kongres osnovan 1993. godine kako bi povezoao hrvatske izvandomovinske udruge i ustanove u cilju snažnijega djelovanja, promocije i zastupanja hrvatskih interesa u svijetu. Predsjednik joj je uspješni poslovni čovjek Boris Mikšić, Zagrepčanin s američkom adresom i ulagač u nove poslove u Hrvatskoj. HSK, uz Domovinsko sjedište u Zagrebu koje vodi novinarka Željka Lešić, ima i svoga UN predstavnika u New Yorku, prof. dr. Maria Viskovicha.

Središnji odbor Hrvatskoga svjetskoga kongresa, međunarodne neprofitne, nevladine i nestranačke organizacije svoj godišnji sastanak 5., 6. i 7. ožujka održao je u Zagrebu. Prvoga dana na sastanku u Hrvatskoj matici iseljenika, uz vodstvo i delegate Kongresa, bili su prisutni i pomoćnica ministricе vanjskih poslova i El Mirjana Bohanec Vidović, Branko Barbić iz saborskoga Odbora za iseljeništvo, ravnatelj inozemne pastve don Ante Kutleša i ravnateljica HMI Katarina Fuček.

Nakon trodnevna zasjedanja Središnjega odbora Kongresa - predsjednik B. Mikšić, prvi tajnik J. A. Sovulj, drugi tajnik J. Pavić, I. Curman, B. Marić, J. Gadze, S. Asić, J. Strika, Ž. Lešić - donijeli su Izjava, Apel i Rezolucija i uspostavljani mnogi značajni kontakti s predstavnicima medija, političkoga, gospodarskoga i crkvenoga života domovine. Dodijeljena su i priznanja Kongresa za povezivanje izvandomovinske i domovinske Hrvatske i širenje istine o njoj u svijetu, predana na press konferenciji održanoj 8. ožujka u HMI, i to zadarskome nadbiskupu mons. Ivanu Prendiću i Anđelku Tomasoviću iz Adelaide. U Izjavi Kongres izlaže svoj stav o potrebi da Međunarodna zajednica prihvati i prepozna krivce za rat i žrtve na prostorima bivše zajedničke države. HSK u Apelu za zaštitu povijesnih i kulturnih stečevina i hrvatskih nacionalnih vrijednosti, među inim, poručuje: "Hrvati kao jedan od najstarijih europskih naroda... ima pravo na zaštitu svojih povijesnih stečevina, na očuvanje vitalnih nacionalnih interesa, kulture, vjere..., kako bi na njima gradio svoju budućnost".

U Zagrebu okupljeni odbornici Kongresa iz Njemačke, Slovačke, Švicarske, Francuske, Italije, Makedonije, Amerike, Argentine i Australije na sastancima u HMI, međusobno, i na radnim večerama, s gostima iz domovine, raspravljali su o nizu tema vezanih uz položaj iseljenika i njihovu (re)integraciju u hrvatsko društvo. Plod konstruktivnih rasprava je i Rezolucija koja, u 9 točaka, pojašnjava stavove ove krovne organizacije Hrvata u svijetu. Ukratko, donosi niz stajališta, prijedloga i dvojbi s kojima brojno članstvo želi upoznati hrvatsku javnost. HSK je, stoji u Rezoluciji, zabrinut zbog zanemarivanja Hrvata koji žive izvan granica Republike Hrvatske, i to u državnoj politici, sredstvima javnog priopćavanja, u kulturnom, političkom i gospodarskom životu i članstvo drži potrebnim da se Hrvatima u susjednoj republici pruži sva potrebna pomoć, kako bi ostvarili prava koja su im onemogućena ili uskraćena. Kongres podržava prijedlog o "lustraciji", kao i donošenje nekih novih zakona. Hrvatski svjetski kongres zaključuje kako u našoj državi ne postoji svestrano osposobljena ustanova koja bi se bavila rješavanjem iseljeničkih problema i koja bi doprinosila njihovu povezivanju s matičnom domovinom. Pomno prateći politička i društvena gibanja u Hrvatskoj, HSK ostaje i dalje nestranačka udruga otvorena svim Hrvatima koji žive izvan matične domovine. ■

CB The Central Committee of the Croatian World Congress, held its annual meeting in Zagreb at the CHF building on the 5th, 6th and 7th of March. At the meeting there was discussion between delegates from Germany, Slovakia, Switzerland, France, Italy, Macedonia, the United States of America, Argentina and Australia and their Homeland guests on a series of topics related to the status of emigrants and their (re)integration into Croatian society.

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek** Snimio: **Žorži Paro**

RIJEČKI KARNEVAL SA 100 TISUĆA POSJETITELJA

RIJEKA - U tradicionalnoj karnevalskoj povorci u središtu Rijeke u nedjelju 18. veljače, sudjelovalo je stotinjak karnevalskih skupina s 10 tisuća maškara iz Hrvatske i inozemstva.

Po procjenama organizatora, karnevalsku povorku na ulicama i trgovima pratilo je zahvaljujući lijepom vremenu oko 100 tisuća Riječana i njihovih gostiju. Ta je povorka vrhunac riječkog karnevala, koji se ove godine održava 24. put, a u njoj su tradicionalne maske iz šire okoline Rijeke, karnevalske skupine te alegorijska vozila. Nakon mimohoda, koji tradicionalno završava navečer prolaskom Halubajskih zvončara, u Riječkoj je luci organizirano jedinstveno spaljivanje na moru Pusta, lutke koja simbolizira sva zla protekle godine.

OBLJETNICA KUD-a HRVATSKIH ŽELJEZNICA

VARAŽDIN - U subotu 24. veljače svečanim koncertom u varaždinskom HNK-u KUD Hrvatskih željeznica iz Varaždina proslavio je svoju 75. obljetnicu. Ovo amatersko društvo osnovano je davne, 1931. godine pod nazivom "Željeznička glazba Varaždin", a tijekom godina prikliči mu se sve veći i veći broj članova. Danas KUD Hrvatskih željeznica ima četiri sekcije i više od dvije stotine aktivnih članova. Tijekom svih ovih godina nastupali su bezbroj puta i posjetili mnoge zemlje u svijetu. Gledatelji su uživali u lijepim i dobro izvedenim plesovima Podravine, Slavonije, zagrebačkog Prigorja, Banata, Međimurja, u plesovima Hrvata Bunjevaca, izvrsnoj svirci tamburaškoga orkestra i nastupu dječje grupe. (SŠ)

Pripremio: Ivo Modrušić

MINISTAR BIŠKUPIĆ U PAKRACU

PAKRAC - Ministar kulture Božo Biškupić u redovnom obilasku županija i gradova posjetio je Pakrac, Lipik i Koprivnicu. Za dolazak u Pakrac simbolički je odabrao upravo 2. ožujka, kada je 1991. napadom na pakračku policijsku postaju i započeo Domovinski rat. U Pakracu je održan i sastanak s predstavnicima Požeško-slavonske županije te ravnateljima svih

kulturnih ustanova. Ministar je nakon toga posjetio crkvu Uznesenja blažene Djevice Marije, u čijoj su obnovi financijski sudjelovali Županija i Ministarstvo, a predstavnici grada su izrazili nadu da će se rješenje pronaći i za obnovu Hrvatskog doma.

DUBROVNIK MEĐU PET NAJROMANTIČNIJIH DESTINACIJA NA SVIJETU

DUBROVNIK - Nizu priznanja što ih je Dubrovnik posljednjih godina dobio od svjetski poznatih izdavača turističkih magazina na račun prirodnih ljepota i ponude, u veljači se pridružilo još jedno. Svjetski poznati vodič *Gayot* na svojoj top-listi deset romantičnih destinacija svijeta uvrstio je Dubrovnik na peto mjesto. U povodu Valentinova, na plasmanu je čestitao dubrovačkoj Turističkoj zajednici. *Gayot* je ozbiljan profesionalni *online* izvor sa sjedištem u Los Angelesu, koji svoje korisnike upućuje kamo otputovati, gdje odsjesti, u kojem restoranu jesti i koje vino piti. Prošle turističke sezone *Gayot* je od Turističke zajednice Grada Dubrovnika zatražio informacije o svim zanimljivostima. Uz Dubrovnik, među jednim europskim odredištima na toj top-listi još su samo talijanski Amalfi i francuska Provansa. Ostala su odredišta u Americi, Argentini, na Karibima, Maldivima i na Novom Zelandu.

ROĐENDAN MATICE HRVATSKE

ZAGREB - Matica hrvatska - jedna od vodećih hrvatskih kulturnih i znanstvenih ustanova - obilježila je 16. veljače svoj Dan i proslavila 165. rođendan ističući bitnu ulogu mladih za njezinu sadašnjost i budućnost. Ta Matičina orijentacija na djelovanje mladih očitovala se u slavljeničkom programu u kojemu su nastupile i o toj snazi i radnom umijeću svjedočile tri mlade umjetnice - književnica Olja Savičević-Ivančević, likovna umjetnica Antonia Čačić i violinistica Anamarija Milić. Jer, kako je to ustvrdio u uvodnome slovu predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić, ono što doista moramo učiniti jest obnavljati se i snalaziti se u suvremenosti, odnosno, "iz Matičine pozicije častne gerontološke ustanove okrenuti se mladima i na njih se osloniti".

VUKOVAR DOBIVA ARHIV I MUZEJ DOMOVINSKOG RATA

VUKOVAR - Ministar kulture Božo Biškupić i vukovarska gradonačelnica Zdenka Buljan potpisali su potkraj veljače Ugovor o uređenju zgrade budućega državnog arhiva u Vukovaru, za što je Ministarstvo kulture osiguralo 4,5 milijuna kuna. "Vukovar svojom poviješću, osobito novijom, zaslužuje ovakav sadržaj za koji će se dio građe i preseliti iz vinkovačkog arhivskog trezora", rekao je Biškupić dodajući da očekuje početak rada dijela arhiva potkraj godine. Ministar Biškupić najavio je i osnivanje muzeja Domovinskoga rata u Vukovaru. Muzej će biti smješten u vukovarskoj vojarni, a troškovnik njegova uređenja i opremanja bit će poznat nakon što se izradi muzejska koncepcija.

“Što bi tek bilo kada bi se u domovinu vratilo svih 250 tisuća australskih Hrvata?”

Voli reći kako su mu se obje kćeri udale za australske Hrvate podrijetlom iz Dalmacije te da su mu se obojica sinova oženili australskim Hrvatima također iz Dalmacije

Slavko Bošnjak u krugu svog hotela Le Meridien s pogledom na Split

"Evo što je postigao jedan Hrvat koji se vratio iz Australije, a što bi tek bilo kada bi se vratili u domovinu i svih onih 250 tisuća. Kakvu bismo Hrvatsku onda imali?" kazao je, među ostalim, Slavko Bošnjak (58) na skupu u prigodi službenog otvaranja modernog i prvog hotela s pet zvjezdica u Splitsko-dalmatinskoj županiji *Le Meridien* u Podstrani. Riječ je o hrvatskom iseljeniku – poslovnom čovjeku rođenom u Sydneyju, a podrijetlom iz Hrvaca pokraj Sinja. Za Bošnjaka koji je, kao pripadnik drugog naraštaja australskih Hrvata zajedno sa svojim poslovnim partnerom Ivicom Kurtovićem iz Splita, u taj hotel s 381 sobom i više od 300 odnosno oko 550 zaposlenih uložio 600 milijuna kuna, kažu kako će mnogo učiniti u dalmatinskom turizmu te se očekuje kako će

mnogo pridonijeti u razvoju privrede Splitsko-dalmatinske županije, posebice Općine Podstrana, i unosenjem novog stila rada.

Nakon što se na proljeće iz Sydneyja vrati u Hrvatsku, Bošnjak nam je izjavio da će krenuti u nove akcije u rodnom cetinskom kraju svojih roditelja kako bi pokrenuo temeljitu obnovu stare obiteljske kamene kuće i imanja na djedovini u Hrvacama. Ondje ga nestrpljivo čekaju njegovi rođaci, brojna rodbina, no Bošnjak veli kako tamo barem za početak neće ništa ulagati nego će se samo odmarati u slikovitu krajolik nadomak rijeke Cetine i velikog Rumina, Peručkog jezera i mirisnih sjenokoša u Hrvatačkom polju, te poznatih hrvatačkih vinograda, voćnjaka i povrtnjaka.

VRIJEME NEIZVJESNOSTI

“Tridesetih godina prošlog stoljeća moj je stric radio u Australiji te je pisao mojem ocu Šimi da mu dođe. Otac je

poziv rado prihvatio i 1938. otišao stricu u Sydneyju, gdje je radio teške fizičke poslove. K sebi je želio privući majku Đulu i dvojicu moje starije braće, ali se to zbog Drugoga svjetskog rata tada nije ostvarilo. Tako su moji roditelji morali čekati čak deset godina i za to vrijeme ih je mučila neizvjesnost jer tijekom cijelog rata nisu znali jedno za drugo”, priča nam Slavko Bošnjak.

Kaže kako mu je majka Đula cijeli Drugi svjetski rat i tri godine poračala ostala u Hrvacama s dvojicom sinova, Jerkom i Brankom, dok mu je otac Šime za to vrijeme radio u Australiji, iščekujući susret s najdražima u Sydneyju.

“Nakon završetka Drugoga svjetskog rata, godine 1948. moja majka Đula s dvojicom je moje starije braće krenula iz opustošenih Hrvaca i prvim brodom sretno doputovala ocu Šimi u Australiju, a zatim sam te iste godine i ja rođen u Sydneyju. Ja sam rastao u krilu roditelja i braće, daleko od njihova rodnog ognjišta, i ne pomišljajući kako ću se vratiti u Hrvatsku, te uložiti toliki kapital i razvoj turizma. No, otac Šime mi je nakon devetogodišnjega školovanja rekao: ‘Slavko, od danas za tebe više nema škole, moraš raditi!’. To sam ozbiljno shvatio, prekinuo sam školovanje nakon završenog automehaničarskog zanata i počeo raditi u obiteljskoj tvrtki, baveći se gotovo svim poslovima. Godine 1955. za biznis smo najprije kupili naše autoprijevozno poduzeće s pet autobusa, te osnovali svoju prvu obiteljsku tvrtku “Bošnjak Bus Service”. Otad smo počeli pružati prijevoznike usluge na gradskim autobusnim linijama u Sydneyju. Moja kompanija “Westbus” s 1 400 autobusa i 2 700 radnika održavala je gradski prijevoz u australskim gradovima Syd-

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

neyju, Melbourneu, Brisbaneu, Perthu te u europskom Londonu”, upoznaje nas Slavko i napominje kako se prije otprilike 16 godina odlučio prestati baviti autobusnim prijevozom.

PRVI POSJET CETINSKOME KRAJU

“Jednu smo tvornicu autobusa u Australiji prodali, ali nam radi ona u Maleziji u kojoj se godišnje proizvede oko 200 autobusa. Također smo proizvodili 70-ak turističkih, te još 50-ak autobusa druge namjene. Posjedujemo još nekoliko tvrtki, a jedna od njih je i “Automat Media” koja se bavi izradbom velikih javnih reklama, a vodi je moj sin James. Riječ je o tvrtki koja proizvodi reklame, oznake i natpise svih vrsta u pogonima Australije, Maleziji i na Novom Zelandu. Ja sam, k tomu, punih 40 godina predsjednik jednog australskog mirovinskog fonda koji godišnje obrće oko 900 milijuna dolara”, ističe Slavko.

Kazuje nam kako je prvi put, kao 20-godišnjak, posjetio Hrvace 1968. godine, te se tada upoznao s rodbinom u cetinskome kraju. Zadnjih je godina, veli, redovito dolazio u Hrvatsku te je najviše s obitelji boravio u Tučepima, gdje su korijeni njegove supruge Glorije s kojom se oženio 1974. te iz sretnog braka imaju četvero djece. Imaju i osmero unučadi. Svi relativno dobro govore hrvatski, iako su rođeni i odrasli u Australiji, gdje je engleski službeni jezik.

“Za to najviše mogu zahvaliti svojim pokojnim roditeljima majci Đuli i ocu Šimi, te mojim prijateljima Hrvatima s kojima sam se redovito družio u Australiji. Mnogo mi je pomoglo i to što sam

već godinama predsjednik NK “Jadran-Hajduk” u Sydneyju, gdje sam i predsjednik Turističke zajednice. U tom sam gradu tri godine bio i predsjednik Turističkog odbora za organizaciju velikih kongresa, a usto i predsjednik Odbora za organizaciju javnog prijevoza za vrijeme Olimpijade 2000. godine. Također sam bio i u izaslanstvu grada Sydneyja, koja je u Monte Carlu dočekala odluku Međunarodnog olimpijskog odbora da Sydney bude domaćin Olimpijskih igara. Baš je moj autobus prevozio australsku delegaciju u Monte Carlu, koji sam poslao iz Londona, ponosno će Slavko Bošnjak.

Ističe kako nije slučajno što je ove godine prvi put u svojem životu proslavio Božić u Hrvatskoj, u blizini Hrvaca, odakle su mu ponikli roditelji i dvojica braće, a gdje je s obitelji prvi put proslavio i Novu godinu. Voli reći kako su mu se obje kćeri udale za australske Hrvate podrijetlom iz Dalmacije te da su mu se obojica sinova oženila australskim Hrvatima također iz Dalmacije. Čini se da mu godi kad mu kažu kako je jedan od

vodećih investitora u hrvatskom turizmu, no doima se kako mu je, ipak, malo žao što nekoć nije uspio kupiti splitski “Promet” i sinjski “Autoprijevoz”. Naglašava kako je redovito održavao kontakte i veze s Hrvatskom, odnosno s Dalmacijom i cetinskim krajem.

TREBA VIŠE POZITIVNO MISLITI

“Zadnjih se godina u Hrvatskoj mnogo napravilo, a osobito je pokrenuto gospodarstvo. I sve ide nabolje, posebice izgradnja suvremenih cesta. Nova je autocesta već otvorila Hrvatsku na velika vrata u svijetu, a cestovni će se odvojci postupno graditi, jer jedno vuče drugo. To što je Hrvatska krenula u izgradnju autoceste Zagreb–Dugopolje, (Split)–Šestanovac–Ravča (Vrgorac)–Ploče–Dubrovnik, odnosno u poduzetničku zonu, velika je stvar. Samo zbog toga državi treba čestitati jer je autocestom pokrenula i druge razvojne projekte. Zapravo, Hrvatska je već postala središtem gotovo cijele moderne Europe jer posjeduje prirodne ljepote i kulturno-povijesne znamenitosti, bogatu tradiciju, turizam. Samo bi ljudi u Hrvatskoj trebali više pozitivno misliti o svojoj državi. Budući da su moji korijeni u Hrvacama pokraj Sinja, gdje sam u Bošnjacima na sebe nedavno prepisao djedovu kuću, rođaci su mi rekli kako na sve imam pravo, baš kao i oni. Sve više me privlači cetinski kraj pa je i to bilo razlog što sam u Podstrani kod Splita, sa svojim kompanjom Ivicom Kurtovićem, kupio bivši hotel “Lav”, a ne na Makarskoj rivijeri koja je ipak malo udaljenija”, ponosno će Slavko Bošnjak. ■

Hotel Le MERIDIEN s 5 zvjezdica, čiji je suvlasnik s 50 posto Slavko Bošnjak

CB An interview with Slavko Bošnjak (58), an Australian-Croatian and co-owner of the recently opened luxury Le Meridien hotel in Podstrana near Split. This very successful and wealthy entrepreneur was born in Sydney to humble immigrants hailing from Hrvace near Sinj.

Prvi posjet kardinala Bozanića Venezueli i Peruu

Misno slavlje podjele sakramenta potvrde, Caracas

Pastirski pohod hrvatskim katoličkim zajednicama Južne Amerike, Venezueli i Peruu, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije i zagrebački nadbiskup kardinal Bozanić započeo je 15. Veljače, a završio 1. ožujka. U Venezueli, gdje živi oko 5 000 Hrvata i njihovih potomaka, dočekali su ga na uzletištu "Simon Bolivar" počasni konzul RH Zdravko Sančević, predsjednik Venezuelo-hrvatske gospodarske komore Edgar Arvay i predstavnik HSK Josip Hrgetić. Misno slavlje 17. veljače u Caracasu okupilo je više stotina hrvatskih iseljenika u crkvi Majke Božje Karmelske u kojoj je, nakon više od dvadeset godina, opet propovijedao jedan hrvatski biskup. Kardinal je podijelio sv. potvrdu krizmanicima i preporučio ih zaštititi bl. Alojzija Stepinca. Susret s iseljenicima nastavljen je u Hrvatskom domu koji su ondje sagradili prije 45 godina. U Valenciji se 18. veljače u kapeli Španjolskoga doma slavilo, pjevalo i molilo na hrvatskome i španjolskome jeziku.

Kardinal je nastavio svoj pastirski posjet Hrvatima 20. veljače dolaskom u Limu, peruanski glavni grad. Procjenjuje se da u Peruu živi samo dvjestotinjak Hrvata rođenih u Hrvatskoj koji znaju hrvatski jezik, a da ukupni broj Hrvata u svim generacijama iznosi oko deset tisu-

ća. Proslavu dvadesete obljetnice Hrvatske katoličke misije u Limi te isto toliko godina služenja mons. Drage Balvanovića (Bosanska Gradiška, 1936.) hrvatskim iseljenicima u Peruu predvodio je 25. veljače u limskoj župnoj crkvi sv. Leopolda Mandića gost iz domovine, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Na kraju mise predstavnici gradske vlasti općine San Borja, na čijem se području nalazi župa sv. Leopolda, predali su kardinalu Bozaniću ključ grada, proglašivši ga počasnim građaninom. Slavlje je nastavljeno u prostorijama Zajednice Hrvata "Dubrovnik", gdje su se druženju priključili i vojni ordinarij u Peruu mons. Salvador Pineiro Nesanović te ostali svećenici s kojima mons. Balvanović surađuje. Odazvali su se i brojni Hrvati i njihovi prijatelji te su prostorije bile ispunjene do posljednjega mjesta. Mons. Drago Balvanović od 1987. stalno boravi u Peruu i djeluje kao hrvatski misionar za Hrvate te misionar za vjernike Peruance u župi sv. Leopolda koja je osnovana prije 11 godina. U San Borji izgradio i župnu crkvu i pastoralni centar, koji je postao središte okupljanja hrvatskih iseljenika. Kardinal je u župnoj crkvi sv. Leopolda Mandića u Limi 28. veljače predvodio misno slavlje

u koncelecijaciji s vojnim ordinarijem u Peruu mons. Salvadorom Pineirom Nesanovićem, župnikom i vikarom za Hrvate u Peruu mons. Dragom Balvanovićem, župnim vikarom mons. Angelom Trinidadom, hrvatskim svećenikom u američkoj nadbiskupiji Newark Giordanom Belanićem te direktorom Glasa Koncila Nedjeljkom Pintarićem. Nako završetka misnoga slavlja nastavljeno je druženje u prostorijama župe sv. Leopolda Mandića, gdje su hrvatski iseljenici gostu iz Hrvatske osobno zahvalili za dolazak. S kardinalom Bozanićem susrela se i počasna konzulica Republike Hrvatske u Peruu Antica Kuljevan.

Kardinal Josip Bozanić posjetio je 28. veljače Dom za napuštenu djecu zajednice Cenacolo u općini San Salvador, u predgrađu peruanskoga glavnoga grada Lime, u pratnji voditelja Hrvatske katoličke misije u Limi i župnika peruanske župe sv. Leopolda Mandića mons. Drage Balvanovića te Giordana Belanića iz Hrvatske katoličke misije bl. Alojzija Stepinca u Fairviewu u američkoj nadbiskupiji Newark, koji ujedno vodi i humanitarnu organizaciju Croatian Relief Service. Zagrebački nadbiskup Josip Bozanić otputovao je u 1. ožujka iz Lime, gdje je završio višednevni pohod hrvatskim katoličkim zajednicama u Peruu. ■

CB Zagreb Archbishop Cardinal Josip Bozanić started his pastoral visit to the Croatian Catholic communities of South America, Venezuela and Peru on February 15th and finished it on March 1st, during which time he visited the cities of Caracas, Lima and San Salvador.

Brojni vjernici u Limi (Peru) radosno su pozdravili gosta iz Hrvatske

MÜNCHEN - Središnja proslava Stepinčeva u HKM-u München bila je svečana euharistija koju je predstavio pomoćni zagrebački biskup mons. Josip Mrzljak. U crkvi su u svečanoj procesiji svečeve moći, dar kardinala Bozanića, unijeli mladi u narodnim nošnjama. Svečanom trenutku nazočilo je oko tri tisuće Hrvata, a glazbeni okvir dale su klape HKM-a "Croatia", "Lira" i misijski zbor. U kazalištu *Deutsches Theater* priređen je prigodni program na kojem je nastupila folklorna skupina sinjske župe sv. Ivana Krstitelja iz Graba.

HAMILTON - Hrvatska katolička župa sv. Križa u Hamiltona (Kanada) tradicionalno slavi blagdan hrvatskoga blaženika Stepinca. Svečanu sv. misu 11. veljače predvodio je fra Marijan Mihoković, a uveličali su je, uz župni zbor, i župni folklorni ansambl "Hrvatsko selo", HKUD "Draganić" te "Hrvatski narodni dom". Hrvatske narodne nošnje, stari blagdanski običaj, odjenuli su i članovi lige Hrvatske katoličke žene "Katarina Zrinska" i ogranka "Mons. Stjepan Šprajc" Kolumbovih vitezova.

Skupina hamiltonskih umirovljenika s likom svojega zaštitnika

SCHWENNINGEN - Hrvatska katolička zajednica u njemačkome Schwenningenu trodnevnicom je proslavila Stepinčevo, blagdan svojega nebeskoga zaštitnika. Nedjeljnu svečanu misu predvodio je prof. Stjepan Baloban, redoviti profesor KBF-a Sveučilišta u Zagrebu u koncelebraciji s mjesnim njemačkim župnikom Stefanom Wernerom i župnikom HKZ-a Lukom Lucićem. Na početku mise učenici Hrvatske dopunske nastave izveli su kratki recital o blaženiku, a propovijed je održao prof. Baloban. Zajednički objed održan je potom u prostorijama župe sv. Franje i na njemu su se okupili mnogi Hrvati.

NEW YORK - U nedjelju, 11. veljače hrvatska zajednica New Yorka, New Jewseya i Connecicuta okupila se u crkvi sv. Ćirila, Metoda i Rafaela na Manhatranu kako bi proslavila blagdan blaženoga kardinala Stepinca. Misno slavlje, uz fra Nikolu Pašalića, predvodili su don Robert Zubović i otac Giordano Belanić iz hrvatskih zajednica Astorije i New Jerseyja. Na prigodnoj priredbi nastupili su "Kardinal Stepinac" i astorijska "Hrvatska ruža". Grad New York blaženikovim je imenom nazvao dio ulice ispred Hrvatske crkve na Manhattanu. Stepinčevo ime uskoro će ponijeti i Hrvatska katolička misija u New Jerseyu.

MELBOURNE - Na dan smrti blaženoga Alojzija Stepinca 10. veljače hrvatski katolici iz Melbournea i okolice proslavili su taj blagdan sedmi put zaredom. Tri tisuće Hrvata je zajedno s mjesnim biskupom Denisom Hartom i brojnim svećenicima slavilo sv. misu. Hrvatsko hodočašće u katedralu sv. Patrica u Melbourneu postalo je dio tradicije, a ondje je prije sedam godina podignut i Stepinčev kip. Stepinčevo se slavilo i u Naselju kardinala Stepinca u Sydneyu i u tamošnjem HKC-u sv. Nikole Tavelića.

CHICAGO - Raznim svečanostima su i ove godine obilježeni Stepinčevi dani u Chicagu u organizaciji Hrvatske župe sv. Jeronima i Hrvatske škole kardinala Stepinca. Subotnji koncert u osnovnoj školi Healy okupio je Tamburaško društvo "Alojzije Stepinac", grupe "Hrvatska baština", "Hrvatska loza" i Hrvatsku školu kardinala Stepinca. Nedjelja je protekla uz svečanu sv. misu i večeru na kojoj su se okupili brojni članovi tamošnje hrvatske zajednice. Osim škole i društva, i grad Chicago odao je počast hrvatskomu kardinalu imenujući ulicu ispred Hrvatske crkve sv. Jeronima – Cardinal Stepinac Way.

MISSISSAUGA – Stepinčevo 2007. svečano je proslavljeno u hrvatskoj župnoj crkvi Hrvatskih mučenika u Mississaugi, u južnom Ontariju u Kanadi. Misna je slavlja predvodio umirovljeni svećenik Josip Gjuran iz Zagreba, suradnik bl. Alojzija Stepinca, a na proslavi Stepinčeva bilo je toliko mnogo vjernika da svi nisu mogli stati u crkvu. U slavlju su sudjelovali i župljani susjednih hrvatskih župa iz Toronta, Oakvillea i Norvala.

AALLEN - Proslava Stepinčeva u župi kojoj je zaštitnik sam blaženik protekla je 18. veljače u njemačkom Aalenu u svečanom ozračju. U Hrvatskoj katoličkoj zajednici blaženoga Stepinca, uz domaćina i voditelja zajednice, župnika Vilima Koretića, slavlje su vodili pomoćni biskup zagrebački mons. Vlado Košić i gradski dekan Pius Angstenberg. Na misi je pjevao domaći zbor, a blagdanskom su ugođaju pridonijeli i mnogi vjernici u hrvatskome narodnome ruhu.

Misnom slavlju pribivalo je više vjernika u narodnim nošnjama, HKM Aalen

UČENICI HRVATSKE KULTURE I JEZIKA IZ ULMA

Iz godine u godinu bilježimo lagani porast broja učenika u koordinaciji, te trenutačno nastavu pohađa 576 učenika od 1. do 12. razreda. Učenici idu na nastavu jednom tjedno, a usporedno s nastavom održava se nastava katoličkog vjeronauka

Radionica dobrotvornog karaktera "Dobro je činiti dobro"

Hrvatska nastava u njemačkoj pokrajini Baden-Württemberg organizirana je u tri koordinacije: Stuttgart, Mannheim i Ulm. Koordinacija Ulm najmanja je od triju koordinacija i obuhvaća područje od Aalena i Schwäbisch Gmünd na sjeveru do Konstanz na Bodenskom jezeru na jugu, od Schramberga i St. Georgena u Schwarzwald do Wangena u Allgäu blizu austrijske granice.

Ta, najmanja koordinacija Ulm nalazi se u vrlo važnoj njemačkoj pokrajini Baden-Württemberg poznatoj po moćnoj industriji i po velikome broju Hrvata. Naime, u saveznoj pokrajini Baden-Württemberg koja je moćno središte njemačke industrije, osobito automobilske, posao je našao velik broj Hrvata, kažu, između 70 i 80 tisuća naših ljudi, pa je

razumljiva brojnost zainteresirane djece za hrvatsku nastavu u Ulmu. Roditelji im, diljem te savezne njemačke pokrajine, rade u tvrtkama poput Porsche, Audi, Bosch, Robert ili pak DaimlerChrysler ... Uz ostale industrijske grane ta je pokrajina poznata i po glasovitoj tekstilnoj industriji Hugo Boss, te najvećoj softverskoj tvrtki u Europi SAP AG.

PORAST BROJA UČENIKA

Ove godine u koordinaciji Ulm nastavu izvodi osam nastavnika, u 30 nastavnih mjesta i u 39 nastavnih grupa. Na početku školske godine otvorili smo 5 novih nastavnih mjesta, od toga jedno u Bavorskoj, što je početak uvođenja konzularnog tipa nastave i u ovu njemačku pokrajinu. Iz godine u godinu bilježimo lagano povećanje broja učenika u koordinaciji, te trenutačno nastavu pohađa 576 učenika od 1. do 12. razreda. Učenici pohađaju nastavu jednom tjedno u vremenu od

14,00 do 17,00. Usporedo s nastavom održava se nastava katoličkog vjeronauka koju izvode vjeroučitelji ili svećenici.

U našoj maloj, ali vrijednoj koordinaciji rade sljedeći učitelji: Marija Barić, Marta Bubić, Kristina Dujmović, Tamara Hrvat, Anita Kalogjera, Gordana Lucić, Danijela Mišković te autor ovih redaka Dražen Kalogjera – koordinator.

Nastava obuhvaća hrvatski jezik i kulturu u širem smislu (povijest, zemljopis, likovnu i glazbenu kulturu). Cilj je nastave očuvati nacionalni identitet njegujući i razvijajući materinski jezik, kulturu i baštinu. Nastava se temelji na načelima koja poštuju specifičnosti odgoja i obrazovanja djece već treće generacije migranata: dvojezičnost, zanimljivost, aktualnost, bikulturalna obrazovanost i individualizacija.

BROJNE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

Osim redovne nastave tijekom tjedna, učenici su uključeni i u brojne izvannastavne aktivnosti, uglavnom vikendom. Tako smo prošle godine organizirali i prigodno obilježili državne i vjerske blagdane (sv. Nikola, Božić, Fašnik, Majčin dan, Uskrs, Dan državnosti...), 100. rođendan književnika Dragutina Tadijanovića, ugostili književnike Željku Horvat-Vukelja i Miru Gavranu, boravak djece u domovini u okviru programa

Turnir Ulm 2006.

Napisao: **Dražen Kalogjera**

Priredba Ehingen

“Hrvatska Za Te Plus” te sudjelovali na Turniru starih sportova u Mannheimu... Učenci nastavnih mjesta Ehingen i Ulm, uz pomoć svojih roditelja i učenika, a pod geslom “Dobro je činiti dobro” izradili su za prošle blagdane božićne i novogodišnje ukrase, koji su poslije, na našim priredbama, prodani po simboličnim cijenama, a prikupljen novac proslijeđen je djeci dječjeg doma za nezbrinutu djecu iz okolice Zagreba. Na razini pokrajine organizira se nogometni turnir kojemu smo prošle godine u Ulmu i mi bili domaćini te smo okupili rekordne 22 momčadi iz svih triju koordinacija uz gostovanje dviju ekipa hrvatskih učenika sa sjevera Njemačke – iz Hamburga. Od prošle godine koordinacija Ulm ima svoju web stranicu www.hrvatska-nastava-ulm.com koja omogućuje bolju suradnju među učenicima, roditeljima i nastavnicima uz praćenje aktivnosti koordinacije. Ove godine izaći će i drugi broj našega školskog časopisa “Cvrčak”, a sudjelovat ćemo i na natječaju “Zlatna ribica” koji organizira Hrvatska matica iseljenika.

Suradnja s njemačkim školama redovita je i uspješna, a s Hrvatskim katoličkim misijama i GK RH u Stuttgartu i više od toga. Upravo u suradnji s GK RH u Stuttgartu potkraj godine sve su tri koordinacije pokrajine organizirale izložbu učeničkih likovnih i pismenih

Nastavnici koordinacije Ulm

radova pod nazivom “Jeste li znali...” o poznatim hrvatskim osobama i njihovim svjetskim dostignućima i uspjesima. Za Dan državnosti priprema se kviz na istu temu hrvatskih učenika pokrajine Baden-Württemberg na kojemu ćemo aktivno sudjelovati.

Isto tako vrlo je uspješna suradnja s roditeljima naših učenika, koji nam pomažu pri organizaciji i izvedbi svih aktivnosti. Bez njihove pomoći i potpore ne bismo mogli ostvarivati kvalitetne i uspješne rezultate.

USPJESI NA KOJIMA NIJEMCI ZAVIDE

Prošle školske godine svim je učiteljima Ministarstvo znanosti, obrazovanja i

športa Republike Hrvatske podijelilo na upotrebu prijenosna računala i pišači, razne DVD-e i CD-e s područja hrvatskog jezika, filmske umjetnosti, zemljopisa, povijesti, biologije i glazbene kulture, te nove fizičke zemljovide Republike Hrvatske, koji su nastavnicima umnogome olakšali realizaciju nastavnih i izvannastavnih sadržaja i osuvremenili nastavu.

Iz svega navedenog vidljivo je da smo vrlo aktivni, otvoreni za suradnju s učenicima, roditeljima i s čitavom zajednicom u kojoj djelujemo radi boljšeg uspjeha i

napretka hrvatske nastave u cjelini.

Sudeći po brojnosti i uspjehu učenika u Ulmu, slika hrvatske nastave u Njemačkoj vrlo je optimistična, premda ima viješti i o smanjenju broja učenika u drugim sredinama. Sve u svemu, od druge iseljeničke generacije, tj. od djece migranata, kako Nijemci danas politički korektno nazivaju nekadašnje političke emigrante i gastarbajtere, Hrvati postižu dobre učinke, prilagođavaju se njemačkom društvu i djeca im češće od druge migrantske mladeži pohađaju škole. Štoviše, mnogi su postigli takve uspjehe da im i mnogi Nijemci zavide. K tomu, hrvatska mladež rođena u Njemačkoj nije opterećena prošlošću, nego raste u demokratskom ozračju, navikla na sustav europske provenijencije koji odlikuje disciplina, konkurencija, razmišljanje u duhu civilnoga društva i izražavanje vlastita mišljenja bez straha o posljedicama i onaj dragi osjećaj slobode i prava na različitost. ■

CB Croatian language instruction is currently attended in the German federal state of Baden-Württemberg by 576 pupils. There are between 70 and 80 thousand Croats living in this state so that the large number of children interested in Croatian language education is understandable. A modest increase in the number of pupils from year to year has been recorded.

Pobjednička ekipa Ulm -Ehingen s navijačicama

Iz Dalmatinske zagore u ministarsku fotelju u Perthu

Ljiljanna Ravlich, čiji su roditelji iz malog sela Kozica u Dalmatskoj zagori 1963. godine otišli u Australiju, prije dvije godine postala prva Hrvatica imenovana ministricom vlade neke strane države. Ona danas u Perthu obnaša dužnost ministrice za poduzetništvo, multikulturu, državljanstvo i mlade u vladi Zapadne Australije

Nedavno je naš dnevni list "Vjesnik" objavio zanimljiv razgovor s Ljiljannom Ravlich (Ravlič), australskom Hrvaticom, čije je ime poznato gotovo u svjetskim razmjerima, no u nas se o njemu manje zna. Iz intervjua koji je vodio novinar Mile Franičević donosima najzanimljivije izvatke.

Ministrice Ravlich, prilično dobro govorite hrvatski jezik, sjećate li se odlaska iz Hrvatske i dolaska vaše obitelji u Australiju?

- Bilo je to početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća. Imala sam samo pet godina, ali sjećam se da je to bilo prilično teško vrijeme. Nije lako otići od kuće toliko daleko, no imigrantima su se tada ovdje nudile velike mogućnosti. Upravo šezdesetih godina u Zapadnoj Australiji dogodio se posljednji veliki

gospodarski boom. Bilo je to vrijeme u kojem je zapadnoaustralska vlada pozivala ljude iz cijelog svijeta da dođu, nudeći im dobre poslove, ali i potporu za obitelji s mnogo djece. Tada je i moj otac odlučio doći ovamo. Stigao je 1962., a mama i mi u Australiju smo došli godinu dana kasnije.

Kontaktirate li često s australskim Hrvatima?

- Vrlo često. U Zapadnoj Australiji imamo vrlo snažnu hrvatsku zajednicu na koju smo vrlo ponosni. Djeluje šest-seдам hrvatskih klubova u kojima se ljudi druže i zabavljaju. Imamo veliki hrvatski centar "Sjeverni Fremntle", gdje je i katolička crkva Svete Ane, ali i druge klubove u Balcatti i Gwelupu te još nekoliko njih na Swan Valleyju i drugdje.

Planirate li uskoro ponovno u Hrvatsku?

- Bilo bi to doista lijepo. Na žalost, uvijek nedostaje vremena, iako bi doista bilo lijepo ponovno doći. Učinit ću sve da dođem. Zapravo, pozvana sam da to učinim zajedno s izaslanstvom Zapadno-australsko-hrvatske trgovačke komore. Inače, ta je komora dobra prilika za zapadnoaustralske gospodarstvenike da učine nešto više u Hrvatskoj. Posebno se to odnosi na područje uvoza i izvoza, a jedna od stvari koju sam pokušala potaknuti kada sam posljednji put, prije nekoliko godina bila u Hrvatskoj, bila je vezana uz važnost vrhunskih proizvođača u turističkoj ponudi.

Na što konkretno mislite?

- Prije svega, riječ je o tome da bogati turisti u vrijeme odmora žele najbolje i spremni su to dobro platiti. Očekuju najbolje od najboljega - traže najbolja vina, svježe jastoge ili kozice, sve plodove mora, a to je područje u kojem Australija Hrvatskoj može biti od koristi. Najjedno-

stavnije, vjerujem da zahvaljujući australskim top-proizvodima i Hrvatska može ostvariti još veći turistički prihod.

Kako se u Australiji gleda na put Hrvatske prema punopravnom članstvu u Europskoj uniji?

- Moram reći da mi se čini kako je Hrvatska, otkako je postala neovisna, dosad ostvarila izniman napredak na brojnim područjima, počela je brojne reforme čiji su rezultati sve vidljiviji. Sve to posebno veseli i hrvatsku dijasporu ovdje. Vjerujte, Hrvati se ovdje itekako raduju približavanju Hrvatske Europskoj uniji, a nadaju se i njezinom skorom punopravnom članstvu.

Što mislite kakva je budućnost pred nama?

- Sigurna sam da će ona za Hrvatsku biti vrlo pozitivna. Da se u hrvatsku budućnost šezdesetih godina prošlog stoljeća gledalo s toliko optimizma kao danas, sigurna sam da ni ja ni moja obitelj danas ne bismo bili u Australiji. ■

CB We bring an interesting interview with Ljiljanna Ravlich, Minister for Government Enterprises, Multicultural Interests, Citizenship and Youth in the Western Australian Government. This Australian Croatian, whose parents left the small village of Kozice in the Dalmatian Zagora hinterland for Australia in 1963, two years ago became the first Croatian woman to be appointed to the post of minister in the Government of a foreign state.

Većina mladih iseljenika ozbiljno razmišlja o povratku

Kao osnovu za mogući povratak ispitanici su u velikome broju naveli ostvarenje svojega poduzetničkog i znanstvenog potencijala. Ostaje pitanje kako želu za povratkom mladih iseljenika u Njemačkoj može iskoristiti hrvatska politika

Više od 81 % ispitanika može si predložiti povratak u Hrvatsku, dok je 45 % anketiranih i ozbiljnije zaokupljeno svojim povratkom u zemlju podrijetla! Ovo su, među ostalima, najzanimljiviji pokazatelji iz nedavno završene ankete što ju je među mladim Hrvatima u Njemačkoj proveo Hrvatski akademski savez (HAS) u suradnji s Goetheovim sveučilištem u Frankfurtu. Prvi pokazatelji i analize provedene ankete izneseni su na nedavnom skupu održanom u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Berlinu.

Ovaj istraživački projekt pod radnim nazivom "Back to Croatia? - Budućnost u domovini Hrvatskoj", koncipirali su Mijo Marić, predsjednik HAS-a, i dr. Siniša Kušić s frankfurtskog sveučilišta. Anketa je tijekom 2006. popunjavana elektronički na web stranicama HAS-a. Želio se na ovaj način istražiti potencijal hrvatskog iseljništva u Njemačkoj i, različitim pitanjima upućenima studentima i akademičarima hrvatskog podrijetla, istražiti njihova veza sa zemljom iz koje potječu, kao i njihova spremnost na povratak. Konačnim rezultatima toga projekta mogu se hrvatskom gospodarstvu i politici uputiti odgovarajuće poruke i poticaji. Prema predloženim prvim rezultatima projekta, anketni je list u konačnici popunilo oko 300 mladih Hrvata.

Berlin noću

Javljali su se u jednakom omjeru studenti, kao i oni koji su završili visoko obrazovanje. Većina anketiranih, njih 65 %, rođena je u Njemačkoj. Statistički podaci govore da su anketu koja istražu-

Berlinski susret

je spremnost na povratak u Hrvatsku, u najvećem broju ispunili tridesetogodišnjaci.

U prošlosti je Hrvatska doživjela velike valove iseljavanja tijekom kojih je dobar dio visokokvalificiranih osoba napustio zemlju. Hrvatsko iseljništvo stoga značajan izvor i rezerva razvojnog potencijala. Na tu se rezervu Hrvatska i u bliskoj prošlosti često i s pravom oslanjala pa taj razvojni potencijal treba i u budućnosti pravilno, strateški, iskoristiti. Prof. Kušić u svojoj analizi rezultata ankete navodi pozitivne primjere brige Hrvatske za svoje visokokvalificirano iseljništvo, primjerice u organiziranju Kongresa hrvatskih znanstvenika iz Hrvatske i iseljništva godine 2004. i najavu takvoga novog skupa za 2007. godinu.

Provedena anketa i rezultati projekta govore da su visokoobrazovani mladi iseljenici druge i treće generacije zadržali vrlo duboku povezanost s Hrvatskom. Njegovanje jezika kao odraza jedne zajedničke kulture i identiteta, kao i redoviti posjeti zemlji podrijetla, pojačali su povezanost i interes za razvoj Hrvatske. Stoga ne začuđuje da mnogi ozbiljno razmišljaju o povratku.

Kao osnovu za mogući povratak ispitanici su u velikome broju naveli ostvarenje svojega poduzetničkog i znanstvenog potencijala. Ostaje pitanje kako ove podatke o spremnosti na povratak mladih iseljenika u Njemačkoj može konkretno iskoristiti hrvatska politika. Analitičari projekta preporučuju uvođenje takozvane *Job banke podataka*, zatim intenziviranje informacija o povratku, te pomoć pri traženju posla i smještaja visokoobrazovanih iseljenika. I ne dvojbe da bi, iako se ovo istraživanje odnosi na Njemačku, slični rezultati o razmišljanju i spremnosti mladih hrvatskih iseljenika na povratak u Hrvatsku bili i u drugim zapadnoeuropskim zemljama.

Treba očekivati da će i opširniji rezultati ovog istraživanja uskoro ugledati svjetlo dana i pronaći put do odgovornih institucija i pojedinaca u iseljništvu i domovini, koji mogu poduzeti i konkretnije korake potpore povratku mladih visokoobrazovanih iseljenika u Hrvatsku. ■

CB A survey was carried out last year among young Croatians in Germany asking whether they saw their future in Croatia. Over 81% of those surveyed said they could imagine returning to Croatia, while as many as 45% say they have seriously considered returning.

Napisala: **Sonja Breljak**

AKTIVNOSTI HDŠ-a U LYONU

FRANCUSKA - Početkom veljače 2007. na poziv učiteljice Zdenke Kožić, koja radi u HDŠ-u "Bartol Kašić", u Francusku su doputovali književnici Ludwig Bauer i Lidija Dujić. Pisci su boravili od 1. do 6. veljače u Lyonu, a gostovali su, osim Lyona, i u Annecyju i Dijonu, gradovima u kojima djeluju odjeli HDŠ-a. U

navedenim je nastavnim mjestima organizirano i provedeno predstavljanje njihova opusa ponajprije za učenike, ali i za odrasle, roditelje i goste te prijatelje Hrvatske. Potkraj veljače učenici HDŠ-a "B. Kašić" imali su prigodu saznati više o lutkarstvu i Guignolu (simbolu grada u kojem žive) zahvaljujući Liviji Kroflin, umjetničkoj voditeljici zagrebačkog PIF-a (Međunarodnog festivala kazališta lutaka) koja ih je posjetila i održala predavanje.

KUGLAČKI TURNIR OKUPIO HRVATE IZ ŠVICARSKJE

ŠVICARSKA - Potkraj siječnja je u Winterthuru održan treći po redu Memorijalni kuglački turnir "Ivan Lazić". Kuglači kluba "Panonija" iz Winterthura i njihovi gosti (mahom svi hrvatski kuglački klubovi u Švicarskoj) na taj su način odali počast pokojnom klupskom kolegi Ivanu Laziću. Ove godine na turniru je sudjelovalo 13 klubova, a najuspješniji su bili kuglači Ajduka, Panonije. Na prigodnoj svečanosti nakon završetka turnira u ime organizatora prisutnima se obratio Ivan Pavković i najboljima podijelio nagrade te ih pozvao da i druge godine sudjeluju na turniru.

IZRAVNA REDOVITA ZRAČNA LINIJA TORONTO - ZAGREB

KANADA - Slijedom Sporazuma o zračnom prometu između Hrvatske i Kanade koji je nakon održanih pregovora parafiran u Zagrebu 1. prosinca 2006., kanadski zračni prijevoznik "SkyService Airlines" najavljuje uspostavu izravne zračne linije između Toronta i Zagreba. Bila bi to prva izravna redovna linija između Hrvatske i Kanade od hrvatskog osamostaljenja. Prvi se letovi očekuju već u svibnju, a planirano je održavanje redovne linije tijekom cijele godine. Izravna zračna povezanost Kanade i Hrvatske pridonijet će unaprjeđenju turističkih i gospodarskih veza, te će još čvršće povezati hrvatske iseljenike u Kanadi s njihovom domovinom.

HRVATSKI BAL U ZÜRICHU

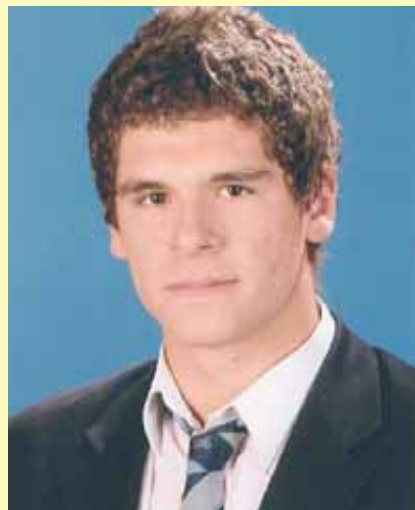
ŠVICARSKA - U Zürichu je 10. veljače održan tradicionalni Hrvatski bal u organizaciji Hrvatske kulturne zajednice. Nakon što su na prošlogodišnjem balu svoj nastup

imali Hrvati iz Osijeka, ove su godine bili pozvani Hrvati iz Slovačke. Posjetitelji bala uživali su u nastupu zbora i orkestra "Rosica" iz Devinskog Novog Sela nedaleko od Bratislave. Uz zvuke kvarteta Mire Šimeka posjetitelji bala uživali su do ranih jutarnjih sati.

"VOICE OF AMERICA" UKIDA HRVATSKI SERVIS

SAD - "Glas Amerike" (VOA), međunarodni medijski servis koji financira američka vlada obilježava 65. obljetnicu svojeg rada, uz najavu uprave o okretanju novim tehnologijama i novoj publici u kriznim područjima svijeta te planovima o ukidanju programa na nekoliko jezika - uključujući i hrvatski. U posljednjih nekoliko godina ukinuti su programi za 10 zemalja istočne Europe koje su postale članicama Europske unije, a prema najavi upravnog odbora i prijedlogu saveznog proračuna za iduću godinu, prestanak emitiranja predviđen je za programe VOA-e na hrvatskom, ruskom, kantonskom, uzbečkom, grčkom i tajlandskom jeziku. Također se planira reduciranje sestrinskog servisa Radio Slobodna Europa (RFE) na južnoslavenskim jezicima.

ODLIČAN USPJEH MLADOGA ČILEANSKOG HRVATA

ČILE - Mladi Čileanac hrvatskog podrijetla Luka Salamunic na prijamnom ispitu za upis na sveučilište u Santiagu postigao najviši mogući broj bodova zahvaljujući briljantnom testu iz matematike koji je položio s najvećim mogućim brojem bodova. Taj je rezultat još važniji kad se uzme u obzir da je istom testu pristupilo čak 240 tisuća kandidata. Inače Luka odlično govori hrvatski, ponosi se svojim podrijetlom i već je nekoliko puta posjetio zemlju svojih predaka. Valja napomenuti da je mladić i odličan športaš, a trenutno je član čileanske ragbijaške reprezentacije.

Pripremio: **Zlatko Tkalec**

HRVATI IZ UDINA POSJETILI RIJEKU

RIJEKA - Zajednica hrvatsko-talijanskoga prijateljstva iz Udina organizirala je posjet Rijeci, karnevalu i tamošnjoj podružnici HMI-a. U podružnici ih je primila voditeljica Vanja Pavlovec i predstavila im djelatnost HMI-a te grad Rijeku sa svojim posebnostima i mogućnostima. Za neke od njih to je bio prvi dolazak u Rijeku i na Kvarner. Karnevalsko ozračje brzo ih je ponijelo te su kod uličnih crtača isrcitali maske na licu

kako bi i sami bili sudionici. Druženje je završilo u ugodnoj atmosferi restorana, gdje su se svi, uz riblje delicije i oduševljenje doživljenim, složili oko toga kako ponovno žele doći na Kvarner. Naravno, u organizaciji njihove udruge te uz pomoć riječke podružnice HMI-a.

SPLITSKI GLUMCI GOSTOVALI U ŠVICARSKOJ

ŠVICARSKA - U organizaciji Hrvatskoga kulturno-gla klub Baden i HMI - podružnice Split u Švicarskoj je gostovalo *Gradsko kazalište mladih* iz Splita. Nakon više nego uspješnoga nastupa u Nussbaumu kraj Badena, 3. ožujka, gdje su izveli svoje dvije predstave *Poštarska bajka* i *Biž' ća, ne motaj se gola*, 4. ožujka u Bernu je prikazana predstava za djecu *Poštarska bajka*, te u večernjim satima u Arbonu *Biž' ća, ne motaj se gola*. Voditeljica marketinga splitskog kazališta Dinka Gudić puna je dojмова s gostovanjima: – *Predstave su bile fantastične. "Poštarsku bajku" djeca su primila s velikim oduševljenjem i nakon završetka dvoranom se orio smijeh. Hvala vam svima.*

PRODANA NAJSTARIJA HRVATSKA CRKVA U SAD-u

SAD – Hrvatska crkva sv. Nikole u Pittsburghu, poznata kao prva hrvatska katolička crkva na tlu SAD-a, prodana je njujorškoj građevinskoj tvrtki. Crkva je zatvorena prije dvije godine, a Hrvatsko-američki kulturni i gospodarski savez htio je za milijun dolara kupiti građevinu i pretvoriti je u povijesni i kulturni centar. No, sve je palo u vodu kad je tvrtka pittsburškoj nadbiskupiji ponudila znatno povoljniju cijenu. Crkva će vjerojatno biti pretvorena u mjesni centar ili u stambeni prostor.

SJEDNICE HRVATSKIH PASTORALNIH I SOCIJALNIH DJELATNIKA

NJEMAČKA - Regionalne sjednice hrvatskih pastoralnih i socijalnih djelatnika iz Njemačke s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipom Bebićem na čelu održane su tijekom veljače u Pödingu kod Münchena (Bavarska regija), u Bruchsalu (regije Baden-Württemberg I- II i Rajnsko-majnska regiju), u Kölnu (regija Sjeverna Rajna i Vestfalija), te u Hannoveru (Sjevernu regiju). Na sjednicama se okupilo 130 sudionika, a na sjednicama u Kölnu i Hannoveru bio je i ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu mons. Ante Kutleša. Fra Josip Bebić okupljenima je govorio o aktivnosti-

ma Hrvatskoga dušobrižničkog ureda. Potaknuo ih je na zajedničko djelovanje te na veću otvorenost i suradnju s njemačkim zajednicama i zajednicama drugih materinskih jezika u Njemačkoj.

SVEČANO URUČENE POTVRDE O DRŽAVLJANSTVU

AUSTRALIJA - U Hrvatskom nacionalnom domu "Kardinal Alojzije Stepinac" u Geelongu 11. veljače generalni konzulat RH priredio je svečanu primopredaju potvrda o upisu u hrvatsko državljanstvo. Iz ruke generalne konzulice Ane Modun potvrde je preuzelo 65 novoprimljenih hrvatskih državljana, zajedno sa svojim obiteljima i prijateljima. "Moji roditelji Đurko i Marija rođeni su u Hrvatskoj i ja sam se uvijek smatrao Hrvatom. Osjećam blisku vezu s Konavlima - zavičajem mojih roditelja. Nakon vjenčanja u Dubrovniku prošle godine, ta je veza postala još čvršća. Uvijek sam se u srcu osjećao Hrvatom, a ova svečanost to čini i službenim", kaže Adrian Čagalj rođen u Melbourneu, poznati vratar hrvatskoga nogometnog kluba Melbourne Knightsa. Valja naglasiti da je posljednje dvije godine konzulat u Melbourneu pozitivno riješio više od 600 zahtjeva za hrvatsko državljanstvo.

NAJBOLJA MASKA – MALI FRATAR

ŠVICARSKA - U dvorani crkve sv. Petra u Schaffhausenu održan je nedavno hrvatski dječji maskenbal. Sudjelovala su djeca svih dobi prerusena u maštovite maske i kostime. Žiri koji je trebao izabrati najbolje tri maske imao je težak zadatak. Pri odabiru najbolje maske gledalo se i na originalnost same maske, pa je prvo mjesto odnio mali fratar, opremljen po svim propisima i s Biblijom u ruci. Ostale nagrade podijelili su mali tigar (originalna šminka) te veliki bombon i mala bubamara. Svi sudionici maskenbala dobili su utješne nagrade - čokolade.

Zaboravljeni amaterski filmovi

Ubrzo je Fredov film postao hit u Širokom Brijegu pa i drugdje – u cijeloj Hercegovini. Taj hercegovački Amerikanac nije snimao samo svoju rodbinu i prijatelje nego je dokumentaristički bilježio svakodnevni život Hercegovaca - odlazak na misu, potkivanje konja, plesanje kola...

Mary Kay Lončar s djedovom filmskom vrpcom

Kad je Mary Kay Lončar, pripadnica treće generacije američkih Hrvata, na tavanu pronašla 77 starih djeđovih filmskih vrpce, nije ni slutila kakvo će one zanimanje pobuditi u staroj domovini. Riječ je o filmskom materijalu koji je pokojni Širokobriježanin Radovan Fred Lončar (rođ. 1894. u Graboj Dragi) snimio prigodom svojeg posjeta rodnoj Hercegovini daleke, 1956. godine. Mary je djedove filmove u boji, snimljene tada vrlo modernom 16-milimetarskom kamerom, pretočila u DVD format i poslala rođacima u Hercegovinu.

Ubrzo je Fredov film postao hit u Širokom Brijegu pa i drugdje – u cijeloj Hercegovini. Taj hercegovački Amerikanac nije snimao samo svoju rodbinu i prijatelje nego je dokumentaristički bilježio svakodnevni život Hercegovaca - odlazak na misu, potkivanje konja, plesanje kola...

“Nikad nisam vjerovala da ću mater i čaću vidjet živu, a vidila sam ih na ovoj snimci”, govori jedna Širokobriježanka i dodaje kako se isplakala gledajući snimku.

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

izazvali senzaciju u Hercegovini

Film prikazuje gradiće i sela samo desetak godina nakon razornoga Drugoga svjetskog rata. Mnoge su crkve i kuće porušene. Pozornost privlači crkva na Šćitu koju su partizani srušili 1942., a njena je obnova upravo počela kad je Fred snimao.

Film se preko noći počeo umnožavati. Više nitko ne zna broj kopija koji je snimljen, podijeljen i prodavan širom Hercegovine, a i diljem svijeta gdje žive brojni Hercegovci. O svim zanimljivostima vezanim za Fredov film opširno je pisao "Večernji list" – izdanje za BiH, koji je *Matici* ustupio priložene fotografije iz filma.

Otkrivanje vrlo dragocjenoga filmskog materijala otvara važno pitanje: Kriju li se još gdjejed u našem iseljeništvu slični filmski zapisi?. Valja postaviti da je odgovor pozitivan. Stoga treba pozvati sve koji znaju za slične filmske ili fotografske uratke da ih čuvaju i eventualno daju na uvid i procjenu mjerodavnim ustanovama – muzejima i kinotekama.

Radovan Fred Lončar umro je u Chicagu 1964. godine, pa ga unuka Mary Kay ne pamti, ali s ljubavlju čuva zajedničke fotografije koje su donedavno bile jedina uspomena na djeda. Njegovi filmski zapisi donijeli su novi smisao njezinu životu. Preko, s pažnjom snimljenih scena, promatrajući lica ljudi u Hercegovini, tražeći sličnost sa svojim djedom i ocem,

Marin Topić, poznati mostarski slikar: *Vidio sam snimke Hercegovine u boji iz 1956. i plakao sam kao dijete. Vidio sam Hercegovinu kakvu su mi potajno opisivali naši fratri – najljepšu zemlju i ljude na svijetu, koju su tuđinci generacijama istjerivali s ognjišta. Nakon 1945. sustavno je uništavana memorija hrvatskog naroda. Samo je čudo što je Fred u tim godinama smio snimati. Treba pokrenuti akciju prikupljanja i očuvanja fotografija i filmova, jer tko zna koliko je njih zaboravljeno na "šiši".*

Dr. Miljenko Lugonja, liječnik: *Film nam pokazuje koliko su se Hercegovke i Hercegovci fizički promijenili u posljednjih pedesetak godina. Oskudnije se i zdravije hranilo, a više se fizički radilo. U tom je tajna elegantnog izgleda ljudi na filmu. Tada su ljudi znali dnevno propješačiti i 20-ak kilometara, živjelo se zdravije. Jela se manje kalorična hrana, uglavnom kuhana, pilo obrano mlijeko, sirutka, puno "divljeg" zelja... Nije bilo pesticida, konzervansa zaštitnih sredstava - ljudi su u Hercegovini tada jeli ekološki ispravnu hranu. Rezultat svega je zdrav, vitak i elegantno građen Hercegovac.*

Gavrilo Grahovac, ministar kulture Federacije Bosne i Hercegovine: *Logično je da takav film ima kulturološke vrijednosti i da je kao takav naša baština. Ministarstvu je u interesu da zaštiti te vrijednosti. Volio bih se i osobno upoznati s nasljednicom i vlasnikom tako vrijedne kulturološke i povijesne baštine.*

Mary Kay je, tvrdi, odlično upoznala svoje pretke. Filmski materijal kani još bolje i stručnije obraditi, s točnim nazivima mjesta, crkava i imena ljudi koje je djed snimao.

"Ja sam nova osoba jer je u moju svijest ušao duh Hercegovine s djedovih snimaka i sada se više ne mogu osloboditi želje da češće posjećujem djedov stari kraj, rodbinu i upoznam svoje korijene. Ako je samo zbog toga imalo smisla snimati i sačuvati taj materijal, isplatilo se, jer sam od nezainteresirane Amerikanke

hrvatskog podrijetla postala zagrijana Hercegovka", tim je riječima Mary Kay Lončar, 44-godišnja pomoćnica direktora marketinga Sveučilišne bolnice u Chicagu, iskazala svoje oduševljenje. Ujedno je najavila svoj posjet Hercegovini u svibnju. ■

CB Valuable film footage was recently discovered in the United States, recorded in 1956 by the late Croatian emigrant Radovan Fred Lončar. This rare footage, depicting scenes from his native Hercegovina, has created a real sensation there.

40 TISUĆA OBITELJI ŽELI POVRATAK

SARAJEVO – Ministar za ljudska prava i izbjeglice BiH Safet Halilović i zamjenica šefa misije poslova u američkom veleposlanstvu u BiH Judith Cefkin razgovarali su o prioritetima u radu toga ministarstva. Halilović je dobio potporu Veleposlanstva SAD-a u BiH za sve aktivnosti koje čini Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice kako bi bio potpuno realiziran Aneks 7. Daytonskog sporazuma, te unaprijeđena ljudska prava u BiH. Po Halilovićevim riječima, do sada je evidentirano 40 000 obitelji koje se žele vratiti u svoje domove, za što je potrebno više od milijardu KM.

STEPINČEVO U ORAŠJU S VINKOVČANIMA

ORAŠJE - Svečanim euharistijskim slavljem župljani župe bl. Alojzija Stepinca u Orašju proslavili su 10. veljače 2007. prvi put svetkovinu svoga zaštitnika. Radost slavlja s fra Jozom Puškarićem, domaćim župnikom i župljanima u novoizgrađenoj crkvi, čiji je temeljni kamen blagoslovio papa Ivan Pavao II., podijelio je mons. Tadija Pranjić, župnik i dekan vinkovački i članovi Mješovitoga pjevačkog zbora Sv. Cecilija župe Sv. Euzebija i Poliona iz Vinkovaca. Vinkovački zbor cijelo je slavlje uveličao svojom nastupom. Gostovanje Vinkovčana omogućila je i podružnica HMI-a Vukovar kao suorganizator.

POVRATNICI U BOSANSKOJ POSAVINI

HRVATSKA TIŠINA – Pet povratničkih mjesta u župi Hrvatska Tišina u bosanskoj Posavini, koja se nalazi na teritoriju Republike Srpske, svjedoče kako unatoč problemima ostaju na svojim ognjištima. Doduše, njih oko 400 povratnika iz Hrvatske Tišine, Gornjeg i Donjeg Hasića, Tursinovca i Novog Sela uglavnom su starije osobe. Pokretač oživljavanja župe i vraćanja života na te posavske prostore jest fra Joso Oršolić. Povratnici, uz brojne zajedničke akcije, posebno ističu obnovu crkve u Hrvatskoj Tišini i škole u Hasićima.

NOVA ŠKOLA ZA TRI NAMJENE

ORAŠJE - Gradnja novoga Srednjoškolskog centra u Orašju počinje u svibnju ove godine, a temeljni kamen postavlja dr. Dragan Primorac, ministar znanosti, obrazovanja i športa u Vladi RH. Nova srednja škola u Orašju bit će polivalentnog tipa, namijenjena srednjoškolcima opće gimnazije, strukovnim školama te studentima. Za prvu fazu gradnje škole vrijedne oko 3,5 milijuna KM ove je godine potrebno oko milijun KM. Početna sredstva osigurana su iz županijskoga proračuna (500 000 KM). Iz fonda pomoći Hrvatima BiH od Vlade RH obećano je tijekom razgovora u Zagrebu milijun kuna. Objekt će na oko 5 000 četvornih metara korisnoga prostora imati 16 učionica, četiri kabineta i laboratorija te amfiteatar za studente.

SUSRET S PAPOM

SARAJEVO - Vijeće za laike Biskupske konferencije BiH, pod predsjedanjem banjolučkog biskupa mons. dr. Franje Komarice, saslušalo je izvještaj koordinatora za pastoral mladih BK vlč. dr. Šime Maršića o dosad obavljenim pripremama za prvi susret hrvatske katoličke mladeži u BiH planiran za 26. i 27. svibnja u svetištu Gospe Kondžilske u župi Komušina u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Razgovaralo se i o predviđenom odlasku mladih iz BiH na Svjetski susret mladih u Australiju dogodne te o odlasku izaslanstva mladih iz biskupija u BiH na susret s Papom 1. i 2. rujna ove godine u talijanskom gradu Loretu.

SCHMUNK: HRVATI, NEMOJTE TRAŽITI NOVU PODJELU ZEMLJE!

SARAJEVO - Na pitanje je li budućnost BiH dva ili tri entiteta, ukidanje entiteta, država regija te kakav bi prijedlog bio najprimjereniji, njemački veleposlanik u BiH Michael Schmunk odgovorio je: Regije u EU u prvoj liniji ne definiraju se kao političke, nego kao prostor na kojemu se, uz povijesne i zemljopisne, ističu kulturne, jezične i religijske posebnosti. Onima koji navodno nemaju ništa, a vi govorite o Hrvatima, poručio bih - nemojte još više zakomplicirati ustroj. Zašto ne biste postali avangarda u ovom sustavu, avangarda koja neće dalje dijeliti zemlju. Mi pozivamo Bošnjake da u Federaciji imaju fer partnerski odnos prema Hrvatima. U međuvremenu bi trebalo pojednostavniti komplicirani sustav u Federaciji.

Pripremio: **Tihomir Begić**

U prostorijama Matice hrvatske u srijedu 14. veljače u organizaciji Udruge dr. Safvet Beg Bašagić u suradnji i pod pokroviteljstvom MH održana je večer sjećanja na uglednoga književnika Ahmeda Muradbegovića (Gradačac, 1898. - Dubrovnik, 1972.). Govorili su akademik Dubravko Jelčić, redatelj mr. Ozren Prohić i povjesničar mr. Zlatko Hasanbegović.

Predsjednik udruge dr. iur. Mirsad Bakšić vodio je ovu večer i uvodno se osvrnuo najprije na ulogu udruge osnovane u veljači 2001. ovdje u Zagrebu u svrhu upoznavanja javnosti s dostignućima islamske kulture i civilizacije, te promicanja i stvaranja pozitivnog ozračja za razvijanje i obnovu tradicijskih vrijednosti u odnosima katolika i muslimana. Metaforički rečeno, istaknuo je dr. Bakšić, prvorazredni zadatak udruge jest ponovna izgradnja mostova proži-

Večer sjećanja na književnika Ahmeda Muradbegovića

manja kulture i suradnje. Upravo idealan primjer toga jesu život i rad književnika, pjesnika, dramaturga Ahmeda Muradbegovića kojega su 1945. komunističke vlasti osudile samo zato što se očitovao Hrvatima i muslimanom.

Njegov je prinos riznici hrvatske kulture nezaobilazan, velik i značajan, pa je stoga i uvršten u knjigu "Znameniti i zaslužni Hrvati" (925.-1925.). Među inim, njegova drama "Ljubav u Planini" poslužila je za libreto Gotovčevoj operi "Morana", naglasio je dr. Bakšić. Ujedno je posebno zahvalio akademiku Dubravku Jelčiću na potpori projektu udruge da se održi ciklus predavanja i sjećanja na znamenite Hrvate islamske vjere. Tako je u planu i održavanje simpozija o prof. Hamdiji Kreševljakoviću pod pokroviteljstvom HAZU. Ostali sudionici večeri

govorili su o burnom i bogatom Muradbegovićevu životu iz kazališnog, spisateljsko-dramaturškog, pa i društveno-političkog aspekta života njegova doba, a sve su to osvježili ulomci njegovih sjećanja koje je tako zorno čitala dramska umjetnica Semka Sokolović-Bertok. ■

Napisao i snimio: **Nenad Zakarija**

Audioknjige na hrvatskome jeziku

Zagrebačka tvrtka MEDUS BIRO d.o.o. već od 2002. hrvatskome tržištu nudi knjige koje se mogu čuti. Obiteljska tvrtka čija je primarna djelatnost izdavaštvo, odnosno multimedijalna literatura, omogućuje tako zahvaljujući svojim audioknjigama uživanje u izabranim stranicama domaće i svjetske beletristike i osobama s poremećajima u čitanju, te slijepima i slabovidnima

Medusove audioknjige su 'prave' knjige s ISBN brojem, a nastaju primjenom naprednih tehnika studijskoga snimanja, uz digitalnu opremu i angažman profesionalnih glumaca. Važno je naglasiti kako se pritom rabi standardni format (.wav file) koji omogućuje slušanje integralnih verzija teksta na svim vrstama CD playera. Desetak djela književnih klasika dobar je odabir za svaku obiteljsku, u ovome slučajnu audiobiblioteku, i to po vrlo pristupačnoj cijeni. Ono što zaoku-

plja pozornost slušatelja nije samo zanimljiva i poučna priča Ivane Brlić-Mažuranić ili čudesne bajke braće Grimm, nego lijepi, pravilno izgovoreni i naglašeni hrvatski standardni jezik kojim su ispričane.

Danas u svijetu živi mnogo potomaka Hrvata koji više suvereno ne vladaju hrvatskim jezikom, ili ga uopće ne govore. U Medusu misle kako to mogu promijeniti. Uvjereni su da se – slušajući – lako može zavoljeti naš lijepi jezik. Ove godine, kažu, žele se povezati sa svima izvan domovine koje bi zanimale njihove audioknjige. Starije bi njihove knjige vratile u mladost, a mlade ponukale da nauče, barem razumijevati, jezik kojim su govorili, pisali i na kojem su razmišljali njihovi predci.

Kako bi osigurali što širi krug slušatelja za svoja audioizdanja, pripremili su i

nova: dva Šenoina romana, Nazora, Kozarca i dr. Tvrtka vidi velike mogućnosti proboja na inozemno tržište jer su naši iseljenici potencijalno zainteresirani za njihove knjige, bilo da se njima koriste u dopunskoj nastavi hrvatskoga jezika, slušaju ih u krugu obitelji ili ih daruju prijateljima. Ono što nudi biblioteka Medus vrlo lako možete poslušati ako potražite demo zapis na adresi <http://www.Medus.hr/index/slusaonica.htm> ■

Pripremila: **Diana Šimurina-Šoufek**

“Tu vječnost vu svakoj slici i kipu prebiva”

Nakon 11 godina konzervatorsko-restauratorskih radova i 6,5 milijuna potrošenih kuna, crkva Marije Snježne u Belcu, remek-djelo barokne umjetnosti, opet je u punome sjaju

toga razdoblja uloženo oko 6,5 milijuna kuna. Uz Ministarstvo kulture, više hrvatskih tvrtki i tijela lokalne uprave koji su sudjelovali kao suinvestitori, čak 4,5 milijuna kuna za ovaj je zahtjevan i dragocjen projekt izdvojila INA koja se pobrinula i za pisani trag o tom pothvatu objavivši raskošnu monografiju “Novi sjaj Marije Snježne”. Između ostalih autora tekstova, svakako treba istaknuti urednike mr. *Miju Ivureka* i prof. *Mirka Kovačevića*, (Povijesni prikaz crkve Marije Snježne u Belcu), prof. *Danutu Misudu* (Konzervatorsko-restauratorski radovi), te izvrsne fotografije obnovljene crkve koje je načinio *Ivo Pervan*.

SVETA BARBARA I GREŠNI RUDARI

A zapravo je, na neki način, za sve najzaslužnija sv. Barbara, zaštitnica rudara i naftaša, koja u belečkoj crkvi ima svoj oltar na čijem antependiju stoji zapisano: “Sveta Barbaro, moli za nas, grešne rudare!”. I tako su INA-ini naftaši (koji već 10 godina Dan rudara obilježavaju u ovoj crkvi) najprije financirali obnovu oltara svoje zaštitnice, a potom nastavili s oltarom sv. Josipa, propovjedaonice i tako dalje, sve dok nije obnovljena cijela crkvena unutrašnjost. Osnovano je i Društvo za obnovu i zaštitu crkve Svete Marije Snježne, koje još od 1994. koordinira sve potrebne aktivnosti, e kako bi nebeska zaštitnica i zemaljski dobrotvori djelovali usklađeno, “sinergijski”. Predsjednik Društva Juraj Kontent kaže da je svojevrtni *spiritus movens* cijeloga projekta sve do svoje smrti bio varaždinski biskup, mons. Marko Culej, koji je upornošću, smirenošću i strpljivošću znatno pridonio svekolikim naporima obnove ovog “dragulja hrvatske barokne arhitekture”. Usput rečeno, spomenuta monografija doživjela je i svoju promotivnu turneju, predstavljena je u Splitu, Varaždinu, Belcu, Vukovaru, Zagrebu i u Puli.

Crkva Marije Snježne u Belcu pokraj Zlatara, već odavno poznata kao nezaobilazno mjesto barokne umjetnosti hrvatskoga sjevera, nedavno je ponovno zasjala u pravome sjaju. Naime, nakon punih 11

godina konzervatorsko-restauratorskih radova na uređenju crkvene unutrašnjosti, koje su izveli stručnjaci Hrvatskoga restauratorskog zavoda, sve bogatstvo inventara i oslika najveće kulturno-povijesne vrijednosti opet je na uvid i udivljenje vjernicima, turistima, povjesničarima umjetnosti.

Prvi podaci o troškovima dosadašnje obnove govore da je tijekom spomenu-

Napisala: **Ksenija Erceg**

Snimke iz monografije *Novi sjaj Marije Snježne*

Izvana skromna, jednobrodna omanja lađanska crkvića Marije Snježne svojom prebogatim unutrašnjošću, međutim, zauzima posebno značajno mjesto među tridesetak župnih crkava Hrvatskoga zagorja: iluzionističke zidne slike i raskošni oltari daju joj izgled potpuno zasićena baroknoga prostora iz sredine 18. stoljeća. Spominje se još u 17. st., kad se, prema pisanim izvorima, u mjestu Kostanjevcu nadomak Belcu dogodilo čudesno ukazanje Blažene Djevice Marije; potaknuti time vlasnica belečkoga posjeda grofica Elizabeta Keglević-Erdödy i župnik Đuro Dudić oko 1675. podižu prvu kapelu posvećenu Mariji Snježnoj - zidanu jednobrodnu crkvicu s nadsvođenim svetištem i drvenim zvonikom. Poslije je još dograđivana i mijenjana, a današnji izgled dobiva između godine 1739. i 1741.: s južne i sjeverne strane prigradene su kapele, glavna lađa produljena, povišena i nadsvođena bačvastim svodom sa susvodnicima, svetište je nadvišeno kupolom, a pod opločen novim kamenom.

MAJSTORSTVO IVANA RANGERA

Vjerojatno je za posebnost ove crkvice i njezinu veliku važnost sve do današnjih dana najzaslužniji dolazak znamenitoga slikara i redovnika-pavlina Ivana Krstite-lja Rangera, najpoznatijega predstavnika baroknoga iluzionističkog slikarstva u Hrvatskoj. Ranger je u Belcu boravio tri godine (1740.-1743.) i tijekom toga vremena cijeli crkveni prostor (uključujući i sakristiju) oslikao iluzionističkom arhitekturom i figuralnom, uglavnom ma-

rijanskom ikonografijom i simbolikom. Crkveni su zidovi ukrašeni pilastrima, ukladama, prozorima, balustradama i oslikanom baroknom draperijom, a svod figuralnim prizorima. Na svodu svetišta prikaz je Svetoga Trojstva kako kruni Bogorodice rimskom patriciju Ivanu i njegovoj ženi. Tu je i Marija Snježna, lebdí iznad dvoje donatora (pretpostavlja se da su to podban Adam Najšić i njegova žena Cecilija, rođena Matačić), a u pozadini se naziru obrisi rimske crkve Santa Maria Maggiore. U svakom slučaju, drvorezbarski inventar svojim je bogatstvom i vrsnoćom među najvrjednijim primjerima baroknoga crkvenog kiparstva u Hrvatskoj. Osim toga, crkva obiluje i izuzetnim zlatarskim predmetima, među kojima se ističe zlatna pokaznica s emajliranim sličicama iz godine 1755.

U višegodišnju obnovu interijera, taj složeni proces konzervatorsko-restauratorskih radova, bilo je uključeno više desetaka konzervatora-restauratora različitih specijalizacija: slikara, kipara, drvorezbara, stolara, pozlatara, kemičara, geologa, arhitekata, povjesničara umjetnosti. Njima svakako treba pridružiti, napominje prof. Misiuda, brojne vanjske suradnike i specijalizirane izvođače građevinskih, kamenarskih, klesarskih, instalaterskih, kovinopojasarskih i drugih radova. Belečka je crkvića, slažu se stručnjaci, među najvrjednijim primjerima baroknoga *Gesamtkunstwerka* i u nas i u srednjoeuropskome kulturnom krugu.

NESEM VIŠE POZABLENA

Dakle, glavni oltar posvećen sv. Mariji Snježnoj, oltari sv. Josipa i sv. Barbare, smješteni uz trijumfalni luk, oltari sv. Stjepana Prvomučenika i sv. Krunice, znamenita belečka propovjedaonica s likovima i prizorima iz Starog zavjeta te, nažalost, samo djelomice sačuvana korska ograda, opet su u punoj ljepoti i sjaju pozlate – kaže prof. Misiuda. I dodaje kako će još trebati obnoviti željezna kovana vrata, kamenu polikromnu skulpturu Pietà, oslikati Rangerove sunčane ure na istočnom i južnom pročelju, obnoviti cinktor i urediti cjelokupni okoliš crkve, pa će tek onda zapravo sve biti gotovo. Ali, golemi je posao završen, baš onako kako je u završnom poetičnom zapisu *Nesem pozablena* poetirao mr. Mijo Ivurek *Nesem više pozablena, sama/ Nesem više trošna, siva/ Sad sem znova lepa znanavek/ Sad bum Snežna bela kakti sneg*. Ovi su stihovi s kraja monografije nastali kao (sretni!) odgovor na raniju pjesmu Stanka Dominića "Pri Majki Božjoj Snježnoj v Belcu" kojom se "otvara" monografija "Novi sjaj Marije Snježne", a započinje stihovima *Pozablena stara sama u samoći...* Iz iste je Dominićeve pjesme i stih kojim smo naslovili naš zapis: *a večnost vu vsakoj slici i kipu prebiva*. ■

CB After 11 years of conservationist and restoration works and 6.5 million invested kunas, the Church of Our Lady Mary of the Snow (Marija Snježna) in Belce (in the Hrvatsko zagorje region), a masterwork of baroque art, is again in its full splendour.

PREMIJER SANADER S KARAŠEVSKIM HRVATIMA

RUMUNJSKA – U sklopu svojeg službenog posjeta Rumunjskoj sredinom veljače premijer Ivo Sanader posjetio je Karaševsku županiju u kojoj već stoljećima živi hrvatska manjina – karaševski Hrvati. Premijer je u pratnji ministra kulture Bože Biškupića i ministra gospodarstva, rada i poduzetništva Branka Vukelića posjetio dvije hrvatske općine Karaševo i Lupak. Hrvatska su djeca u čast gostima iz Hrvatske izvela kraći folklorni program. Premijer je tom prigodom darovao 200 hrvatskih knjiga za knjižnicu u Karaševu te dva računala za osnovne škole u općini Lupak.

PET GODINA HRVATSKE ČITAONICE U SUBOTICI

VOJVODINA - Hrvatska čitaonica u Subotici slavi svoj prvi mali jubilej – pet godina djelovanja. U tom razmjerno kratkom razdoblju čitaonica je ostvarila niz vrlo uspješnih programa koji su imali za cilj uključiti što veći broj Hrvata iz cijele Vojvodine. To se očitalo u nekoliko značajnih projekata među kojima je i Susret pučkih pjesnika "Lira naiva", Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku i Dani Balinta Vujkova s podnaslovom "Dani hrvatske knjige i riječi". Temeljna svrha susreta pučkih pjesnika pod nazivom "Lira naiva" je okupljanje i poticanje pjesnika da se izražavaju što lokalnim hrvatskim govorima što hrvatskim književnim jezikom. "Ove će godine Dani Balinta Vujkova biti u znaku dramskog stvaralaštva, a velika će se pozornost posvetiti i pučkom dramskom predlošku", kaže ravnateljica Hrvatske čitaonice Katarina Čeliković naglašavajući kako je, u pet godina postojanja, čitaonica veliku pozornost posvetila nakladništvu.

SUBOTIČANI SE PREDSTAVILI U VALPOVU

VALPOVO - U utorak 20. veljače u valpovačkom dvorcu Prandau Normman održana je multimedijalna večer na kojoj je predstavljena nakladnička djelatnost Novinsko-izdavačke ustanove "Hrvatska riječ" iz Subotice te nastup Collegium Musicum Catholicum koji djeluje pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice.

Publici je predstavljen bogati nakladnički opus od čak 13 tiskanih izdanja, što je čini jednom od najproduktivnijih izdavačkih kuća u hrvatskoj dijaspori. Središnji dio večeri bio je posvećen mons. dr. Andriji Kopiloviću, i prvom službenom promijevanju njegova knjige kolumni "Okom svećenika".

VELIKO PRELO U SOMBORU

VOJVODINA - Posljednje subote koja pretihodi Pepelnici, HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora redovito organizira Veliko bunjevačko-šokačko prelo. Ovoga puta to je bilo 17. veljače. Od svojega osnivanja 6. prosinca 1936. ovo je 71. po redu ovakva svečanost. Prelo je svečano otvorio u ime organizatora Šima Raič, predsjednik "Vladimira Nazora". Književnik Petko Vojnić-Purčar iz Petrovaradina pozdravio je nazočne svojim poetskim sastavom o Somboru. U umjetničkom dijelu programa nastupili su članovi Folklorne te Dramske sekcije HKUD-a "Vladimir Nazor", a goste su do zore zabavljale Vinkovačke dike i Bereški tamburaši.

MINISTRICA GRABAR-KITAROVIĆ S PREDSTAVNICIMA HRVATA U MAĐARSKOJ

MAĐARSKA - Ministrica vanjskih poslova i europskih integracija HR mr. sc. Kolin-da Grabar-Kitarović boravila je u utorak 20. veljače 2007. u službenom posjetu Republici Mađarskoj u sklopu kojeg se susrela i s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, dr. Mijom Karagićem, predsjednikom Hrvatske državne samouprave, i Josom Ostrogoncem, predsjednikom Saveza Hrvata u Mađarskoj.

USKORO SPORAZUM O ZAŠTITI MANJINA

MAKEDONIJA – Potpisivanjem bilateralnog sporazuma o međusobnoj zaštiti manjina potkraj ove godine bit će trajno riješen status hrvatske manjine u Makedoniji, istaknuo je veleposlanik RH u Skoplju Ivo Kujundžić na prigodnoj svečanosti Udruge Hrvata u Štipu. Ugovorom će se prije svega riješiti uvođenje dopunske nastave hrvatskog jezika te emisije na radiju i televiziji i financiranje udruga Hrvata u Makedoniji, naglasio je Kujundžić.

PREDSTAVLJEN RJEČNIK GOVORA BAČKIH HRVATA

MAĐARSKA - Hrvatska samouprava u Budimpešti organizirala je 8. veljače predstavljanje *Rječnika govora bačkih Hrvata*. Kapitalno djelo prof. Ante Sekulića promovirano je u slavističkoj knjižnici Katedre za slavensku filologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Eötvös Lorand kao zajedničko izdanje Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz Zagreba i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice. U Sekulićevu Rječniku sabrano je između 23 i 24 tisuće riječi pretežito govornoga jezika, što ga, ocjena je jezikoslovaca okupljenih na promociji, čini vrlo modernim djelom. (DŠŠ)

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

PREDSJEDNIK SABORA ŠEKS POSJETIO BOKELJSKE HRVATE

CRNA GORA - Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks u sklopu svojega službenog posjeta Crnoj Gori potkraj veljače posjetio je i Kotor, gdje se susreo s predstavnicima hrvatske zajednice. "Zagreb može Hrvatima u Crnoj Gori pomoći financijski, ali i politički", rekao je Šeks. Prvo, da se pri donošenju novoga crnogorskog ustava zauzme

da zastupnik iz reda hrvatske manjine bude po sili Ustava izabran u crnogorsku skupštinu, a drugo, da se osigura financijska potpora udrugama hrvatskoga predznaka u Crnoj Gori. Šeks je dodao da bi pomoć mogle pružiti i hrvatske tvrtke, tako da u crnogorskim predstavništvima zaposle Hrvate, a Zagreb bi trebao pomoći i u realizaciji izgradnje Hrvatskog doma u Tivtu i Muzeja pomoraca u Kotoru. Šeks je susretom s kotorskim biskupom Ilijom Janjićem završio dvodnevni službeni posjet Crnoj Gori.

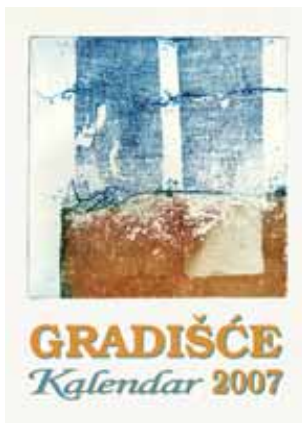

POSLEDNJA SKUPŠTINA I ODLAZAK MIJE KARAGIĆA

MAĐARSKA – U Budimpešti je 24. veljače održana posljednja sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave (HDS) u ovom mandatu. Uslijedit će uobičajena procedura utemeljenja nove skupštine koja će u iduće četiri godine biti najviše političko tijelo hrvatske manjine u Mađarskoj. Dosadašnji predsjednik HDS-a dr. Mijo Kragaić najavio je na sjednici svoje povlačenje iz hrvatske manjinske politike. U svojem oproštajnom govoru zahvalio je svim zastupnicima, a posebno svojem zamjeniku Stipanu Karagiću s kojim je dobro surađivao tijekom protekla tri mandata. Skupština HDS-a zatim je jednoglasno izabrala Miju Karagića za počasnoga predsjednika. Odlaskom Karagića, koji je na čelu HDS-a od utemeljenja manjinskih samouprava sredinom 90-ih godina, zasigurno završava jedno važno razdoblje za naše sunarodnjake u Mađarskoj.

IZAŠAO NOVI GRADIŠĆE KALENDAR

AUSTRIJA – Nedavno je izašao iz tiska tradicionalni godišnjak Hrvatskog štamparskog društva iz Željeznog "Gradišće kalendar" za 2007. godinu. Kalendar je uredila Agnija Čenar Schuster, a njezin suprug Jurica Čenar grafički ga je oblikovao. Urednica je vješto uravnotežila znanstvene i zabavne tekstove, poučne i povijesne, šaljive i književne. K tomu, uspjelo je rasporediti sadržaj na 240 stranica koji čitatelju olakšava čitanje i budi znatiželju. Godišnjak je bogato ilustriran fotografijama koje je uglavnom snimio Petar Tyran. "Gradišće kalendar" je tradicionalno najomiljenije štivo među gradišćanskim Hrvatima svih dobi.

PREKOMURSKA SURADNJA SUMARTONA I SV. MARIJE

MAĐARSKA - Naselja Sumarton u mađarskom Pomurju i Sv. Marija u našem Međimurju potpisala su prije deset godina ugovor o suradnji. Suradnja se uspješno razvija na kulturnom i športskom polju. Kako bi unaprijedili suradnju i u školstvu, nedavno su Sumarton posjetili gosti iz Sv. Marije - Marija Frančić, načelnica, i Damir Bendelja, ravnatelj OŠ. Načelnik Sumartona Lajoš Vlašić i ravnatelj tamošnje škole Žolt Tot doveli su goste na jedan školski sat hrvatskog jezika. Nakon sastanka dogovorili su niz konkretnih zajedničkih projekata od kojih je i škola u prirodi u kojoj bi sudje

NOVI PREDSJEDNIK HNV-a

VOJVODINA – Nakon ostavke Josipa Pekanovića, vijećnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća izabrali su sredinom veljače Branka Horvata iz Tavankuta za predsjednika ovoga krovnog tijela hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji. - Vijeće treba biti na usluzi hrvatskoj zajednici, trebamo se ujediniti, a interesi zajednice moraju biti ispred osobnih interesa. Određena problematika neće se moći riješiti preko noći, ali trebamo raditi s pozitivnom energijom. Vijeće je servis u službi hrvatske zajednice, rekao je Branko Horvat u svojem nastupnom govoru.

DAN GRADIŠĆANSKOHRVATSKIH SREDNJOŠKOLACA U BEČU

AUSTRIJA - Potkraj veljače u Beču je održan Dan srednjoškolaca koji je organizirao Hrvatski akademski klub (HAK). Cilj tog okupljanja, na kojemu je sudjelovalo više od 30 mladih Hrvata iz Gradišća i susjedne zapadne Mađarske, bio je upoznati buduće studente s hrvatskom ponudom kulturnih, jezičnih i zabavnih sadržaja glavnog grada Austrije. Ujedno, kako kaže

predsjednik HAK-a Štefan Emrić, kani se mlade međusobno povezati i potaknuti na aktivno sudjelovanje u društvenom životu hrvatske manjine.

Grad Sofija i Hrvati

Hrvatska i Bugarska već stoljećima njeguju osobito bliske kulturne, nacionalne i političke veze, u kojima su mnogi Hrvati pomogli mnogim Bugarima. U bivšoj Jugoslaviji te su neporecive istine bile potpuno zanemarivane, jer je Beograd monopolizirao odnos sa Sofijom. Sada se u bugarsko-hrvatskim odnosima obnavljaju mnoga povijesna sjećanja i gradi nova budućnost u ozračju zajedničkih europskih vrijednosti

Pročelje Muzeja za stranu umjetnost u Sofiji, ukrašena kravatom bugarskog autora Ljubena Kostova, za vrijeme izložbe "Izazov kravate" u listopadu 2006.

hrvatskim i bugarskim intelektualcima izdašno je omogućio studiranje nekoliko stotina mladih Bugara na Zagrebačkom sveučilištu.

POVIJESNE VEZE

Bugarski su studenti početkom prošloga stoljeća činili čak trećinu svih stranih studenata u Zagrebu, a do početka Prvoga svjetskog rata više od 500 ih se obrazovalo u Hrvatskoj. Na povratku u domovinu mnogi su postali znanstvenici, političari i društveni djelatnici, a neki su se oženili Hrvatima. Nakon oslobođenja Hrvati su pomogli osnovati Državnu tiskaru u Sofiji, a u Sofiju su došli hrvatski tiskari koji su ondje radili i živjeli s obiteljima. Časne sestre iz Hrvatske osnovale su školu za bolničarke. Izmjenjuju se izložbe i gostovanja narodnih kazališta, oživljavaju kontakti na području sporta i turizma, obostrano prevode književna djela. Vatroslav Jagić dokazuje da je starobugarski

Jedna od izuzetno živahnih prometnica u širem središtu Sofije odavna nosi naziv Ulica Josipa Jurja Strossmayera, a od prošloga rujna u jednom od njezinih parkova otkriven je i spomenik "velikom prijatelju bugarskog naroda". Svečanost je održana uz nazočnost potpredsjednika Republike Bugarske, čelnika grada Sofije, Veleposlanstva Republike Hrvatske, članova diplomatskog zbora, predstavnika hrvatskih udruga i stotinjak građana, a "tom skromnom gestom" – kako je u svojem nadahnutom govoru istaknuo potpredsjednik Republike Angel Marinov – "bugarski narod zahvaljuje ne samo crkvenom velikanu nego i proroku, državniku i mudracu, bez kojega bi povijest bugarskog preporoda, zasigurno, bila siromašnija".

Projekt je pokrenula udruga građana "Episkop J. J. Strossmayer", a spomenik

autora Petra Marinova financiran je donacijama uglednih Bugara. Godinu prije, u povodu stote obljetnice biskupove smrti, u Harmanliju, u organizaciji Društva bugarskih prijatelja Hrvatske "Hebros", održan je također simpozij o životu i djelu đakovačkog biskupa, jedini izvan granica Hrvatske. Bili su to, kako reče potpredsjednik Marinov, tek skromni izrazi poštovanja velikanu, kojega su još godine 1884. bugarski učitelji, sakupljeni u Sofiji na blagdan Ćirila i Metoda, veličali i pozdravljali brzojavom kao svojega najnesebičnijega prijatelja. Vizionar iz Đakova borbu za integritet i suverenost Hrvatske usko je vezao s pokretanjem preporoda svih slavenskih naroda na temeljima duhovne baštine sv. Ćirila i Metoda, pa nije slučajno što je baš Bugarama pridavao osobitu važnost. Pomagao im je u opismenjivanju, objavio prvu zbirku narodnih pjesama braće Miladinov kao njihovu prvu svjetovnu knjigu na ćirilici, a u poticanju veza među

Naslovnica knjige dr. Franje Husinca o hrvatskom liječniku koji je neko vrijeme radio i živio u Bugarskoj, izdana u Sofiji početkom ove godine

Napisala: **Davorka Grenac**

Spomenik Josipu
Juraju Strossmayeru

prvi slavenski književni jezik, a u “Obnovljenoj Bugarskoj” Stjepan Radić veliča unutrašnju snagu Bugara, zbog koje su opstali i nakon pet stoljeća tiranije, kao i drevnu bugarsku državu i kulturu koja se, po Radiću, mjeri s bizantskom.

Prije desetak godina bugarska povjesničarka dr. Rumjana Božilova otkrila je u Hrvatskim državnim arhivima neobjavljeni rukopis Franje Račkoga “Povijest Bugarske”, te je zaslugom te cijenjene znanstvenice objavljen u Sofiji 1999. Prije dvije godine Matica hrvatska je objavila knjigu “Dr. Fran Gundrum-Oriovčanin” dr. Franje Husinca, a prošle ju je jeseni u prijevodu dr. Božilove objavila Bugarska akademija znanosti. Ugledni kirurg iz Koprivnice dvadesetak je godina istraživao fascinantn život zaboravljenog kolege po struci, znanstvenika i pisca koji je neko vrijeme potkraj 19. stoljeća živio i radio u Bugarskoj. U svojoj privremenoj domovini Gundrum je prijateljevao s mnogim bugarskim intelektualcima, a napose je bio blizak s jednim od najvećih imena bugarske književnosti Ivanom Vazovim, te je čak na hrvatski preveo neka njegova djela, ostavivši tako zani-

mljiv trag i izvan liječničke struke, što je sada zaintrigiralo bugarsku znanstvenu javnost.

DUBROVČANI I SOFIJA

Od velikog otkrića poput rukopisa Franje Račkoga do otkrića velikih, a zaboravljenih ljudi, Hrvati i Bugari tako ponovno pronalaze one fine duhovne niti koje su ih spajale tijekom povijest. Započele su prije više od milenija temeljeći se na zajedništvu protobugarske pismenosti i hrvatske glagoljice. Ovim su krajevima zatim kozmopolitski Dubrovčani stoljećima putovali i trgovali, pronoseći novu robu i ideje, pa nije čudno što su još u 13. stoljeću od cara Ivana Asena II, dobili povlastice za slobodnu trgovinu, ali i poslije, za vrijeme pet stoljeća turske okupacije, uspijevali od Carigrada ishoditi poseban status slobodnog kretanja i djelovanja, zbog čega su na ovim prostorima nerijetko bili jedina, ne samo trgovačka nego i duhovna veza s ostatkom Europe. Nije slučajno da su i Marin Držić i Dživo Gundulić u svojim djelima spominjali Sofiju i sofijsku planinu Vitošu. U svojem “Razgovoru ugodnom naroda slovinskog” Andrija Kačić-Miošić prvi je među slavenskim pjesnicima proslavio događaje iz slavne bugarske povijesti do sredine 18. stoljeća, kada sam bugarski narod, utonuo u ropski mrak, gotovo ništa nije znao o sebi i kada je Paisi (autor prve pisane bugarske povijesti, nap. a.) zapalio jedva prve iskre tog poznavanja – piše povjesničar Kosta Crnušanov u knjizi “Hrvatsko-bugarski uzajamni odnosi kroz stoljeća.” Za Kačića-Miošića – kaže ponosno Crnušanov – “Bugarska je bila zemlja vitezova”.

To su teme koje sada sustavno obrađuju Hrvatska i Bugarska akademija znanosti, organizirajući naizmjenice svake druge godine simpozije (do sada ih je bilo pet). U tom, ponovnom otkrivanju zajedničkih veza, nakon desetljeća Jugoslavije, u svijesti nekih, čak sveučilišnih krugova, još treba raščistiti nedomicu o razlici između hrvatskog i srpskog književnog jezika. Prošle godine na uglednom sofijskom sveučilištu “Kliment Ohridski” konačno je utemeljen Kabinet za južnoslavenske jezike – hrvatski, srpski, slovenski – čime su hrvatski književni jezik, jezikoslovlje i kultura učinili veliki korak naprijed u potvrdi vlastite samosvojnosti.

SVE INTENZIVNIJA SURADNJA

U Bugarskoj je danas tek tristotinjak građana hrvatskog podrijetla, ali oni danas s ponosom ističu svoje podrijetlo, okupljajući se – iako i bez vlastitih prostorija – u nedavno osnovanom Kulturno-prosvjetnom društvu Hrvata u Bugarskoj. Program te, nove udruge izravno podupire i Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija.

Sve za vjeru i za domovinu: ploča uz postolje s riječima Ivana Vazova i popisom donatora, autora, te članova udruge “Episkop Josip Strossmayer”, zaslugom kojih je u Sofiji podignut spomenik đakovačkom biskupu

Kulturna suradnja sve je intenzivnija, a prave gospodarske veze tek se trebaju pokrenuti, napose one s hrvatske strane, no nedvojbeno je da obje strane osjećaju ono što je u svojem svečanom govoru pri otkrivanju spomenika đakovačkom biskupu rekao veleposlanik RH, Dražen Vukov Colić: “Josip Juraj Strossmayer bio je čovjek svestranoga renesansnog duha, i divovske radne energije, pa možda tek sada, kada Hrvatska i Bugarska ponovno dijele iste vizije i ideale na zajedničkom europskom putu, konačno ostvarujemo njegov san o slavenskim narodima kao europskim partnerima koji mogu ravnopravno stati uz bok Germana i Romana. I zbog toga ovaj spomenik nije samo zahvala velikoj prošlosti nego i živi putokaz naše zajedničke budućnosti.” ■

CB The ties between the Croatian and Bulgarian nations have a long and rich history. One of the most deserving people to nurture these relations was Đakovo bishop Josip Juraj Strossmayer. These ties, gradually extinguished during the time of the former Yugoslavia, are now being reinvigorated in the field of cultural and economic activity.

SPOJ STAROGA OBRTNIŠTVA S NOVIM TEHNOLOGIJAMA

Zlatni trag tradicije Zlatarne Križek vodi od davne, 1935. godine od cijenjenog zagrebačkog zlatara Viktora Križeka do današnjih dana, voditelja obiteljskog obrta, braće Viktora i Vlade Križeka, nastavljača zlatarske tradicije, pa sve do pete generacije Križekovih

Dvije generacije Križekovih: Željko, Viktor i Vladimir ispred zlatarnice u Velikoj Gorici

Dolazak u zlatarnicu Križek, zasigurno, na svakoga posjetitelja ostavlja snažan dojam. Jer, spoj ljepote i tradicije starog umjetničkog nakita i umijeća obiteljske tradicije ovdje zrcali u svakome kutku. Čim uđete u zlatarnicu, zadivi vas ljepota prekrasnog nakita, koje vrijedne ruke Križakovih izrađuju još od davne, 1935. godine. Naime, zlatni trag tradicije Zlatarne Križak vodi od cijenjenoga zagrebačkog zlatara Viktora Križeka, preko sina mu Brune, sve do današnjih voditelja obiteljskog obrta, braće Viktora i Vladimira, nastavljača djedove zlatarske tradicije, pa sve do pete generacije Križekovih. Uz svu tu ljepotu i sjaj nakita, pozornost ipak najviše privlači kolekcija nakita

Napisala: **Željka Lešić**

Morčić s certifikatom *Izvorno hrvatsko* koji im je izdala Hrvatska gospodarska komora (HGK) godine 2003. Isto priznanje dodeljeno im je 2004. za proširenu kolekciju. No, po mnogima još atraktivniji njihov nakit, stari *Dubrovački nakit*, izaziva još veće divljenje, a kako i ne bi kad je toliko zlatarskog filigranskog rada uneseno u svaki njegov ukras. Upravo taj nakit ovih je dana dobio i službenu potvrdu od HGK-a - certifikat *Izvorno hrvatsko*.

-Ova posljednja nagrada za *Dubrovački nakit* priznanje je za veliku trud koji je smo uložili. U taj je projekt "Zlatarna Križek" uložila godinu i pol rada. Prvotna je ideja bila da se maknemo od izradbe klasičnog nakita. Kao što smo radili projekt *Morčić* i *Dubrovački nakit* nitko ne radi na način kako ga mi radimo. Razlikuje se po tome što projekt radimo od kolekcije nakita, ambalaže, prospekata, "on-line prodaje". Imamo jedan drugačiji pristup kakvim moramo ići. Mi ne čekamo kupce, nego idemo prema njima - istaknuo je u razgovoru Vladimir Križek

Što kolekcija Dubrovačkog nakita sve obuhvaća?

-Kolekcija obuhvaća najpopularniji nakit dubrovačkoga kraja kao što su ogrlica od zlatnog zrna - *peružina*, zaručnički prsten u obliku dviju spojenih ruku, prsteni "zmijar" i *samarac*, naušnice *rečini na bočicu*, naušnice *vežilice*, križ s ukrasom od filigrana, narukvica, broš....

S obje kolekcije, *Dubrovački nakit* i *Morčić* Zlatarna Križek se na poziv HGK uspješno predstavila na netom održanom

Križekovi uz svoja brojna priznanja

Jedan od tristo modela iz
kolekcije vjenčano prstenje

Münhenskom turističkom sajmu.

U lepezi raznovrsnog nakita koji vrijedne ruke izrađuju u ovoj zlatarni ovdje su posebno ponosni na kolekciju vjenčanoga prstenja koji se ovdje izrađuju u 300 različitih modela. Svi ti modeli izloženi su u četiri kataloga i na njihovim Internetskim stranicama. Križekovi veliki trud ulažu u marketing koristeći se velikom mogućnosti multimedije za što su posebno zaslužni mlađi članovi iz obitelji.

-Mlađi članovi obitelji pomogli su Internetom, web-om i dali su potporu obiteljskoj zlatarskoj tradiciji, jer mi smo generacija koje nemamo te spoznaje. Za CD, DVD zaslužna je mlada ekipa. Svi u principu znamo sve. Od ideje do finalizacije proizvoda uvijek se svi dogovaramo i usklađujemo mišljenja, jer svaki od nas nešto bolje zna od drugoga - u razgovor se uključuje Viktor Križek.

Samozatajan Željko Križek pripadnik je mlade, četvrte generacije obitelji koji s velikim uspjehom nastavlja zlatarsku obiteljsku tradiciju. - Kroz projekte želimo vratiti povjerenje i stari sjaj zlatarstva, veli Željko. Napominje kako se Zlatarica Križek predstavila na najznačajnijim sajmovima od Zagreba, Münchena, Budimpešte, Praga, Novog Sada, Celja, pa sve do Australije, a svoje proizvode izvozi u Njemačku, Austriju, Nizozemsku, BiH.

Sjećaju se Križekovi prekrasnih susreta s našim iseljenicima u Australiji. - Dolazile su žene okićene *Morčićima*, ali nisu znale objasniti priču o njima. No, budući smo znali da mnogi ne znaju povijest *Morčića*, snimili smo DVD i CD na kojima su ispričane te priče. Žene su bile oduševljene pričom o ovom originalnom hrvatskom nakitu, napominje Vladimir i nastavlja - Posebno smo ponosni na DVD-ROM koji sadrži iznimno zanimljivu povijesnu priču o *Morčiću* - izvornome hrvatskom proizvodu koji zajedno s certifikatom dobiva svaki naš kupac koji kupi bilo koji proizvod iz kolekcije *Morčić*, a i na izdani CD-ROM *Poslovni pokloni*. U radionici u kojoj je uposleno 15 djelatnika proizveli

Certifikat i za kolekciju "Dubrovački nakit"

Izradba "Dubrovačkog nakita"

Kolekcija "Morčić" dobitnik certifikata Izvorno hrvatsko

su i novu kolekciju unikatnog nakita.

Pri izlasku iz zlatarske radionice pozornost privlači veliki prostor pun raznih priznanja, zlatnih medalja, plaketa, a posebno se tu ističe skulptura *Zlatne ruke*.

-Ta je skulptura najveća nagrada koju HGK dodjeljuje obrtnicima za izniman doprinos u očuvanju i unapređenju umjetničkog obrta. Mi smo jedini zlatarski obrt u Hrvatskoj koji je dobio to prestižno priznanje i na njega smo vrlo ponosni, ističu Križekovi.

No na priznanje su, zasigurno, ponosni i predci koji iz nebeskih prostranstava prate nastavak obiteljskog obrta zlatarske tradicije koja uspješno ide dalje. ■

CB Zagreb's Križek goldsmith's shop is a successful family business dating from as far back as 1935. They are the recipients of a series of noteworthy recognitions of their "Jewellery of Dubrovnik" and "Morčići" collections.

Brozičevići stvorili hrvatski zdravstveni brand

Dr. Vlasta Brozičević službena je liječnica hrvatske skijaške reprezentacije i članica Međunarodne skijaške federacije. Od 1991. do danas sudjeluje na većini velikih europskih i svjetskih prvenstava, prateći hrvatske sportaše

Dr. Brozičević i Janica Kostelić

Privatna zdravstvena ustanova specijalizirana za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u vlasništvu liječničke obitelji Brozičević, u zadnjih 15-ak godina postala je hrvatski zdravstveni *brand*. Riječ je o tipičnom obiteljskom biznisu, koji zapošljava 40-ak zaposlenih, a čiji su vlasnici i osnivači dr. Vlasta Brozičević, specijalist fizijatar i reumatolog, i njezin suprug dr. Ivan Brozičević, specijalist internist-kardiolog, a uz njih rade kći Iva, psiholog s američkim obrazovanjem, te zet Darije, informatičar, dok je mlada kći Tea studentica medicine koja im se planira pridružiti. Ova je hrvatska obitelj po mnogočemu specifična, dinamična i znatiželjna, spremna da sa znanjem i kvalitetom ide naprijed u međunarodnim okvirima.

Dr. Vlasta Brozičević, koja vodi medicinski program, s jednakom pažnjom pristupa svakomu, iako su mnogi njezini

pacijenti poznati i bogati ljudi, a osobito slavni sportaši. Dr. Ivan Brozičević srčan je i uvijek nasmiješen internist-kardiolog, kojega njegovi pacijenti rado posjećuju pa i tada kad ih je strah svoje bolesti

Brozičevići pridonose uspjesima najboljih hrvatskih sportaša i momčadi u brojnim sportovima:

- nogometu (npr. Davor Šuker i Robert Prosinečki, a razvijena je suradnja s Hrvatskim nogometnim savezom i reprezentacijom te s NK Dinamom)
- rukometu (reprezentativac Renato Sulić)
- košarci (suradnja s Hrvatskim košarkaškim savezom i reprezentativcima Hrvatske, NBA košarkašem G. Giričekom)
- tenisu (Mario Ančić, Ivo Karlović)
- jedrenju (Ivan Kljaković-Gašpić)
- vaterpolu (reprezentativci)
- klizanju (Idora Hegel) itd....

Posljednjih godina dolaze u Selce i sportaši - reprezentativci drugih zemalja (npr. dvostruki olimpijski pobjednik u nordijskom skijanju, Estonac Andrus Vepalu, te finski skijaš Kalle Palander).

ili kad im je teško. Zašto je odabrao svoj rodni kraj kao sjedište medicinske djelatnosti, ravnatelj dr. Ivan Brozičević pojašnjava: "Crikveničko-vinodolska rivijera ima stoljetnu tradiciju zdravstvenog turizma zbog toplog Jadranskog mora i izuzetno povoljne mikroklimе. More je najkompleksnija mineralna voda obogaćena aerosolom te se od pamtivijeka upotrebljava za liječenje. Zračna strujanja iz Gorskog kotara i velebitskog područja dovode do miješanja zraka bogata ozonom s morskim aerosolom, koji povoljno djeluje na organizam svakoga zdravog i bolesnog čovjeka".

Dr. Vlasta Brozičević službena je liječnica hrvatske skijaške reprezentacije i članica Međunarodne skijaške federacije. Od 1991. do danas sudjeluje na većini velikih europskih i svjetskih prvenstava i Zimskim olimpijskim igrama, prateći hrvatske sportaše.

Hrvatski sportski san i njegova povezanost s dr. Vlastom Brozičević neizostavna je priča: prije nepunih deset godina, na preporuku švicarske bolnice u Baselu, tada mladi hrvatski skijaši, brat i sestra Janica i Ivica Kostelić krenuli su na rehabilitaciju i sportske pripreme u Selcu. Od tada zbog učestalih ozljeda i operacija više puta godišnje borave na oporavku ili sportskim pripremama u Selcima i uvijek se uspješno vraćaju u svjetski skijaški vrh.

Vezano za daljnji razvoj svog *branda*, supružnici Brozičević ističu kako je moguće proširenje obiteljskog posla novim investicijama, jer je evidentan svjetski trend povezanosti zdravstvenog turizma i profitabilne vrhunske medicine. ■

CB Selce Spa is a private healthcare establishment specialised in physical medicine and rehabilitation owned by the Brozičević family of physicians. Over the past 15 years they have become a Croatian healthcare brand catering to the healing and recovery of top athletes from the homeland and from around the world.

Napisao: **Anton Ficko**

Jezični prijepori

Na našoj televiziji, zvala se ona Hrvatska ili pak Otvorena, ili opet neka treća, jezične i jezikoslovne teme razmjerno često dolaze u veće ili manje središte pozornosti. Hrvatska je javnost posljednjih tjedana mogla pratiti prijepore oko prijedloga o uvođenju Zakona o zaštiti hrvatskoga jezika. Osim pravopisnih prijepora, sada prašinu kovitlaju i rasprave treba li nam takav zakon ili ne. Prašinu je podigao i njemački politolog Wolf Oschlies svojom izjavom da se između slovenske i makedonske granice govori jedan jezik.

U tom silnom prahu koji zamagljuje pogled, događa se da nezapaženo prođu televizijske emisije na koje bi bilo kudikamo važnije reagirati. Tako je 31. siječnja, u kasnim večernjim satima, na Hrvatskoj televiziji prikazana emisija o hrvatskim dijalektima, s posebnim priložima iz Istre. No umjesto lijepih priloga o čakavskim istarskim govorima, dobili smo priloge u kojima se nametala **hrvatsko-čakavska oprjeka**, kao da je ikada postojala čakavština koja nije hrvatska. Za tu je prigodu intervjuirana nekolicina istarskih čakavaca koji su govorili na svojim mjesnim

govorima. U skladu s nametanjem teze da naš čakavski nije hrvatski, sve su čakavske govornike pratili titlovi na standardnom jeziku. Ako pak Hrvatska televizija emitira intervju s nekim iz Srbije, onda se njihov govor ne prevodi. A čakavce se, eto, prevodi. Među inim, obavljen je tom prigodom i razgovor s poznatim pjevačem Alenom Vitasovićem, koji je također titliran. Naš je pjevač lijepo govorio o svojim pjesmama **na čakavskom i na standardnom jeziku** te je rekao kako **publika u ostalom dijelu Hrvatske** više voli pjesme na standardnom jeziku nego na čakavštini. U titlovima smo istodobno čitali kako pjeva ne samo **na čakavskom nego i na hrvatskom**, i to zato da ga razumije **i publika u Hrvatskoj**. Nije bilo dovoljno samim činom titliranja učiniti od čakavaca nehrvate, nego su pritom i grubo krivotvorene njihove izjave. Za buduću sudbinu hrvatskoga jezika takve su emisije kudikamo pogubnije od bilo kakvih pravopisnih rješenja ili izjava stranaca. ■

CB Our columnist criticises a show aired on Croatian Television in which statements made by people living in Istria who spoke in the local Croatian dialect are subtitled, while subtitled, as a rule, is not used, for example, for those speaking the Serbian language.

Napisala: **Sanja Vulić**

Tradicionalni dubrovački nakit

zlatarna@krizek.hr
www.krizek.hr

Velika Gorica, Zagrebačka 64, +385 1 6226 140
Zagreb, Ilica 5 (Oklogon), +385 1 4921 931

ZLATARNA KRIŽEK
UTEMELJENA 1935

Izgradnja u punom zamahu

Ovih su dana već uvelike u tijeku radovi na dovršenju druge faze izgradnje spomen-središta žrtvama bleiburške tragedije, kako bi u svibnju bila održana središnja komemoracija pod pokroviteljstvom Hrvatskog sabora, na kojoj će misno slavlje predvoditi osobno uzoriti kardinal Josip Bozanić

P olovicom prosinca prošle godine održana je u Zagrebu 2. sjednica Savjetodavnoga znanstveno-stručnoga odbora za izgradnju oltara i pozornice na Bleiburškom polju. Tajnik Odbora Bože Vukušić nazočno je ukratko izvijestio o rezultatima radova na izgradnji oltara i pozornice na otvorenome od 1. sjednice Odbora 5. rujna 2006. (o čemu smo već pisali u *Matici*).

Počasni bleiburški vod (PBV) pokrenuo je donacijsku akciju za prikupljanje potrebnih sredstava. Hrvati u Australiji prikupili su najveći dio sredstava za obnovu i dogradnju spomenika hrvatskim žrtvama bleiburške tragedije na Bleiburškom polju u prvoj fazi, dok su hrvatski iseljenici u Sjevernoj Americi obećali prikupiti najveći dio sredstava, barem 150 000 eura, za realizaciju druge faze. Planira se pokretanje prikupljanja donacija i u zemljama na europskom kontinentu i u BiH. Prema preliminarnom troškovniku, izgradnja oltara i pozornice na otvorenome iznosit će oko 350 000 eura.

Bože Vukušić izvijestio je nazočno da je Upravni odbor PBV-a na sjednici 30. studenoga 2006., na temelju više-

strukih prijedloga, odlučio pokrenuti postupak razmatranja prijedloga o posvećenju oltara na Bleiburškom polju blaženom Alojziju Stepincu. O navedenom prijedlogu u pisanom obliku očitovao se liturgičar dr. Ivan Šaško. On je izrazio određene rezerve prema navedenom prijedlogu i s tim u vezi iznio neke sugestije. Nakon provedene rasprave Odbor je zadužio svojeg člana don Antu Kutlešu, ravnatelja za inozemnu pastvu, da navedeni prijedlog stavi na razmatranje hijerarhiji hrvatske Katoličke crkve, čije će stajalište Odbor u cijelosti respektirati.

Preporuke i podrška projektu stigli su od biskupa dubrovačkog mons. Želimir Puljića, predsjednika Vijeća hrvatske biskupske konferencije, Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i muftije ef. Ševka Omerbašića, predsjednika mešihata islamske Zajednice. Donosimo izvratke iz spomenutih preporuka. ■

CB Works are currently ongoing on the completion of the second phase of the construction of a memorial centre for the victims of the Bleiburg tragedy, in preparation for the main commemorative gathering in May, to be held under the patronage of Croatian Parliament, and at which holy mass is to be lead by His Eminence, Cardinal Josip Bozanić.

Mons. Želimir Puljić: Može se slobodno reći kako je Bleiburg zbog razmjera i posljedica stradanja hrvatskog naroda postao jedno od važnih mjesta naše zajedničke stradalacke simbolike. Posebice onima koji još ne znaju točan grob svojih najbližih, pa se u Bleiburgu - tom prepoznatljivom simbolu poratnoga stradanja Hrvata - mogu pomoliti za pokoj njihovih duša i odati im dužnu počast. Stoga, kao predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine podupirem akciju izgradnje oltara u Bleiburgu na otvorenom polju kao druge faze izgradnje cjelovitog Spomen-središta žrtava bleiburške tragedije.

Muftija Ševko ef. Omerbašić: Neki nepotvrđeni podaci govore da je u Hrvatskoj vojsci na Bleiburgu bilo oko 48 posto Bošnjaka-muslimana, a mali je broj onih koji su se spasili. Stoga podržavamo izgradnju spomen-obilježja kako Hrvatima - katolicima, tako i Bošnjacima - muslimanima, jer je ovo mjesto jedno od malobrojnih u svijetu na kojemu su stradavali zajedno zbog iste stvari i katolici i muslimani. Islamska je zajednica i do sada pomagala, ali će i od sada pomagati izgradnju toga spomen-obilježja u granicama svojih mogućnosti putem svojega izaslanika u Počasnom bleiburškom vodu gospodina Zlatka Hasanbegovića.

Pripremio: **Nenad Zakarija**

Snimke: **Arhiv PBV-a**

**Suvremeni ICN- i IC-vlakovi voze na
relacijama Zagreb - Split,
Zagreb - Rijeka, Zagreb - Osijek
i Zagreb - Čakovec.**

Pridružite se mnogobrojnim zadovoljnim putnicima koji su iskusili ugođaj opuštena putovanja u klimatiziranim vagonima, uživajući u ugostiteljskoj usluzi na svojem sjedalu i slušajući glazbu dok krajolici Lijepe Naše promiču pred vašim očima ...

HŽ PUTNIČKI PRIJEVOZ

“Vrijeme je da se poboljša suradnja s domovinom”

“Prigodom posjeta HMI-u osjetio sam kako je Matica uistinu *hrvatski konzulat* i ovdje mi iseljenici osjećamo dobrodošlicu i gostoprimstvo. Posjet HMI-u protekao je u srdačnom i vedrom raspoloženju, a dogovorena je i intenzivnija suradnja u obama smjerovima”, istaknuo je urednik Franjo Harmat

Urednik Franjo Harmat s uredništvom “Maticе”

i zatvorili tadašnji tjednik “Novo vrijeme” (prije “Novo doba”) i počeli s izdavanjem hrvatskog tjednika “Nova Hrvatska”. Poslije je gospodin Jelačić izašao iz lista, a supruga i ja nastavili smo s njegovim izdavanjem sve do danas. Početak izdavanja u onim, burnim ratnim danima nije bio lak, ali, imajući moral i svijest, te odlične suradnike, list je ubrzo shvaćen u hrvatskoj zajednici kao tjednik Hrvata s tematikom da se dokaže istina o Domovinskom ratu onako kako to i dolikuje. Drugim riječima, koncepcija lista bila je usko vezana sa Zagrebom, odnosno politikom Zagreba, tako da i danas list ima svoju liniju i ponosno na naslovnici nosi naslov - *Jedini australsko-hrvatski nezavisni tjednik*.

Na koji ste način *Novu Hrvatsku* uspjeti zaštititi od skandala?

— Kao višegodišnje iskustvo u novinarstvu, još u školskim danima u Zagrebu, nastojim da “Nova Hrvatska” ne bude list ničijeg izivljavanja i uveličavanja pojedinih skandala. Naravno, u zajednici postoje različita mišljenja, različiti pogledi, ali moj novinarski pogled precizno je vezan za Zagreb i Hrvatsku, jer smatram da, iako mi svi živimo u tuđini, moramo shvatiti da je Hrvatska u Hrvatskoj, a kod nas je samo onaj neugasivi hrvatski duh. Nije zato čudno što je naš list prije četiri godine primio od Vlade NSW visoko priznanje - trofej za nesebično zalaganje i širenje harmonije u multikulturalnoj Australiji.

Kolika je naklada tjednika i koji su Vam planovi za budućnost?

— Žalosna je činjenica da naklada hrvatskih tjednika (a nas ima tri u Australiji) nije zajedno velika kao jednoga kineskog tjednika. U pravu je bio jedan član “Maticе” kada je rekao da su Hrvati “nepismeni”. On tu nije mislio na pismenost, nego na to da malo čitaju novine, a pogotovo knjige. Kako to promijeniti? Teško je na to odgovoriti, jer vjerujem da urednici drugih hrvatskih novina dijele sa mnom mišljenje da je asimilacija mladih hrvatskih naraštaja u australsko društvo neizbježna i odlaskom naše generacije (srednjogodišnjaka) može se dogoditi da se i novine ugase, a to bi bila tragedija ako se zna da je tisak, isto kao i jezik i folklor, bitni prepoznatelj jednog naroda, ovoga puta u multikulturalnoj Australiji.

Nedavni posjet Franje Harmata, urednika australsko-hrvatskog nezavisnog tjednika “Nova Hrvatska”, HMI-u obradovao nas je sve u redakciji, jer bio je to susret s prijateljem i kolegom, dragim gostom iz daleke Australije. Tom sam prigodom zamolila gosta iz Sydneyja za razgovor.

Kako se osjećate u HMI-u i našoj redakciji?

— Moram priznati kako sam osjetio veliko iznenađenje i radost odmah nakon dolaska u HMI i na kat gdje se nalazi vaša redakcija časopisa *Matica*. Iako neočekivan, susret započeo je upoznavanjem s redakcijom, odnosno onim dijelom redakcije koji nisam poznao i mojim izravnim odgovorima. Osjećao sam se ugodno jer sam shvatio da su novinari ovog časopisa uistinu ljudi koji znaju što znači tuđina i iseljeničko iskustvo. U svakom sam trenutku osjećao želju za međusobnom novinarskom suradnjom. Osjetio sam da je Matica uistinu “hrvatski konzulat” i ovdje mi iseljenici zaista osjećamo dobrodošlicu i gostoprimstvo. Susret u HMI-u toga kišnog tmurnog dana protekao je u vedrom druženju i u ozračju prijateljstva.

Kada i kako ste krenuli u izdavanje lista?

— Godine 1993. u suradnji s Ivanom Jelačićem otkupili smo

Dodjela priznanja za rad. Slijeva nadesno: John Aqualina, glasnogovornik Parlamenta NSW, Franjo Harmat i Richard Morecraft, voditelj programa u Darling Harboursu

Kako ocjenjujete suradnju s Maticom?

— Suradnja s *Maticom* do sada je bila povremena, ali čvrsto vjerujem da na tome ne treba ostati. Uredniku Nenadu Zakariji rekao sam sve što sam mislio i načelno smo se složili o boljoj suradnji. Vrijeme je da se ta suradnja još učinkovitije nastavi i da je kontinuirana. To je najlakši i najljepši most suradnje bez ikakvih branika. Pozivam na suradnju, jer dobri materijali uvijek imaju mjesto u našem tjedniku. Koristite se našim stranicama u "Novoj Hrvatskoj" za promociju svojih programa.

Dogovorio sam se s urednikom kako ću se češće javljati na stranicama vašeg lista s materijalima zanimljivim u svezi australskog iseljništva. Mnogi ovdje govore kako se u *Matici* uglavnom predstavljaju Hrvati iz Južne Amerike, a malo oni iz Australije. No, ako ne damo materijale, kako će se onda objavljivati?

Vidi li se Franjo Harmat u starijoj životnoj dobi u Hrvatskoj?

— Sve je u životu moguće. Kad sam ovdje u Zagrebu studirao i aktivno igrao nogomet, nisam niti maštao da ću otići u Australiju i u svojem Zagrebu biti gost. Sve ovisi o prilikama koje dolaze. Znaite onu poznatu izreku: "Nikad ne reci ne".

Vaša poruka izvandomovinstvu?

— Pozdravljam sve akcije naših iseljenika, no vrijeme je da se i poboljša suradnja s domovinom Hrvatskom. ■

CB During a recent visit to the CHF, Franjo Harmat, the editor of the independent Australian-Croatian weekly *Nova Hrvatska / New Croatia* gave an interview in which he emphasised in particular a more intensive collaboration with our magazine.

MINISTAR ČOBANKOVIĆ S KANADSKIM HRVATIMA

KANADA - Svoj službeni posjet Kanadi sredinom veljače ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH Petar Čobanković iskoristio je za mnogobrojne susrete s hrvatskim iseljenicima. Posjet Kanadi započeo je susretom s Hrvatima u Torontu koje je upoznao s trenutnim političkim stanjem u Hrvatskoj i pregovorima s EU, s posebnim naglaskom na područje poljoprivrede. Isto tako, posjet British Columbij ministar Čobanković je iskoristio za više susreta s predstavnicima hrvatske zajednice u Vancouveru, a u hrvatskoj župi Srca Marijina održao je predavanje. Nakon večernje mise ministar Čobanković je svečano uručio 33 rješenja o primitku u hrvatsko državljanstvo mladim Hrvatima rođenima u Kanadi.

POKLADNA ZABAVA U FREIENBACHU

ŠVICARSKA – Početkom veljače održana je tradicionalna Pokladna zabava u župnoj dvorani u Freienbachu, u organizaciji Misijskog vijeća Pfäffikon i Hrvatske katoličke misije Zug. Zahvaljujući izvrsnim glazbenicima iz dua Mirakul raspoloženje u dvorani bilo je sjajno. Glazbenici su svojim raznolikim repertoarom i briljantnom izvedbom digli cijelu dvoranu na noge, a na plesnom se podiju sve do ranih jutarnjih sati tražilo mjesto više. Brojnošću maski prednjačila su djeca, a šarolikost je sezala od princeza i likova iz raznih bajki, preko indijanaca, gusara i vitezova, do raznolikoga životinjskog svijeta, pa je tako prvu nagradu za najbolju masku odnio jedan mali majmunčić.

Iznajmljuju se apartmani u mjestu Barić Draga kod Nacionalnog parka Starigrad – Paklenica, 10 m od mora, četiri zvjezdice – luksuzni.

Kontakt: Franjo Novak
mob: 091 50 04 300, fax: 01 65 30 063

Kapetan senjski i knez kliški

Kružićevo tijelo bi pohranjeno u svetištu Majke Božje Trsatske, dok su ključevi pale utvrde smješteni u novo stanište kliških uskoka – Senj

Prije svakog izleta u novo istraživanje valjalo je odrediti naziv ekspedicije. Ali umjesto uobičajene muke s imenom, nakon što smo s prilazne ceste ugledali Markezinu gredu na sjeveru, Ozrnu na sjeveroistoku i Klis kosu ispod impozantne utvrde, "Orao" se nametnuo kao jedini respektabilni zaštitnik uspjeha našeg nauma.

"TRI KRALJA"

Puni dojma o srazu obrađenog i prirodnog kamena, koje razdvaja samo različitost nijansi i boja, već smo ostavili Varoš, dio nekadašnjeg grada podno utvrde, u čijem dijelu dominira crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, i penjemo se prema kućama koje su u dijelu Klisa zvanom Megdan, smještenu ispod navedene Grede.

- Evo, vode! netko će nestrpljivo iz naše ekipe.

Izvor za tren otkloni ljutu žeđu i ponudi sugovornika – Klišanina:

- Ovaj izvor podigoše Turci za svojih mnogobrojnih opsjedanja utvrde i nadjenuše mu ime "Tri kralja", a i sedlasti luk – znak svoje orijentalne gradnje – na njega navališe – zašutio je nakratko, upirući pogled u hrvatsku trobojnicu na vrhu utvrde. - Bilo je davno – zamislio se. - Četri su naša uskoka sišla ozgor po vodu i – razvukao je usne u grč – zaskočise ih četiri poturice iz Varoši i krenuše preobučeni u njihovu odjeću put utvrde. Negdi prid današnjim prvim ulazom, kako se poslije prenese priča, stali su jedan drugon govorit, a da se između sebe nisu čuli, kako će točno između Varoši i

Novoutemeljena Povijesna postrojba Kliški uskoci

Megdana, iznad velikih prirodnih podzemnih spremnika s vodom, koji opskrbljuju "Tri kralja", desetljeća i stoljeća nakon ovog mog sramnog čina, nakon što Klišani ponovno ne budu slušali jedan drugoga, iznad mjesta s onom, još neosušenom, uskočkom-braniteljskom krvi, bit će sagrađena građevina veoma važna za Klis. Ali – nastavlja naš suputnik – tek kad to zdanje potone, otvorit će se novi horizont za grad.

Drugi su izvori potvrdili ubojstvo na "Tri kralja", kao i činjenicu da osnovna škola zaista tone, tu nadomak nemoć-

Klis – unutrašnjost

nom gradu i moćnoj utvrdi što je stalno čuva Ilire od Rimljana, Slaveni od Bizanta ili pak nutkala Hrvate:

"Hajte, kneže Trpimire (846.), krenite na gradove Grka dolje na ušću rijeke Jadrana".

OPRAH KULA

Zaneseni nakratko omiljenim prostorom na koji je volio dolaziti utemeljitelj hrvatske vladalačke obitelji – Trpimir, gotovo sam za nemario prvi krik, dok sam prolazio visokim ulazom, iza kojega se desetak metara nastavljao

bačvasti svod, štiteći stražu od iznenadna topničkog udara.

- U'je u kanale! čuje se otesito.

Već sve cvrči, stenje, lupa, odjekuje jeka jauka i buka odlomljenih i bačenih kamenja.

- Alahu ekbar! piskutavo će odozdo

Iznad ulaza na polukružnoj Oprah kuli više nema onog barjaka s crvenom, bijelom i plavom bojom i kockastim znakom u sredini.

Orle! – sada novi stijeg vidim. – Da ti što u pandžama svojim krunu na lubanji držiš, a ova u štiti ispod sebe novoga orla što janje steže. Plavetnilo tvoje i natpis u njegovu vrhu i dnu ...

- Što reče, sinko!

Oćutih zreo i hrapav muški glas, te ugledah samo snažne jagodice, crne trepavice, modre oči, crni obrub crvene kape na kojemu je iz zlatnika, prema gore, stršilo pero neke moćne ptice.

- Knez i kapetan, gospodar tvoj – stišće mi vrat pale glave noga s čijeg se opanka još osjeća miris svježeg ovčje kože. – Petar Kružić – kliški i senjski – doda žilavi ratnik.

Jedri se čovjek na trenutak zbuni nad

mojim nezavidnim položajem a onda, kad odjeknu zov: "Od Megdana nalet jača! Skale dižu!", reče mi blago:

- Brate u Kristu, jednaki smo! Samo meni je dano da tuđe glave u torbi nosim. Uzmi fitiljaču i grmi.

Puščani otvor nadomak kuli zauzet je i barut gori, prasak trese, boj se bije.

PAPA PAVAO III.

Opsjednutost likom Petra Kružića, koji se u to vrijeme odrekao svojega sjedenja u Senju, što je donosilo kakav-takav mir u odnosu na nemirni Klis, vizija je ponovno pretočena u proučavanje pisanog materijala iz toga vremena i već smo kod pisma koje kapetan šalje hrvatskomu kralju Ferdinandu Habsburškom, na kraju 1530., u kojemu ga moli za pomoć jer je u "pogibelji". Petar traži pomoć na sve strane, jer Turci su već tu: u lipnju 1531. opsjeda ga bosanski sandžak Husrev-beg; sljedeće godine ušli su Turci, pod vodstvom Mlečanina Querinija, nakratko u tvrđavu, jer je Kružić skupljao pomoć po Europi. U tom razdoblju Kružića zdušno pomaže papa Klement VII., pa potom Pavao III. Ali ni on sam ne miruje, kao da stalno viče:

- Krst na nekrst, mora!

Uskoci su uvijek u pokretu. Ne mare oni za mir koji je potpisan sa sultanom Sulejmanom II. Veličanstvenim, upadaju na turski teritorij i proširuju ionako daleko poznat glas o svojem junaštvu.

Ali borbe oko krune između Ferdinanda i Ivana Zapolje, te razjedinjeno hrvatsko plemstvo otvaraju mnogo prostora za Turke. Nakon opsada iz 1534. i 1535., osvanu ispod Klisa 31. kolovoza

1536. vojska bosanskog i hercegovačkog sandžak bega.

Ovaj put odlučniji su – pomislih, dok se u mislima usredotočujem prema turskoj utvrdi na Markezinoj gredi. – *I na Ozrnu je posadiše, kao i iznad Gradine u Solinskom polju.*

Opet se uživljam.

- Svi su bunari prazni – čujem noćno šaptanje.

- Jutarnju rosu valja piti.

- Kukce, miševe, zmije i ...

Zastala su neka usta, kao da se stide.

- Pustite nek' poneki i k' nami dođe

- sve će žešće iscrpljeni, ljuti momci.

12. OŽUJKA 1537.

Ponovno je ulje zagrijalo kamenje ohlađeno ranom ožujskom burom, potiskujući Turke na novi uzmak.

- Kapetane! – zanesen Kružićevom hrabrošću, čujem. – Kod Vranjičkog otoka lađe naše vidin!

Već su otvorena najuzvišenija obrambena vrata, pa druga i potom ... Opisani je stijeg u čvrstim rukama. Bitka je povedena. Utvrda podno Grede se sruši, nestade i one na Ozrni, a razgoropađeni kapetan – junačina, zavrnutih rukava na crvenoj dolami, s kremenjačom u ruci, juri k Solinskom polju, prema turskoj kuli pokraj Gradine. Još samo korak i sve će biti kao nekad, ta tu je 3 000 vojnika kralja Ferdinanda i 700 momaka koje posla papa Pavao III., a puščanomu prahu i zrnju ni broja se ne zna.

Odjednom iz mnogobrojnih grla različiti slogovi: pokliči, molbe, kletve, oduševljenje, nemoć, ponos i strah, izmiješan u turskom i slavenskom jeziku.

"Ka' stotine tisuća", učinilo se njemačkim i papinskim vojnicima, od tih dvije tisuće koliko ih je predvodio Murat-beg Tardić, šibenski poturica.

Panika je, najprije! Bijeg, potom!

- Na prvi brod – odjekuje na raznim jezicima.

Petar je na konju i hrabri strah. Upozorava riječima, gestikulira. Onda uhvati sablju u desnicu, jatagan u lijevicu i jurne na Turke. Prvi, drugi, deseti ... Njegovi su uskoci gotovo pobijeni. Sam je. Osvrne se. Oni s brodova pokušavaju, guraju se veslima o mulj. I on kreće. Traži brod.

Teret je velik. Prvi mač je kraj lica. Onda je proboden. Pao je.

- Otvorite u ime kapetana – preostala posada vidi Petrovu blijedu glavu iznad ulaza.

Sve je razabrano, ime čovjeka i glava tijela, i vrata neosvojive tvrđave otvoriše se kako bi kroz njih, za idućih 111 godina, prolazio samo turski stijeg.

Kružićevo tijelo bi pohranjeno u svećištu Majke Božje Trsatske, dok su ključevi pale utvrde smješteni u novo stanište kliških uskoka – Senj. I kad ove godine osvane 12. ožujka, tj. 470. obljetnica njegove herojske pogibije, pokušajte i vi: Klišani, Senjani, Riječani i drugi ljubitelji istinskog čojstva, utkati svoje misli u sve slavne bitke koje je vodio čovjek na čijoj se kapi, ispod zlatnika, viorilo pero orla – simbola kapetana i njegovih kliških uskoka. ■

CB The month of March will see the commemoration of the 470th anniversary of the death of Petar Kružić, one of the most important Croatian fighters in the anti-Turkish wars who fell in the heroic defence of Klis in Dalmatia.

Glasilo Srijemaca razasutih diljem svijeta

Istinu o srijemskim Hrvatima, nerijetko prešućivanu i marginaliziranu, pronosio je svih ovih godina "Zov Srijema" jer je, nažalost, povijest Srijema i povijest mnogih ljudskih stradanja i tragedija

Nakon jedanaest godina kontinuiranog izlaženja, nedavno je iz tiska izašao pedeseti, jubilarni broj "Zova Srijema", glasila Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata.

Časopis izlazi u Zagrebu, a distribuira se pretplatnicima širom Hrvatske, Vojvodine i Europe, dok jednim dijelom odlazi i u Argentinu, Kanadu i u Ameriku. Temeljna koncepcija lista jest praćenje aktivnosti njegova izdavača, Udruge protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, ali su prisutni i brojni povijesni, književni i kulturni sadržaji. Prvi broj ovoga tromjesečnika izašao je u travnju 1995. na inicijativu poznatoga srijemskog književnika prof. Jurja Lončarevića, koji je i uređivao list od 1. do 15. broja, do svoje prerane smrti.

"Prvi broj našeg glasila izlazi uoči našega najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa. A što zapravo znači Uskrsnuće? To je pobjeda Boga nad zlim, nad svim onim što nas je u ovom vremenu i prostoru zadesilo. Pobjeda znači prevladavanje zloga, njegovo podčinjavanje svemu dobrom u nama. A da bismo to postigli, moramo postati novim ljudima. Moramo odbaciti od sebe sve ono što bi nas u našoj nevolji moglo izjednačiti s onima koji su nam zlo činili, koji su nas otjerali s naših vjekovnih srijemskih ognjišta, koji su nam razorili sve ono što je činilo našu izvornu i nepatvorenu hrvatsku narodnu i vjer-

sku tradiciju", napisao je u prvoj uvodnoj riječi prof. Lončarević i već tada, u vihoru rata, jasno stavio na znanje da "Zov Srijema" ne izlazi radi prijetnji, vrijeđanja i pozivanja na osvetu, ne izlazi kako bi oživio prošlost koja se nikad ne može vratiti, već želi biti svjetionik koji baca svjetlo nade, podršku svim onima koji to svjetlo od njega trebaju i očekuju.

Nakon prof. Lončarevića, od

Kod mnogih se Hrvata pojavio osjećaj frustracije zbog nacionalne pripadnosti, a posljedica je bila iseljavanje, uglavnom u zapadnoeuropske zemlje.

Nova tragedija, masovni progoni i iseljavanja, počeli su urušavanjem bivše zajedničke države, usporedo s početkom Domovinskog rata u Hrvatskoj. Erupcija mržnje koja je prštala na sve strane imala je za posljedicu masovni egzodus vojvođanskih Hrvata. Prognano je oko 50 000 vojvođanskih Hrvata, uz napomenu da su brojčano dominirali Srijemci.

Upravo tu istinu, nerijetko prešućivanu i marginaliziranu, pronosio je svih ovih godina "Zov Srijema" jer je, nažalost, povijest Srijema i povijest mnogih ljudskih stradanja i tragedija, a zadnji je rat, taj strašni suputnik ljudske povijesti, pokazao jedno od svojih najgorih i najokrutnijih lica. Posljedica ovih burnih događaja jest rasutost vojvođanskih Hrvata diljem srednje i jugoistočne Europe. Danas ih u Europi ima oko 300 000, a nalaze se u Srbiji, Austriji, Italiji, Češkoj, Mađarskoj, Rumunjskoj i Slovačkoj, dok se jedan manji dio nalazi i u prekomorskim zemljama. Respektirajući tu činjenicu, "Zov Srijema" u ovih je prvih pedeset brojeva pokušao biti poveznica Hrvata koji i danas žive u Vojvodini, kao dio autohtone hrvatske nacionalne manjine, iseljenih Hrvata i Hrvata koji su se doselili u svoju matičnu državu, Hrvatsku. ■

CB After eleven years of continued publication, the fiftieth issue of "Zov Srijema" (The Call of Srijem), the bulletin of the Association of the Exiled Croatians of Srijem, Bačka and Banat, was printed recently. The publication aims to promote the truth of the fate about the Croatians in Srijem.

16. do 19. broja "Zov Srijema" uređuje mr. Stjepan Rendulić, od 20. do 33. broja Vesna Kljajić, a današnji je urednik je Zlatko Žužić.

Izdavač "Zova Srijema", Udruga protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata osnovana je u prosincu 1991., kada su počeli masovni progoni Hrvata iz Vojvodine, kako bi pomogla svima koji su morali napustiti svoje domove i stoljeća upornog, uspravnog trajanja u svom zavičaju i potražiti spas u Republici Hrvatskoj ili u trećim zemljama.

Nakon Drugoga svjetskog rata progon Hrvata iz Srijema se intenzivirao.

Napisao: **Zlatko Žužić**

Hrvatica jedina predsjednica neke stranke na crnogorskoj političkoj sceni

“Očekujemo i dvojezična obilježja tamo gdje smo najbrojniji te uvođenje hrvatskoga jezika u škole za naše đake. Sada u Kotoru i Tivtu postoji fakultativna nastava na hrvatskome, a radi se na uvođenju redovite”, kazala je predsjednica HGI-a

Hrvati su u prošleme stoljeću, po popisu iz 1910., činili devedeset posto stanovništva Tivta, grada na današnjem crnogorskom dijelu jadranske obale, postotak koji se nakon Drugoga svjetskoga rata smanjio i sveo na 75 posto. Danas čine 20 posto stanovništva tivatske općine, kao i u Kotoru i Herceg Novome. Zanimljivo je kao tek u jednoj crnogorskoj općini, od 21, ne žive Hrvati. Na posljednjem popisu stanovništva u Crnoj Gori, 2004., Hrvatima se očitovao 7 060 osoba. No, bez obzira na podatke iz posljednjega popisa, nagađa se kako bi broj Hrvata mogao biti i veći, i to dvostruko. Prema crkvenim knjigama danas ih u samostalnoj crnogorskoj državi živi oko 17 000. Oni od Crne Gore očekuju, a kao takvoj su joj dali podršku i na prošlogodišnjem referendumu o samostalnosti, građan-

sku i europsku državu u kojoj će imati slobodu, prava i perspektivu. Hrvati su se politički organizirali prije pet godina osnivanjem Hrvatske građanske inicijative (HGI-a) kako bi svojim potrebama i ciljevima dali jasan i definirani oblik. Na čelu prve i jedine stranke Hrvata u Crnoj Gori, koja ima i svog zastupnika u parlamentu, je uspješna direktorica tivatskoga poduzeća “Vodovod”, Marija Vučinović, usto i jedina predsjednica neke stranke na tamošnjoj političkoj sceni. Iz rodne Rijeke u Tivtu je prije 26 godina osnovala obitelj i ostala. Uoči referenduma aktualna je crnogorska vlast donijela Zakon o nacionalnim manjinama koji je Hrvatima jamčio, s obzirom na njihov broj, jedno zastupničko mjesto u parlamentu. Nada u zajamčena prava brzo se ugasila jer je nakon referenduma tu odredbu Ustavni sud jednostavno ukinuo. Hrvati su ipak ušli u koaliciju s vladajućom Demokratskom partijom socijalista, jer je ponudila partnerstvo i to “izgubljeno” zastupničko mjesto. O tome što Hrvati od sporazuma s DPS-om očekuju, predsjednica HGI-a kaže: - Očekujemo veću zastupljenost u lokalnim tijelima vlasti, osobito u Tivtu i Kotoru, što se i ostvaruje, te veće sudjelovanje u upravljanju javnim ustanovama i poduzećima. Očekujemo i dvojezična obilježja tamo gdje smo najbrojniji te uvođenje hrvatskoga jezika u škole za naše đake. Sada u Kotoru i Tivtu postoji fakultativna

nastava na hrvatskome, a radi se na uvođenju redovite. Na državnoj razini imamo obećanje da ćemo dobiti zamjenika ministra kulture ili za pitanja nacionalnih manjina, veći udio u crnogorskoj diplomaciji koja se formira te u policiji. Hrvati u Crnoj Gori imaju visokoobrazovani i stručni kadar koji može pridonijeti ne samo većem ostvarivanju njihovih interesa nego i ukupnomu napretku zemlje. Pred nama i Crnom Gorom dugi je put demokratizacije. Bitno je da je u neovisnoj državi to brže krenulo i da se stvari kreću nabolje.

Marija Vučinović, kao predsjednica stranke, koja sa suprugom Graciom, autohtonim bokeljskim Hrvatom, i djecom, Dunjom i Davorom, živi u Lepetanima pokraj Tivta, vjeruje da će se tamošnji Hrvati, čija su prava i potrebe desetljećima bili sustavno zanemarivani, napokon moći osjećati, a i djelovati kao punopravni i poštovani članovi društva. ■

CB At the helm of the first and only Croatian political party in Montenegro, with one Member of Parliament, is Marija Vučinović, the successful director of the Tivat-based Vodovod Company – also the only woman serving as party president on that country's political scene. From her native Rijeka she moved to Tivat 26 years ago, where she founded a family and remained.

Sve je potakla “čudna” crtica na slovu C

Ostvarujući svoj američki san, Filip Perićak nije zaboravio svoje sunarodnjake. Dapače, postao je jedan od najistaknutijih Hrvata naše kolonije u Lackawanni u međuratnom razdoblju

Američki Perićaki sa svojim rođacima ispred rodne kuće djeda Filipa u Brlogu Ozaljskom

Gary Perićak sa suprugom u Brlogu Ozaljskom

"**B**io je hladan ožujački dan 1960. kad su pokapali mog voljenog djeda Filipa. Silno sam bio tužan i neprekidno sam plakao. Mnogi su se pitali kako to da smrt 85-godišnjeg starca, koji nije nikad pravilno naučio engleski, može tako potresti osmogodišnjeg američkog dječaka koji pak nije govorio djedov materinji jezik. Jedino što mi je u teškoj boli uspjelo odvući pozornost bila je crtica na slovu C u našem prezimenu uklesana na nadgrobnom spomeniku. Na moj upit o crtici, koju dotad nisam viđao, otac je odgovorio da tako naše prezime *Perićak* pišu u staroj domovini - Hrvatskoj." Tim riječima započinje svoju zanimljivu priču o traganju za korijenima Gary Perićak, pedesetogodišnji

Amerikanac hrvatskog podrijetla.

Garyjev djed Filip Perićak rođen je 1874. godine u selu Brlogu Ozaljskom. Krajem 19. st. iseljava u SAD i kao većina naših iseljenika nalazi posao u čeličanim Pennsylvanije. *Lackawanna Steel Company* 1903. godine otvara svoj novi pogon u državi New York i ondje zapošljava mnoge strane radnike. Filip je jedan od njih. Tvorničko naselje izrasta u gradić koji dobiva ime po tvrtci - Lackawanna. Nakon četiri godine teškog rada u čeličani, Filip započinje svoj privatni posao – otvara klaonicu i mesnicu. Obitelj koju je zasnovao bila je sve brojnija. Za čak desetero djece trebalo je stvoriti uvjete za prikladan i zdrav život. Tim povodom sve imućniji Filip kupuje farmu muznih krava koja se nalazila izvan industrijskog gradića.

Ostvarujući svoj američki san, Filip nije zaboravio svoje sunarodnjake. Na-

protiv, postaje jedan od najzaslužnijih Hrvata naše kolonije u Lackawanni. Suraduje u svim aktivnostima zajednice kao primjerice pri izgradnji Hrvatskog doma, otvaranju Hrvatske crkve, osnivanju raznih hrvatskih udruga itd. jednom riječju velik čovjek male iseljeničke zajednice.

"Svu svoju djecu je lijepo odgojio i odškolovala. Bio je vrlo duhovit i dobroćudan. Zanimljivo kako taj jednostavni čovjek do svoje smrti nije posjedovao vozačku dozvolu, zdravstvenu iskaznicu, kreditnu karticu, rodni list, i nikad nije nosio lisnicu. Jedini identifikacijski papir kojeg je imao bila je isprava o američkom državljanstvu", govori s divljenjem Gary.

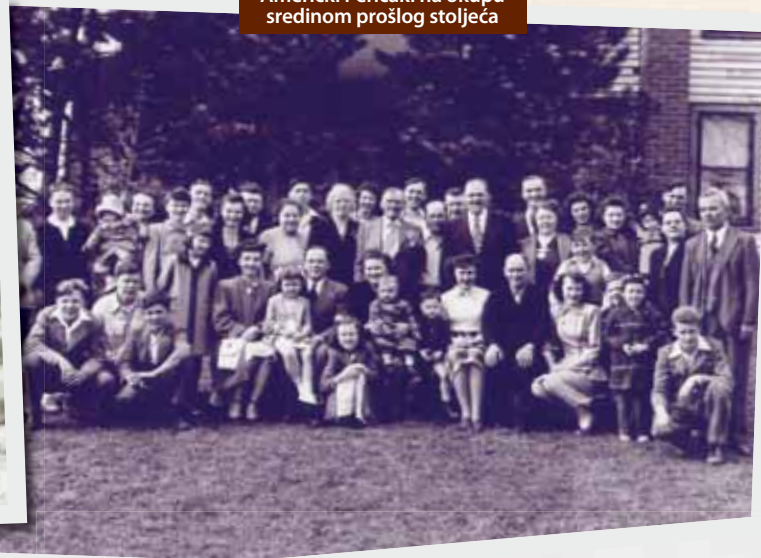
Kako su godine prolazile, otkako je Filip umro, sve se više kod njegova unuka budila želja da posjeti djedov rodni kraj i istraži svoje hrvatske korijene. Stupio je preko interneta u kontakt s Miroslavom Čaićem, poznatim rodoslovcem iz

Napisao: **Hrvoje Salopek**

Snimke iz obiteljske zbirke Perićak

Farma obitelji Perićak u Lackawanni (država New York)

Američki Perićaki na okupu sredinom prošlog stoljeća

Svadba u obitelji Perićak oko 1930.

Sprovod ispred hrvatske crkve u Lackawanni

Perićak

• **Rod:** Riječ je o vrlo staroj rodovskoj zajednici nastaloj krajem 15. ili početkom 16. st. u karlovačko-ozaljskom Pokuplju. Rod je potvrđen 1598. kad je zabilježen kmet Mato Perišak u župi Mahično. Sredinom 17. st. u Gornjem Pokuplju zabilježeno je desetak predstavnika roda. Njihova prezimena pojavljuju se u nekoliko oblika - Perišak, Perećak, Perćak i Perićak. Kroz pet stoljeća rod nastava i danas svoj ishodišni zavičaj, a pojavljuje se u dva ogranka - Perećak u Selu Donjoj Kupčini i Perićak u selu Brlogu Ozaljskom. Odande potječu i opisivani Amerikanci. U Brlogu je prema popisu iz 1948. živjelo 12 domaćinstava Prićaka.

• **Prezime:** Kako je iz navedenog razvidno prezime je prvi put zabilježeno u obliku Perišak a do danas se pojavljuje u oblicima Perićak i Perećak. Jezično gledano prezime je nastalo od rodonačelnikova svetačkog osobnog imena Petar i njegovih izvedenica (Perić, Periša) s nastavkom -ak. Patronimi s nastavkom -ak nisu ni približno česti kao oni s nastavkom -ić, ali ima niz prezimena koji pripadaju toj skupini kao npr. Jurak, Matak, Perak, Pavlak itd.

Karlovca. Počela su dopisivanja a zatim i planovi za prvi posjet starome kraju.

Ukratko - posljednjih godina Gary je s članovima svoje obitelji dva puta dolazio u Hrvatsku. "Kakva su to samo dva sjajna putovanja bila. U djedovom rodnom zavičaju našao sam mnoge rođake i stekao drage prijatelje. Jednom riječju - nezaboravno" oduševljeno će Gary i sa smiješkom zaključuje - "Sve to potakle su uspomene na dragog mi djeda, i ona čudna crtica na dragom mi djedu, i ona čudna crtica na slovu C na njegovom grobu." ■

CB Some ten years ago Gary Pericak of Lackawanna (New York) began a search for his Croatian roots. The chief reason for this was the dear memory of his grandfather Filip Perićak, born in Brlog Ozaljski in the year 1874 and who, at the end of the 19th century, emigrated to the USA. Gary has already visited his grandfather's native country on two occasions and is delighted to have gotten in touch with his relatives in Croatia.

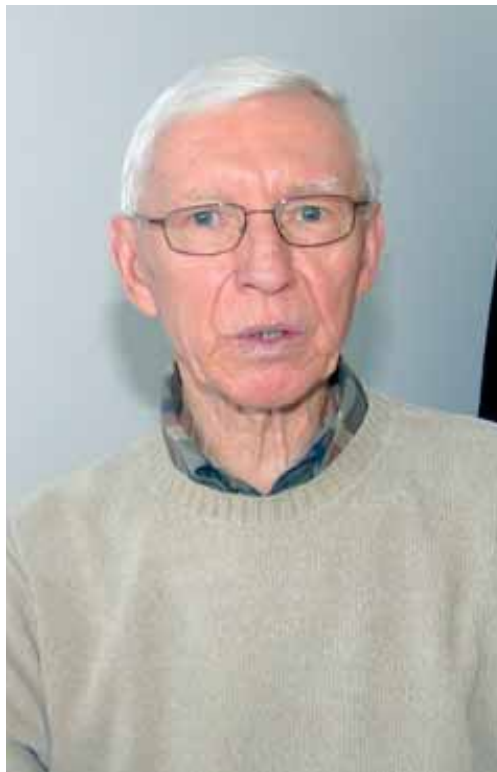
Od Ošljaka do New Yorka i natrag

Nedavno je uredništvo *Matice* i Odjel za nakladništvo HMI-a posjetio ugledni hrvatski iseljenik 72-godišnji Aleksandar Valčić koji već više od 50 godina sa suprugom živi u Long Islandu (New York). Valčić je po zanimanju strojarski inženjer i mnogo je godina bio direktor postrojenja u hotelu Sheraton na Manhattenu. Prije pet godina otišao je u mirovinu. Već se niz godina bavi pisanjem, pogotovo poezijom, nešto je objavljivao u tamošnjem časopisu "Poruka", a i njegov je životni put zanimljiv pa je sve to bilo i povod našem razgovoru.

Kada, kako i zašto ste napustili Hrvatsku i kuda vas je vodio životni put?

— Rođen sam na otočiću Ošljak kod Zadra, gdje stoljećima žive svi Valčići. Otok je i danas u našem vlasništvu. Inače, potječem iz siromašne obitelji. U kolovozu 1955. bio sam u Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Života za nas nije bilo, nisam vidio neku budućnost.

Tada se već znalo da ljudi bježe u Italiju. Ja sam u tome vidio šansu. Tako sam i ja krenuo preko mora. Bio sam vođa bijega, u barci na vesla i jedra s još pet svojih sumještana i svojom suprugom Mirom, tada djevojkom, isto tako Valčić. To su bili ljudi iz Preka na otoku Ugljanu Daro Manola, koji je sada u Parizu, i Frane Sorić, koji je u Kaliforniji. Zatim još dva Valčića: Mirko Valčić, koji je nesretnim slučajem izgubio život u Australiji, i Vjekoslav Valčić, koji je danas u Australiji. Iz Ošljaka smo otišli u Zadar kako bismo prikrili bijeg, kao da idemo u kino. Zatim smo krenuli do Oliba i pričekali večer, pa onda veslima i jedrima prema Anconi. Vrijeme je bilo povoljno i pod maestralom smo stigli do Ancone, gdje nas je pokupila policija. Nahrani su nas u restoranu kod nekog Riječanina.

Dalmacija, zavičaju.

Mislim na te
I o tebi snivam,
Avanture o ljubavi
Na tvom školju,
U vali i boku
Na maestral, blagi
Kada puše,
I liči nam duše...

Dalmacija,
Ljubav naša,
Brodić, idro i timun,
San u svakoj noći
Kroz svaki štajun...

Miris što opaja,
Od borova,
I čempresa tvojih,
Dok ih blagi vjetrić njiše,
Dah od mora
Što naš život, diše.

Kad u zaklon vjetra,
Baciš sidro
U Valicu tvoju,
Ribe, miris, na gradele
Krepost,
Preuzima tjelo.

Da u vjeko sjećamo se
Kako nam je lijepo bilo.

Dalmacija,
Ljubav naša,
Brodić, idro i timun,
San u svakoj noći,
Kroz svaki štajun...

Kada vidiš kako vino
U bocunu se crveni
Svaki gutalj lice zarumeni
Izaziva da se pjesma
Od gušta zapjeva
Daje čuje
Cijela Dalmacija.

Rajska slika sa Jadrana
Naše sunce što nas grije,
Nemože se živjet
Daleko od Dalmacije

Dalmacija zavičaju,
Ljubav naša,
Brodić i timun,
San u noći
Kroz svaki štajun.

Nakon ispitivanja poslali su nas u jedan novi logor kod Udina. Talijani su dosta ljudi vraćali u Jugoslaviju, ali smo mi zahvaljujući pomoći franjevac koji je poznavao moj brat dobili adrese ljudi u Francuskoj koji su nam mogli pomoći. Na sam Božić godine 1955. Supruga i ja stigli smo u Pariz, a ostali iz naše grupe emigrirali su drugamo.

U Parizu smo se zaposlili, vjenčali i dobili sina. Jednoga dana stiglo nam je pismo od američkog veleposlanstva u Beogradu. Naime, naš otac, inače pomorac, bio nas je prijavio za useljenje u SAD. Oni u veleposlanstvu su, ne znajući za naš bijeg, poslali najprije tu dozvolu za useljenje na kućnu adresu, pa mi ju je moj brat prosljedio u Pariz. Najprije smo otišli zahvaliti Gospi u Lurd, a zatim smo brodom "Queen Mary" krenuli u Ameriku, gdje evo i danas živimo.

U Americi ste očito uspjeli ostvariti onaj "američki san", no sada, pod starije dane posvetili ste se pjesništvu i time na neki način vratili svojim korijenima?

— U tome ja živim. Pišem o svojem mjestu, ali pišem i na španjolsko-me i engleskom. Došao sam tako na ideju da zadržim svoj hrvatski, koji ne stoji na mjestu, nego evoluirao. Prevodim i neke poznatije engleske pjesnike.

A ovih se dana sastajem i sa svojim na neki način sumještanim, velikim hrvatskim pjesnikom Jojom Ricovim kako bi mi i on dao svoje mišljenje. Desetak puta u posljednje vrijeme dolazio u Hrvatsku. Tu mi je predvio i tko zna, možda jednoga dana...

Tu su misli odlutale i razgovor s ovim dragim gospodinom, osjetio sam, bio je završen. ■

CB 72-year-old Aleksandar Valčić, a distinguished Croatian emigrant who has lived on Long Island (New York) for 50 years now, recently visited the CHF. Valčić is a mechanical engineer who has for many years now also been engaged in writing, poetry in particular.

PROŽIVIMO ZDRAVO I VESELO

U gradovima i većim urbanim sredinama diljem Hrvatske organiziraju se razni tečajevi za starije osobe kao: učenje stranih jezika, vježbe na računalu, slikanje, predavanja, kreativne radionice i druge aktivnosti koje starijeg čovjeka motiviraju na nove intelektualne izazove neovisno o njegovoj kronološkoj dobi. Važno je pobuditi intelektualne sposobnosti i ne dopustiti stanje koje dovodi do lijenosti, tromosti i stvara staračke tegobe

Danas je na Zemlji sve više starih ljudi, što je odraz biološkoga, psihološkog i socijalnog starenja čovjeka pa se posebna briga posvećuje ljudima u trećoj životnoj dobi. Ne može se točno povući granica za koju se može kazati da je nastupila starost, jer je starenje individualni proces koji je u svakog čovjeka drukčiji.

Prema kriterijima Svjetske znanstvene organizacije (SZO), starost dijelimo na raniju (65-74 g), srednju (74-84 g.) i duboku starost od 85 i više godina. Vidljive promjene tijekom starenja organizma pojavljuju se kod nekoga u ranijoj dobi, a kod nekoga tek u srednjoj ili dubokoj starosti. Prema gerontološkim istraživanjima, vidljivo je smanjivanje već od 55. godine života. Stariji muškarci prosječno su za 7,5 cm niži od onih u mlađim dobnim skupinama, dok u žena ta razlika iznosi 5,4 cm. Težina mozga smanjuje se starenjem 7-10%, no kontinuirana moždana aktivnost ne mora dovesti do većeg smanjivanja i propadanja živčanih stanica. Zbog toga je važno, uz tjelesne, održavati i duševne aktivnosti kao čitanje, razmišljanje, rješavanje problema i križaljki, igranje zahtjevnih intelektualnih igara (šah, računalne igre i si.)

U gradovima i većim urbanim sredinama diljem Hrvatske organiziraju se razni tečajevi za starije osobe kao: učenje stranih jezika, vježbe na računalu, slikanje, predavanja, kreativne radionice i druge aktivnosti koje starijeg čovjeka motiviraju na nove intelektualne izazove neovisno o njegovoj kronološkoj dobi. Važno je pobuditi intelektualne sposobnosti i ne dopustiti stanje koje dovodi do lijenosti, tromosti i stvara staračke tegobe. Zbog lošije pokretljivosti mnogi su ljudi skloni izležavanju pa mnogo vre-

Članice rekreacijske skupine "Kapetanice" iz Doma za (starije) umirovljenike "Medveščak" na Gerontološkom tulumu u Zagrebu, Trg bana J. Jelačića, 26. Listopada 2006.

mena provode uz televizor umjesto da se prisile na makar kraće šetnje i hodaње i najosnovnije vježbe razgibavanja. Umjereni tjelesna aktivnost mora biti stalna i redovita (po mogućnosti svakodnevno 15-30 minuta), a opterećenje mora biti usklađeno sa zdravstvenim stanjem osobe. Spomenuta "staračka lijenost" često dovodi do zapuštanja osobne higijene: pranja zubi nakon jela, održavanje čistoće ruku, tijela, presvlačenje rublja, odjeće, posteljine i održavanje čistoga okoliša u kojem čovjek živi.

Suvremeni mediji, posebice naša dalekovidnica, javna i privatna, žive od reklama pa su zasloni puni savjeta i preporuka o načinu prehrane i očuvanju zdravlja. U eri tržišne ekonomije obasipaju nas šarenim reklamama svih mogućih napitaka, lijekova, čajeva, tako da je teško odabrati pravi eliksir. Često nam više pomaže usmena predaja naših pametnih, iskusnih i zdravih predaka, a čitamo i o tradicionalnim lijekovima i drevnoj kineskoj medicini, kao i o japan-

som vraćanju prirodi.

Genetičari najavljuju sve novija istraživanja i podatke o utjecaju nasljednih osobina pa sam nedavno pročitala jednu anegdodu o životu na Kavkazu:

Čuli su novinari da u divljini Kavkaza žive starci s više od 100 godina pa se uputiše da ih intervjuiraju. Nađoše jednoga koji se nije ženio, nije pio niti pušio i navršio je 105 godina. Upitaše ga ima li još nekoga iz obitelji koji je doživio duboku starost. On im pokaže svojega brata u kolibi koji je bio pušač, triput se ženio i sada ga polijeva žena, jer mrtav pijan leži na zemljanom podu, a ima 107 godina.

Živi bili pa vidjeli i čuli što će nam genetika pronaći u sljedećim stoljećima. ■

CB Various courses for the elderly are being organised in cities and larger urban centres across Croatia such as foreign language instruction, computer proficiency, painting, lecturing, creative workshops and other activities aimed at motivating the elderly for new intellectual challenges.

Napisala: **Stanka Pavuna**

Iseljenička saga iz Veloga Grablja

Bilo bi poželjno da knjiga *Velo Grablje u 20. stoljeću* s rječnikom grabljanskoga govora, koju je Kuzma Petrić objavio u vlastitoj nakladi, dođe do svih Grabljana i svih Hvarana u domovini Hrvatskoj i u svijetu i da ih poveže u novo zajedništvo

Lančana migracija Zaninovića iz Veloga Grablja s otoka Hvara u Ameriku čudesan je primjer naše iseljeničke tradicije, zabilježen najbrojnijom iseljeničkom fotografijom obitelji ikad snimljenom u Hrvata. Ta nas je činjenica navela da pročitamo knjigu inženjera Kuzme Petrića pod naslovom *Velo Grablje u 20. stoljeću s rječnikom grabljanskoga govora*. Knjiga je objavljena potkraj 2006. u vlastitoj nakladi autora. Naime, prvi susret iseljenih Zaninovića iz Veloga Grablja s otoka Hvara u Kaliforniji zbio se 1942., a na fotografiji je snimljeno 58 članova obitelji. Drugi susret dogodio se 1982. i okupio dvostruko više iseljenih Zaninovića, snimljenih na jednoj jedinoj fotografiji. Treći pak susret 1987. okuplja više od 250 rođaka, a premašuje ga po brojnosti četvrti susret Zaninovića, i to 1992. u SAD-u koji je bio u znaku okupljanja više od 400 potomaka snimljenih na jednoj fotografiji. Među Zaninovićima, nasljednicima hvarskih težaka i ribara, saznajemo iz Petrićeve pregledno pisane monografije, u novoj domovini ima vlasnika zemlje sa stotinama hektara vinograda i voćnjaka, liječnika, inženjera, sveučilišnih profesora, obrtnika, radnika i drugih profesija čiji naraštaji u tuđini nisu zaboravili zavičajni govor Veloga Grablja. Stoga je autor, u danas raseljenoj velograbljanskoj kolijevci na Hvaru, popisao izvorno zavičajno jezično blago, prema principu čestoće, sažimajući lek-

sičke jedinice govora Veloga Grablja na samo 2 600 riječi u tematskoj cjelini "Rječnik grabljanskog govora".

Predgovor Kuzmine knjige potpisuje upravo jedan ugledni Zaninović, i to arheolog i povjesničar dr. Marin Zaninović, koji je i sam davne, 1973. napisao raspravu "Iz starije prošlosti Grablja". Nakon 32 godine inženjer Kuzma Petrić napisao je svoje djelo prema tim relevantnim povijesnim izvorima i živim kazivačima.

TRBUHOM ZA KRUHOM

Velo Grablje osnovano je doseljnjem prve obitelji Budrović, a potkraj 16. stoljeća i obitelji Zaninović, obiju iz središnjeg dijela otoka Hvara. Mijenjala su

se carstva i kraljevine, sustavi i ideologije i selo je sve to nekako izdržalo, ali u tome se i ono izmijenilo, kao i životi Velograbljana u iseljeništvu. Danas Velograbljani žive diljem planeta: pretežito u SAD-u, zemljama Južne Amerike, te u zemljama ujedinjene Europe.

Ukratko, autor je pratio iseljavanje prema popisu pučanstva od 1673. pa sve do posljednjeg popisa stanovništva u Hrvatskoj 2001. Svu množinu tih demografskih pokazatelja posebno je obradio u tematskom odjeljku "Popis iseljenih stanovnika u 20. stoljeću", dok je zasebno obradio "Privremeno iseljavanje". Nekoć živo i radosno mjesto, u kojemu se živjelo s prirodom i njezinim mijenama, stjecajem povijesnih i gospodarskih promjena, ostalo je na tridesetak žitelja. Taj je proces raseljavanja unutar Hrvatske, i iseljavanja izvan domovine, Kuzma Petrić svojim djelom uspješno obradio i obrazložio na 386 stranica.

Trbukom za kruhom otišli su Velo-

Napisala: **Vesna Kukavica**

grabljani sa škrte otočne zemlje i nastanili se od kanadskih šuma, preko Kalifornije do Čilea, Argentine i Ognjene zemlje i drugih zemalja. U iseljeništvu danas živi nekoliko tisuća Grabljana koji nikada nisu zaboravili mjesto svojih djedova.

Najjače iseljavanje iz Veloga Grablja zbilo se od 1888. do 1913. Ekonomski su uvjeti u Velom Grablju tada bili veoma složeni, piše autor Petrić. Za poljoprivredne proizvode, osim prirodnih

Juraj Tudor, sin Nikole, Blačušev i vraća se 1928., zatim Visko Zaninović, sin Jurja, Karlaboškin, 1922. i tek 1960. u Kolumbiju Marko Zaninović, sin Tone-ta, Malabonkin. U razdoblju od 1888. do 1913. iselilo se u Južnu Ameriku 15 Grabljana, a do 2000. još 50, ukupno 65 stanovnika, i to u: Argentinu 41, Čile 23 i Kolumbiju 1. Među prvim iseljenicima iz Velog Grablja u Sjevernu Ameriku jesu: 1892. Nikola Zaninović, sin Ivana, Man-

ostalim uslužnim zanimanjima. Iseljeni u Kaliforniju tek nakon 1915. Počinju se značajnije baviti zemljoradnjom. Sadili su pretežno jabuke i vinovu lozu, a nasade su navodnjavali. Američki Velograbljani plasiraju vlastite proizvode za tržište, te tako dolaze do svojih robnih marki, napose stolnog grožđa u Americi.

VELOGRABLJANI – IZVRŠNI KALIFORNIJSKI VINARI

Danas je u Kaliforniji više poznatih iseljenika Velograbljana s velikim vinogradima. Velograbljani proizvode kvalitetne sorte stolnoga grožđa s robnim markama koje su prihvaćene i cijenjene i u SAD-u i izvan njega. Iseljenici iz Veloga Grablja svojim su radom i znanjem unaprijedili i usavršili ovu granu poljoprivrede pa su postali poznati i priznati vinogradari i cijenjeni građani SAD-a. O tome u romanu *Dolina mjeseca* američki pisac Jack London piše sljedeće: *Znate kako sada zovu Pajaro Dolinu? Nova Dalmacija. Stisnuli su nas Yenkie koji smo mislili da smo vješti. Eto, Dalmatinci su došli i pokazali da su vještiji.*

Osim u Ameriku, Grabljani su se iselili i po europskim zemljama, ali tek nakon Drugoga svjetskog rata, i to u: Austriju 2, Njemačku 4, Francusku 2, Norvešku 1, Srbiju 9 i Sloveniju 1, ukupno, dakle, njih 19, bilježi pedantni Kuzma Petrić.

Autor je zapravo ovom knjigom trajno zabilježio sve značajne priloge koje su brojni Grabljani ostvarili svojim umom i radom u dalekim krajevima i zemljama koje su ih primile i dale im nove mogućnosti. Želja nam je da ova vrijedna knjiga Kuzme Petrića dođe do svih Grabljana i svih Hvarana u domovini Hrvatskoj i u svijetu i neka ih poveže u novo zajedništvo. ■

CB We present Kuzma Petric's book *Velo Grablje u 20. stoljeću s rječnikom grabljanskoga govora (Velo Grablje in the 20th Century with a Dictionary of the Dialect of Grablje)* which, along with the linguistics of the local dialect, deals predominantly with the large emigrant community that has its origins in this small settlement on the island of Hvar.

Veliki obiteljski skup američkih Zanimovica 1987. godine

utjecaja suše, grada, peronospore, još su teži bili vanjski uvjeti, osobito ondašnja austrougarska *Vinska klauzula* od 1891 do 1904. Vinska je klauzula – pišu naši povijesni autoriteti u svim hrvatskim povijesnim priručnicima – raselila Dalmaciju na sve kontinente, pa tako i Velograbljane.

PRVI ISELJENICI ODLAZE U ARGENTINU

Prva su prava iseljenja prekomorska i počinju 1888. u Južnu Ameriku, u Argentinu. Te se godine iselio Andrija Tudor, sin Viska, Pištorov i supruga Mandica Tudor, kći Stjepana, Zbondina. Zatim 1892. Visko Petrić, sin Antuna, Tonićin, isto tako u Argentinu, i drugi. To, prvo iseljenje supružnika nije u nas tipično. Obično bi se iselio najprije suprug pa tek potom supruga. Oni se 1903. vraćaju, s dva sina i tri kćeri. Andrija Tudor zatim se 1910. ponovno vraća u Argentinu, ali tada sam. U Čile se prvi iselio 1906.

dićin, 1896. Juraj Zaninović, sin Nikole, Gornjev, 1897. Nikola Zoranić, sin Luke, Zoranićev i mnogi drugi, zatim tek 1961. u Kanadu Vice Zoranić, sin Nikole, Zoranićev. Autor knjige Kuzma Petrić preglednim znanstvenim aparatom upućuje čitatelja na relevantnu literaturu kojom se koristio. Tako saznajemo da vodeći hrvatski povjesničar iseljenišva dr. Ivan Čizmić u svojim radovima piše da je vijest o novom otkriću zlata u Kaliforniji godine 1848. bila izazovna za naše ljude: "Pouzdanost se zna da je među tim tragačima za zlatom bilo i nekoliko Hvarana, zapravo Grabljana" (*Hrvati u životu SAD*. Zagreb: Globus, 1982.). Od zlatne groznice pa do 1913. iselilo se u SAD 16, a ukupno do 2000. 83 stanovnika tog otočnog sela. U razdoblju 1919. do 1930., osim momaka, iseljavaju se i djevojke, a nakon 1946. i nekoliko cijelih obitelji. Prvi Grabljanski doseljenici u SAD rade u rudnicima, na izgradnji cesta, u restoranima, kuhinjama, kao lučki radnici i u

Ivan Kevrić
ŽUPA POLIČNIK

Nakladnik: Župni ured, Visočane,
2006.

U monografiji o Poličniku, selu u Ravnim kotarima u zadarskoj me zaleđu, autor don Ivan Kevrić prati povijest tog područja od Rimljana preko dolaska Hrvata, doba narodnih vladara, mletačke vlasti, turskih ratova. Pod poglavljem 20. stoljeća detaljno je obrađena novija povijest, uključujući Domovinski rat. Autor donosi i zanimljive podatke o stanovništvu Poličnika od 1767. pa do 1912. te upozorava na nestala prezimena u župi. Slijedi opis župne crkve sv. Ivana Krstitelja, sv. Luke u Lovincu i kapelice sv. Luke u Gornjem Poličniku te groblja. Zatim obrađuje tradicijsku kulturu, zdravstvo, školstvo, šport, istaknute pojedince na području kulture te KUD "Carza" iz Poličnika. Bogatu ilustrativnu građu završavaju fotografije Poličnika iz ptičje perspektive i autorov tekst *Pjesma Poličniku*. "Mlađi će naraštaj Poličana i Lovinčana, zasigurno, ovdje naći mnoštvo vrijednih podataka o svojim obiteljima, plemenima, prezimenima, tradiciji i običajima svojih predaka, u ovom vremenu kada kulturni identitet naroda, regije i manjih mjesta dobiva sve više na značenju", piše u svojoj uvodnoj riječi nadbiskup mons. Ivan Prenda.

Petar Šimunović
HRVATSKA PREZIMENA

Nakladnik: Golden Marketing, Zagreb,
2007.

Odgonetnuti sve tajne postanka, podrijetla i značenja prezimena najsnažnija je preokupacija u znanstvenom opusu akademika Petra Šimunovića, našega najboljeg i jednog od najcjenjenijih onomastičara u svjetskoj slavistici. Plod njegova višedesetljetnog istraživačkog angažmana jest, za mnoge, kulturna knjiga "Hrvatska prezimena" koja se prvi put pod tim naslovom pojavila 1985., a drugi put 1995. Nedavno je izašlo iz tiska i treće, dopunjeno i prošireno izdanje debljine 600 stranica (urednica: Nataša Polgar), potvrđujući se kao istinska uspješnica stručno-popularnoga pisanja o jezičnim pitanjima. U knjizi su stotine primjera najzanimljivijih, rijetkih ili teže protumačivih hrvatskih prezimena. Do njih je autor došao i u suradnji s čitateljima koji su mu postavljali pitanja o postanju svojih prezimena. S iseljeničke strane gledišta zanimljiva su poglavlja koja se bave prezimenima u našoj dijaspori, kao primjerice kod moliških, gradišćanskih, moravskih Hrvata. Autor piše i o sudbini hrvatskih prezimena u SAD-u, Čileu kao i u drugim južnoameričkim zemljama.

Pripremio: Ivo Modrušić

Agneza Szabo (urednica)

POKUPSKO – KROZ PROŠLOST I SADAŠNJOST

Nakladnik: Matica hrvatska Ogranak Pokupsko, Zagreb, 2006.

Pred Vama je dugo očekivana knjiga - Zbornik radova koji u bogatstvu slike i riječi govori o prošlosti, ali i sadašnjosti Pokupskog, i ovoga također prelijepoga dijela naše i jedine nam Hrvatske. Riječ je o povijesti i kulturi Pokupskog, ali i o njegovim divnim ljudima koji su ga gradili i izgrađivali sve do naših dana, te hrabro branili i obranili i u doba Domovinskog rata. Riječ je o doista raznovrsnim i zanimljivim stručnim radovima, koji polaze od najstarijih vremena ovoga kraja, najprije u smislu prirodnih danosti, koje su stanovnici Pokupskog znali sačuvati i oplemenjivati sve do danas. Zbornik donosi povijesni pregled pokupskog kraja, priloge o nošnji i drugim tradicijskim običajima, dragocjena izvješća i zapise o Domovinskom ratu, stradanju pučanstva, ali i o hrabroj obrani cijeloga Pokupskog, kao i o životu Pokupske župe u krutoj ratnoj zbilji. U središtu su pažnje i postupna obnova "žive pokupske župe", te život Hrvata izvan Pokuplja.

Fra Jozo Župić
ČARLI

Vlastita naklada, Ludwigsburg,
2006.

Razmišljanja i susreti omeđeni trima boravištima – Berlin, Ludwigsburg, Makarska - ovoga hrvatskoga, europskoga, najpreciznije rečeno, "njemačkoga" misionara ispisani su na stranicama nevelike, ali zanimljive knjige. Napisao ju je, uz desetak već objavljenih, i mnoštvo članaka, fra Jozo Župić (Sinj, 1948.), dugogodišnji hrvatski misionar u Njemačkoj trenutačno dušobrižnik u HKM-u Berlin i voditelj hrvatskih katoličkih zajednica Ludwigsburg, Korntal i Vaihingen/Enz. Pedesetak crtica, većina njih već objavljenih u "Slobodnoj Dalmaciji", životni su mozaik ljudskih usuda i situacija, svakodnevnih i sudbinski važnih, viđen očima, a još više srcem. Iseljeni, prognani, mladi i stari, ljudi raznih zanimanja i interesa dirnuli su dušu svećenika, ali prije svega velikoga čovjeka. Priče fra Jozе pisane su razumljivim jezikom, jednostavnim stilom i, najčešće, sadrže vjersku, filozofsku ili, jednostavnu, humanu poruku: njihova ljepota i vrijednost nije u onome kako je pisac nešto želio reći, jer nije riječ o profesionalcu koji savršeno i zalački vlada potrebnim instrumentarijem, nego ono što je želio poručiti svojim čitateljima. (Diana Šimurina – Šoufek)

Mons. Vladimir Stanković
(priređio)

KARDINAL KUHARIĆ U HRVATSKOM ISELJENIŠTVU - ZAPADNA EUROPA

Nakladnici: Kršćanska sadašnjost i Glas Koncila, Zagreb, 2007.

Kršćanska sadašnjost objavila je posljednju knjigu petoknjižja o kardinalu Franji Kuhariću u hrvatskome iseljeništvu, koju je priredio mons. Vladimir

Stanković, dugogodišnji ravnatelj Hrvatske inozemne pastve. Knjiga "Kardinal Kuharić u hrvatskom iseljeništvu - Zapadna Europa" (745 str.) donosi mnoge kardinalove susrete popraćene fotografijama s našim iseljenicima u Zapadnoj Europi. Osim izvješća o susretima, donosi stavove i brigu hrvatskoga episkopata i Biskupske konferencije za naše iseljništvo, važne dokumente koji prate tu tematiku, zatim prikaz o Hrvatima u Zapadnoj Europi i izvješća o godišnjim studijskim susretima naših inozemnih pastoralnih i socijalnih radnika. Mons. Vladimir Stanković s kardinalom Kuharićem proputovao je cijeli svijet. Kardinal Franjo Kuharić (1919. – 2002.) objavio je, uz ostale, knjige "Hodajmo u istini" (1974.) "Korizmene poslanice i poruke" (1985.) i "Poruke sa Stepinčeva groba" (1990.).

Zoran Filipović

DNEVNIK SMRTI 1991. - INTEGRALNO

Nakladnici: ZORO, Zagreb - Sarajevo, 2006.

Zoran Filipović, profesionalni fotograf i pisac, rođen u Brčkom, od devetnaeste godine živi u Zagrebu, napisao je knjigu *Dnevnik smrti bez ijedne fotografije* osim na ovitku. Filipović je radio za glasovitu fotografsku agenciju MAGNUM Photos gdje je pod pseudonimom ZORO "počeo puniti stranice svjetskog tiska ekskluzivnim snimcima i slikama iz Vukovara, Voćina, Dubrovnika..." *Dnevniku smrti (tekst i fotografija)* izdan 1992. na hrvatskom i njemačkom jeziku ovaj put dodan je tekst koji je prešućen i izostavljen u cilju zaštite interesa Hrvatske, a sada ih nakon petnaestak godina želi navesti radi istine o Domovinskom ratu. Dnevnik započinje s tri priče od 6. travnja 1992. kad se autorovom bratu, prognaniku iz Dubrovnika, rodio sin u Villachu (Austrija); isti dan su mu roditelji protjerani iz rodnog Brčkog, a treća priča je opis vlastitog stana u Zagrebu s rancem i vojničkom kacigom spremnom za rat. Dnevnik završava 18. veljače 2006. s tri istinite, povratničke priče. U Dubrovnik se odavno vratio prognani brat, u Brčko se vratili roditelji, a u Zagrebu fotograf svjetskog glasa, Zoran Filipović, dobitnik najvećih svjetskih nagrada za fotografski i književni rad u istom stanu s početka dnevnika. (Šimun Penava)

Ante Matić

IMOĆANI

Vlastita naklada, Zagreb, 2006.

Knjiga kratke proze inspirirana gradom Imotskim, imotskim krajem, Imoćanima, običajima, legendama, ljudima koji su ostavili traga u tom kraju, kao i onima koji su svojim djelovanjem ostavili traga o Imotskom u hrvatskoj umjetnosti. Od legendi, pa do priča anegdotskog značaja o poznatim Imoćanima (Gotovac, Raos, Bušić, Bašić, Vrdoljak, Đerek, Grabovac, Rebić, Bilić, Gudelj, Mrkonjić, Ivkošić, Lončar, Jukić, Malenica, Milas, Maršić, Gabelica, Matić, Babić, Vuković, Jović, Ujević, Todorčić, Žužul, Petric, Petarčević, Šimić, Bago, Todorčić, Čorić, Domljan, Bitanga, Ždero, Lešina, Komušina, Lepušina...), autor afirmativno pripovijeda o rodnome kraju ispunjen divljenjem i rodoljubljem. Novinar i urednik Ante Matić rođen je 1945. u Borčanu, na Duvanjskom polju. Piše pjesme, priče, novele i romane za koje je dobio niz nagrada.

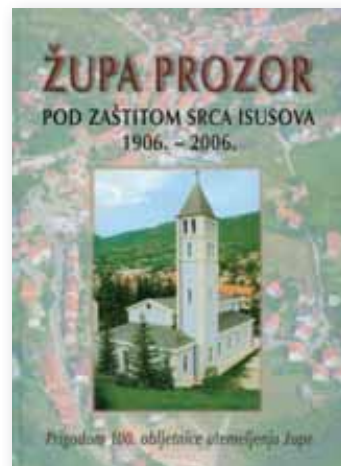

Monografija

ŽUPA PROZOR POD ZAŠTITOM SRCA ISUSOVA

Nakladnik: Župa Presvetog Srca Isusova, Prozor, 2006.

U prilogu 100. obljetnice utemeljenja župe Prozor objavljena je opsežna monografija o istoimenoj župi na početku koje se nalaze osnovni zemljopisni podaci o Prozoru i Rami. Ovaj prostor bio je naseljen još u prapovijesno doba. Prozor se prvi put spominje 1366., kada je bosanski ban Tvrtko izdao povelju Vuku Hrvatiniću "pod Prozorom u Rami". Monografija govori o utemeljenju župe Presvetog Srca Isusova u Prozoru 1906., a detaljno su prikazane pripreme i gradnja današnje župne crkve, koja je trajala od 1963. do 1968. Knjiga također sadrži detaljan popis mjesta i prezimena, kao i popis poginulih i nestalih prozorskih župljana u Drugome svjetskom ratu i u posljednjem ratu (1991.-95.). U monografiji se nalaze kratki životopisi časnih sestara i svećenika podrijetlom iz prozorske župe, a navedeni su i svećenici koji su djelovali u župi Prozor. Taj svojevrsan prozor u Prozor, obogaćen brojnim fotografijama i preslicima dokumenata, uvjerljivo upućuje na korijene prozorskih župljana.

Pljesak srednjovjekovnoj hrvatskoj glazbi u Americi

Glazbeni ansambl "Dialogos" iz Pariza, koji je 1997. osnovala i od tada ga vodi Zadranka Katarina Livljanić, profesorica srednjovjekovne glazbe na Sorboni, nje-guje ponajprije hrvatsku ranu glazbu. Taj jedinstveni vokalni sastav održao je nedavno vrlo uspješnu turneju po SAD-

u i Kanadi. Ljubitelji srednjovjekovne glazbe posebno je oduševila izvedba djela "Tondalova vizija", pjevana pomoću glagoljskih i latinskih napjeva. Riječ je o djelu koje se temelji na priči jednoga irskog redovnika i napisana je na latinskom u 12. st., a prevedena ja na nekoliko europskih jezika.

DORA 2007. puna iznenađenja

Dado Topić i grupa "Dragonfly" s pjesmom "Vjerujem u ljubav" pobjednici su petnaestog izbora hrvatske pjesme za Pjesmu Eurovizije. Oni će Hrvatsku predstavljati na poluzavršnici Eurosonga što će se 10. svibnja ove godine održati u Helsinkiju i, prođu li tada oštru konkurenciju, vidjet ćemo ih i dva dana poslije u finalu.

Kako se u kuloarima dulje govorilo da je glavni favorit ovogodišnje Dore Jelena Rozga i, s obzirom na pozitivne reakcije publike i žirija na "Pjesmu za novčić" u izvedbi operne dive Sandre Bagarić i "Kraljeva ulice", gotovo nitko od izvođača i publike nije krio iznenađenje zbog Topićeve neočekivane pobjede. Naime, Dado Topić i "Dragonfly" bili su autsajderi ovogodišnjeg izbora i ni sami nisu krili čuđenje pobjedom pri preuzimanju kristalne skulpture koju im je uručila lanjska pobjednica Severina Vučković. "Godinama živim za svoje pjesme. Ovo je najljepši trenutak u mom životu", poručio je Topić. Na konferenciji za novinare održanoj u Kristalnoj dvorani opatijskog hotela "Kvarner" neposredno nakon izbora Topić je kazao kako se ne boji polufinala u Helsinkiju, niti bilo koga drugog "jer vjeruje u ljubav". "U Finskoj ćemo dići Hrvatsku u nebo", izjavio je vremešni glazbenik i zahvalio članovima grupe "Dragonfly" - mladoj pjevačici Ivi Gluhak, Dragi Vidakoviću, Branku Kužnaru i Branku Badanjaku - što su ga nakon mnogo godina vratili s margina hrvatske glazbene scene, te aranžeru Nikši Bratošu koji je od te pjesme napravio pobjedničku.

Antologija dalmatinskog Sinatre

Kozmički Dalmatinac, naziv je nove kompilacije iz asortimana Croatia Recordsa.

Riječ je o trima tematskim CD-ima s više od 50 najljepših i najpopularnijih pjesama Olivera Dragojevića. Ovo je izdanje i svojevrsan presjek Oliverove karijere koja obuhvaća i 15 godina suradnje s pokojnim Zdenkom Runjićem. Ovaj box set imperativ je u svačijoj glazbenoj kolekciji te se i s razlogom može nazvati hrvatskim odgovorom na velikog Franka Sinatru. "Jako dobro izdanje za koje je zaslužna Croatia Records. Sada sam pjevač druge izdavačke kuće, ali smo svi ostali prijatelji", kratak je bio Oliver na promociji svog izdanja 22. veljače u klubu njegova prijatelja Boška Petrovića u Zagrebu. Glazbeni kritičar Dražen Vrdoljak naziv "Kozmički Dalmatinac" objasnio je kao termin koji je prvi put upotrijebio 1977. pišući o njegovoj ploči *Melankolija*. "Pokazao se kao izniman slučaj koji odudara od ostalih, prozvao sam ga kozmički Dalmatinac i iza toga izraza i dalje stojim. Oliver je bolji dalmatinski Sinatra od samog Sinatre", rekao je Vrdoljak.

Luka Nižetić – Slobodno dišem

Od početka ožujka u prodaji je novi studijski album Luke Nižetića. Nosač zvuka pod nazivom *Slobodno dišem* izlazi na tržište dvije godine nakon prvijenca. Premijera, a dosad su ga najavili singlovi "More", "Prava ljubav" (duet Lana) te aktualni s Dore "Pusti me u san". Od autora, uz Milanu Vlaović i Dinu Šarana, u realizaciji albuma sudjelovali su Petar Beluhan (Mayales), Dino Merlin, te s jednom skladbom i sam Luka. Cjelokupnu brigu oko aranžmana i produkcije preuzeo je Đani Pervan. Osim Lane Jurčević, od gostiju na albumu pojavljuju se klapa "Nostalgija" i Ezerki – ženski makedonski amaterski ansambl, dok se u skladbi "Srodne duše" dogodila i spontana suradnja s Ivanom Kindl. Stilski preneseno, *Slobodno dišem* pravi je pop-album s primjesama rocka i ethna.

Ivan Mikulić i Nina Badrić u sarajevskoj Operi

"Osjećaj pjevati sa Zagrebačkom filharmonijom neponovljiv je, jedinstven i poseban", tako je Ivan Mikulić opisao svoje dojmove kad je u prepunoj mostarskoj dvorani Hrvatskog doma Hercega Stjepana Kosače nastupio zajedno s zagrebačkim filharmoničarima pod ravnanjem Alana Bjelinskog u prigodnom "Večernjakove" dodjele nagrade Pečat. Nakon što je čuo Ivanovu izvedbu, prvak sarajevske opere Ivica Šarić navodno mu je ponudio jedan vrhunski projekt. "Gospodin Šarić mi je ponudio angažman u jednom sličnom djelu i tako mi učinio iznimnu čast. Angažman je ponudio i mojoj kolegici Nini Badrić, tako da bismo na tom projektu trebali surađivati kao par. Naravno, takvo što se ne odbija", najavljuje svoje nove planove Ivan.

Prisjećanje na legendarne Indexe

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog sredinom veljače bila je dupke puna prigodom koncerta pod nazivom "Da sam ja netko... Indexi i prijatelji" kojim se obilježila 45. obljetnica te legendarne sarajevske rock-grupe. Publika je uživala u Indexovim hitovima koje su izvodili Massimo, Toni Cetinski, Boris Novković, Vajta, Tifa, Ivica Šarić, Aki Rahimovski... Indexi su jedna od najdugovječnijih skupina s prostora bivše Jugoslavije. Prema mišljenju mnogih glazbenih kritičara riječ je o jednoj od najznačajnijih bosanskohercegovačkih pop-rock grupa svih vremena. Uz Indexe se nerazdvojno povezuje ime pjevača Davorina Popovića, dugogodišnjeg člana grupe. O tome koliko su Indexi bili utjecajni i koliko je Hrvat Davorin Popović bio omiljen, dovoljno svjedoči činjenica da se godišnja glazbena nagrada u BiH (ekvivalent našem Porinu) zove Davorin.

Pripremio: **Toni Kovač**

HR TOP 10

pop&rock

- 1 Vanna** - Početak i kraj
Croatia Records
- 2 Tony Cetinski ft. Divas** - Nek te zagrlj netko sretniji (live) album: Najbolje Od Nas, 2006. / Hit Records
- 3 E.N.I.** - Traži se dečko
Dallas
- 4 Gibonni ft. Goran Bare** - Anđeo u tebi
album: Unca Fibre, 2006. / Dallas
- 5 Hladno Pivo** - Sreća
Menart
- 6 Colonia** - Pogledom me skini
album: Do Kraja, 2006 / Menart
- 7 ITD band** - S ove strane ljubavi
album: Sve Najbolje, 2006. / Hit Records
- 8 Ivana & Marija Husar** - Božji dar
Aquarius Records
- 9 Lana** - 1 razlog
album: 1 Razlog, 2006. / Hit Records
- 10 Ivana Banfić** - Vjerujem
album: Vjerujem, 2006 / Dallas

zabavna

- 1 Oliver Dragojević** - Vila s Jadrana
Hit Records
- 2 Thompson** - Moj dida i ja
album: Bilo Jednom U Hrvatskoj, 2006. / Croatia Records
- 3 Miroslav Škoro** - Heroji ne plaču
album: Svetinja, 2005. / Hit Records
- 4 Sms** - Dobro došla tugo
Hit Records
- 5 Siniša Vuco** - Ne mogu ti to oprostiti
Hit Records
- 6 Prva liga** - Jedan život malo je
album: Zlatne Žice Slavonije, 2006. / Zlatne žice Slavonije - Požega 2006.
- 7 Baruni** - Pada snijeg, Ana
album: Najbolje Od Najboljeg, 2006. / Hit Records
- 8 Sarr-e Roma** - Neka meni nas
Hit Records
- 9 Dražen Zečić** - Tvoje oči zelene
album: Zora, 2006. / Hit Records
- 10 Tereza i klapa Maestral** - Serenade
Hit Records

Mia piše biografiju sestre Ene

Glumica Mia Begović nedavno je iznenadila javnost izjavom kako sprema doktorat na Filozofskom fakultetu, a tema je disertacije biografija njene sestre Ene. - Uvijek sam bila vješta u pisanju a Ena je izvrsno crtala. Često smo razgovarale kako ću ja pisati o njoj, a ona će mene portretirati, prisjeća se Mia i nastavlja – Mentorice su mi književnica Julijana Matanović i intendantica HNK Ana Lederer. One su bile iznimno dobre prijateljice moje sestre Ene i nisam mogla odabrati kvalitetnije osobe za mentore.

Što Bana misli o testiranju?

Nedavno je u Australiji uveden test za stjecanje državljanstva, pri čemu se traži znanje engleskog i odgovor na tridesetak pitanja. Komentirajući nove australske propise, sydneyske novine "The Daily Telegraph" pišu kako danas vjerojatno australska hollywoodska zvijezda hrvatskog podrijetla Eric Bana (Banadinović) ne bi bio australski, nego hrvatski glumac, da je takav test postojao u doba kad su njegovi emigrirali u Australiju. - Siguran sam da moj djed i baka ne bi prošli test tako da ja, zasigurno, ne bih danas bio ovdje, potvrđuje uz smiješak Bana.

Pripremila: **Mirna Jagodić**

"Večernjakov" Ekran

"Večernjakov" se Ekran ponovno pokazao kao respektabilna televizijska nagrada koja je jasno definirala svoje značenje. Osim dobrog rejtinga, očito je da je postao i ogledalo stanja na televizijskom tržištu. HTV je, s osam nagrada pod svojim okriljem, i dalje vodeća televizija u Hrvatskoj, a bez odjeka nisu prošli ni naponi koje je u posljednje pola godine napravila Nova TV. Sa šest dobivenih EKRANA Nova TV uvelike je imala razloga za slavlje. Bravo! Zanimljiva je i činjenica da su za ovu već prestižnu Večernjakovu nagradu glasovali Hrvati iz iseljeništva, posebice pohvalivši rekonstrukciju ratnih zločina u emisiji Nove TV "Istraga".

Višnjić dovodi "Hitnu službu" u Hrvatsku

Goran Višnjić je, gostujući sredinom veljače na američkoj televiziji, najavio dolazak TV ekipe serije "Hitna služba" u Hrvatsku. U svibnju će na još nepoznatoj lokaciji snimiti cijelu jednu epizodu za osme nastavke serijala. To je ujedno, kaže Višnjić, promocija njegove domovine za velik broj gledatelja koji tu seriju prati u cijelome svijetu. Višnjić koji u seriji glumi popularnog Luku Kovača, hrvatskog liječnika u SAD-u, nastupa u seriji od 1999. godine, a ulogu je dobio nakon što su ga producenti serije vidjeli u filmu "Dobrodošli u Sarajevo".

Zbog ljubavi u Split

Violončelistica Hillary Vaden, 27-godišnja Amerikanka, svoj je život prije godinu i pol dana zauvijek vezala uz Hrvatsku. Glavni je "krivac" njezin suprug, također violončelist, Splićanin Mihovil Karuza kojeg je upoznala na Sveučilištu u Pennsylvaniji, gdje su oboje magistrirali. Planula je ljubav, a nakon rođenja sina Vincenta, perspektivna američka glazbenica spakirala je kovčeg i doselila se u Split. Hillary ne žali što je napustila svoju domovinu, jer, kako kaže, Split joj nudi posebne životne čari. - Ljudi su simpatični i otvorena srca, kaže Hillary. Posebno ističe kako voli prošetati do tržnice i ribarnice, gdje gušta u ponudi domaćeg voća i povrća te morskih specijaliteta.

Severina u ulozi barunice Castelli

Riječki HNK Ivana pl. Zajca 9. ožujka premijerno je izveo glazbenu dramu "Gospoda Glembajevi" prema zamisli i režiji Branka Brezovca, na osnovi dramskog teksta Miroslava Krleža. Na daskama riječkog kazališta ponovno se pojavila estradna zvijezda Severina Vučković, ovaj put u ulozi barunice Castelli. Na upit zašto se odlučila dati Severini tu ulogu, intendantica Mani Gotovac odgovara: – Severina posjeduje ono o čemu Krleža piše, ona ne mora glumiti. Može igrati samu sebe i to će biti vrlo točno. Ona u komadu više pjeva nego što govori, pa je stoga sasvim logičan izbor. K tomu, ona je iz života stupila u kazalište i gotovo da priča svoj problem.

Slavonski izbor za miss

Naša se Šokadija diči svojim načinom izbora ljepote. Naime, na tradicionalnoj priredbi "Mladost i ljepota Slavonije", koja se u Starim Mikanovcima kod Vinkovaca održava već 40 godina, nije dovoljno biti atraktivne vanjštine, nego se od sudionika traži poznavanje običaja i narodnog ruha, a odgovori moraju biti na izvornome lokalnom dijalektu. Na tom zahtjevnom natjecanju titulu najljepše *divojke* odnijela je Ana Majačić iz Županje, najljepšim momkom proglašen je Gabrijel Bošnjak iz Vrbanje, dok je najsnašom proglašena Martina Mandić iz Vinkovaca.

Sjajne perspektive gorske ljepotice

Bjelolasica već sada izgleda predivno, a kakva će tek biti kada bude izgrađena do kraja. Bit će centar u koji će oduševljeno dolaziti domaći i strani gosti

skijanje. Nažalost, agresija na Hrvatsku i Domovinski rat prekinuli su započetu akciju izgradnje toga predivnog centra, toliko potrebnog našim ljudima. Novoizgrađene paviljone zaposjeli su stradalnici i izbjeglice, koji su se sklonili pred ratnim vihorom koji je harao u njihovim gradovima, mjestima i selima. Tako je bilo do kraja devedesetih godina prošloga stoljeća, kada su počeli dolaziti športaši na pripreme.

ODLIČNA VELESLALOMSKA STAZA

Izgrađeno je nogometno igralište s atletskom stazom. Da bi Bjelolasica u potpunosti zadovoljila sve uvjete koji se traže od takvoga središta, hitno je potrebno izgraditi dvoranu s pratećim sadržajima i plivački bazen. Ove godine trebaju napokon početi dugo očekivani radovi na planinarskim objektima, kako bi Bjelolasica konačno postala ono što su njezini entuzijasti prije 40 godina u svojim idejama i planovima zamišljali da bude – jedan od najljepših športsko-rekreacijskih centara u Europi

Direktora Hrvatske skijaške reprezentacije i *ski-poola* Vedrana Pavleka pitali smo kakva je staza Vrelo i ispunjava li propisane parametre za veleslalom. "Osobno smatram da će staza Vrelo biti jedna od najboljih veleslalomskih staza na svijetu. Čim bude završena, bit će

Početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća skupina stručnjaka, nakon dugogodišnjih priprema i analiza, dala je zeleno svjetlo za BJELOLASICU, kao najbolji izbor za izgradnju športsko-rekreacijskog centra, kojim će se jednako koristiti planinari, školska djeca i vrhunski športaši. BJELOLASICA je tako izabrana nakon što je Komisija obišla gotovo sve planine u Hrvatskoj

u traganju za najboljim rješenjem. Pri tom je veliku ulogu odigrala činjenica nadmorske visine od 1062 metra, staze Vrelo duge 1354 metra s visinskom razlikom od 800 metara od starta do cilja za slalom, kao i vrlo važan podatak da se taj bogomdani kraj nalazi u drugoj europskoj zoni mogućih padavina. Tri puta više nego što, primjerice, ima Južni Tirol.

Prijedlog iskusnih eksperata naišao je na opće priznanje. Izgrađeni su i lijepi paviljoni, riješen je i hotelski smještaj, a 1989. uređene su i staze za alpsko

Napisaao: **Fredi Kramer**

homologirana za FIS natjecanja ne samo za veleslalom nego i za slalom i *super G*. Vrelo ima fantastičnu ciljnu arenu iz koje se vidi veliki dio staze. Možemo ustvrditi da je obnovljena u svojoj punoj dužini, od vrha do cilja koji je na nadmorskoj visini od 622 metra.”

Možemo li uskoro očekivati Svjetski kup na Bjelolasici? “Mislim da je još rano govoriti o Svjetskom kupu na Bjelolasici. Po kriterijima staze to bi se moglo dogoditi već sutra, no FIS (međunarodna skijaška federacija) će sigurno tražiti veći broj kvalitetnih smještajnih kapaciteta. Stoga mislim da valja početi s organizacijom FIS natjecanja, pa se kandidirati za Europski kup i tek onda mogu početi razgovori o Svjetskom kupu.”

HRVATSKI ŠPORT – MEĐUNARODNI BRAND

Višegodišnji direktor Hrvatskog olimpijskog centra BJELOLASICA Tomislav Paškvalin, nositelj dviju zlatnih olimpijskih kolajni (vaterpolo 1984. u Los Angelesu i 1988. u Seulu) i dalje je veliki optimist kada je u pitanju budućnost BJELOLASICE. “Hrvatski šport dokazani je međunarodni *brand*, koji treba športske idole, treba Dražene i Janice. Omogućimo hrvatskim športašima da se usavršavaju tamo gdje su ponikli”, kaže Paškvalin.

Svatko tko prvi put dođe na Bjelolasicu odlazi kući pun impresija i ne može shvatiti kako se dugo čeka na dvoranu i bazen. Kada ćemo konačno i to doživjeti, gospodine Paškvalin? “U tijeku je izradba glavnog projekta bazena i športske dvorane, definitivno uređenje staze Vrelo te toliko potrebno zasnježivanje skijališta, za što je prikupljena sva dokumentacija. Radovi na tim toliko važnim objektima mogli bi početi već u proljeće.”

Predsjednik Nadzornog odbora HOC-a Bjelolasica i saborski zastupnik HDZ-a Ivan Vučić, koji živi u Ogulinu,

ujedno je i član Vladina Povjerenstva za izgradnju kapitalnih objekata na Bjelolasici. Na pitanje u kojoj je fazi projekt izgradnje dvorane i bazena, rekao je: “Pri donošenju novog Zakona o športu prošle godine, BJELOLASICA je u Saboru proglašena objektom od posebnoga državnog interesa. Izradba dokumentacije potrebne za izgradnju dvorane i bazena, kao i uređaja za zasnježivanje skijališta,

Hrvatska nogometna reprezentacija na pripremama na Bjelolasici

pri kraju je. Staza Vrelo upravo se uređuje po svjetskim standardima za održavanje skijaških natjecanja.”

Dugo se već nagađa o početku radova, kada bi oni zapravo trebali početi? “Vjerujem da će gradnja dvorane i bazena, kao i radovi za zasnježivanje skijališta početi u proljeće 2007. godine, dakle, za dva mjeseca.”

VELIKO ZNAČENJE ZA GRAD OGULIN

Projekt Bjelolasica u svakom je slučaju od općega društvenog interesa za sve građane Hrvatske. Koliko će on biti važan za Ogulin? “Ogulin svoj razvoj ne može zamisliti bez Bjelolasice, kao ni obratno. U Ogulinu se uskoro otvara nova teniska dvorana, a imamo i jezero Sabljaci, koje se i te kako dobro može iskoristiti u športske i rekreacijske svrhe. Uređena je

cesta kojom se od Bjelolasice do Novog Vinodolskog stiže za samo 45 minuta. Dovršenjem kapitalnih objekata bit će stvoreni optimalni uvjeti da Ogulin počne konačno živjeti za turizam i od turizma.”

Nakon desetljeća traganja za dokumentacijom, projektima i novcem, čini se da je ipak došlo vrijeme kada će BJELOLASICA biti općepriznata i jednako prihvaćena od naših ljudi kao i od odgo-

vornih, koji više ne smiju odgađati rješenja za ovaj u budućnosti svjetski centar, na ponos svih nas. Ako smo po prirodi poznati kao bogata zemlja s najljepšim morem, imamo i najljepše gore i planine. Šansa je pred nama da zadovoljimo sve, i vrhunski i masovni šport. BJELOLASICA već sada izgleda predivno, a kakva će tek biti kada bude izgrađena do kraja. Bit će centar u koji će oduševljeno dolaziti domaći i strani gosti. Pišem to kao novinar, koji je bio na svim europskim i svjetskim skijalištima, izvijestitelj sa zimskih olimpijada, svjetskih prvenstava i Svjetskog kupa. ■

CB The construction of the Bjelolasica sports centre, located in the highland area not far from Ogulin, was launched in the late 1970s. After a halt in the construction during the Homeland War there are significant investments in the works for this Croatian Olympic centre.

GORAN I LJUBO ODIGRALI HUMANITARNI MEČ U SARAJEVU

Goran Ivanišević i Ivan Ljubičić odigrali su u Sarajevu egzibicijski meč čiji je cilj bio pomoći rad Onkološkog odjela Pedijatrijske klinike u tom gradu. Dvorana "Zetra" bila je ispunjena do posljednjeg mjesta jer nitko nije propustio vidjeti dvojicu ponajboljih svjetskih tenisača. Meč je bio pun vrhunskih poteza, veselih dosjetki, igranja čak i velikim reketom, a sudjelovali su i skupljači loptica. U iznimno uzbudljivom prvom setu Goran je svladao Ljuba rezultatom 6:4. U drugom setu prvi hrvatski reket ipak je zaigrao ozbiljnije i dobio drugi set rezultatom 6:3. Umjesto trećeg seta, igran je tie-break koji je završen neriješenim rezultatom 8:8, u trenutku kada je glavni sudac rekao da je utakmica gotova zbog 'isteka vremena najma dvorane'. Prihod od ulaznica u iznosu od 28 tisuća eura Ivanišević i Ljubičić uručili su ravnateljici Pedijatrijske klinike dr. Senki Dinarević koja je iskazala veliku zahvalnost na ovom daru. "Nadam se da ćemo ovo uskoro ponoviti", kazao je tom prigodom Ivanišević podsjetivši kako je Ljubičić našao vremena doći u Sarajevo unatoč brojnim turnirskim obvezama koje ga čekaju.

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

MARIO ANČIĆ IMA MONONUKLEOZU

Mariju Ančiću, koji je u posljednje vrijeme imao zdravstvenih poteškoća, dijagnosticiran je lakši oblik mononukleoze. Ne zna se na koji je način Mario dobio ovu bolest koja napada jetru, ali je dobro što je bolest rano otkrivena i, ako se bude držao uputa liječnika, ona ne bi trebala ostaviti nikakve zdravstvene posljedice. Liječnici će tek za tri tjedna, kada Mario obavi prvu kontrolu, moći preciznije reći koliko će naš drugi reket izbjivati s teniskih terena, ali, prema prvim procjenama, to će biti najmanje osam tjedana. To znači da bi se 23-godišnji Splitsanin mogao vratiti tenisu uoči Roland Garrosa, koji počinje u Parizu potkraj svibnja.

PRVI SKAKAČKI MITING U SPLITU

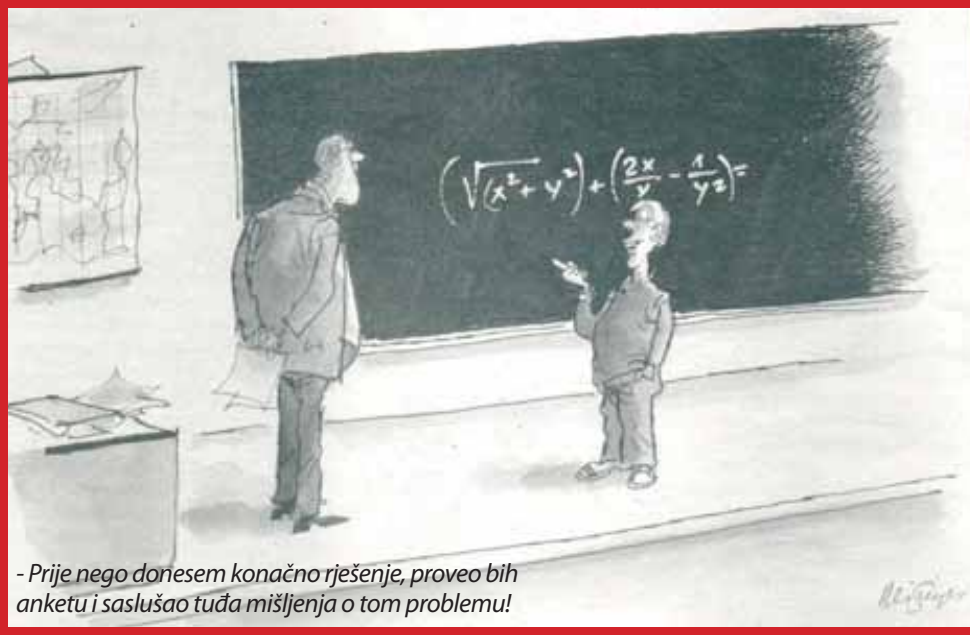
Pred gotovo 6 000 gledatelja u Splitu je prvi put održan dvoranski skakački miting na čijem je programu bio samo ženski vis. U Sportskom centru Gripe okupila se ženska elita u skoku u vis predvođena Blankom Vlašić. U izvanrednoj atmosferi pobijedila je Bugarka Venelina Veneva, ove sezone vodeća svjetska visašica. Ona je preskočila 200 cm, isto koliko i Blanka, ali zbog više neuspješnih pokušaja njoj je pripalo drugo mjesto. Izvrsnu ocjenu dobili su rezultati, organizacija i gledatelji, pa bi ovo natjecanje trebalo prerasti u tradicionalno okupljanje ponajboljih svjetskih visašica. Dodajmo tomu kako je Blanka, nažalost, podbacila na Europskom prvenstvu u Birminghamu.

JELUŠIĆ JEDINA ZVIJEZDA NA SP U SKIJANJU

Na Svjetsko prvenstvo u skijanju u švedskom Areu, prvom bez Janice Kostelić, jedina hrvatska zvijezda bila je Ana Jelušić. Mladoj je Riječanki, unatoč najbržoj drugoj vožnji slaloma, koju je odskijala fantastično borbeno, izmakla brončana medalja za samo 34 stotinke. Ivica Kostelić ove sezone definitivno nema sreće. Iako je uoči sezone najavljavao izvrsnu formu, Ivica je i na SP izletio u slalomskoj vožnji, dok je u superkombinaciji, unatoč priželjkivanju medalje, bio tek 12. Ostali rezultati; Jelušić 34. u veleslalomu, Ivan Ratkić 31. u superkombinaciji, a Natko Zrnčić-Dim 40. u superveleslalomu.

NA KRAJU OTON

NE PROPUSTITE PUBLIKACIJU HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2007

sa sažetcima na engleskome i španjolskome jeziku, u tematskim cjelinama *Znaci vremena*, *Baština*, *Mostovi*, *Kroatistički obzori*, *Dijaspora*, *Duhovnost*, *Znanost*, te *Nove knjige* donosi obilje zanimljivosti iz svijeta u 39 autorskih priloga, raspoređenih na 366 stranica u tiskanoj verziji i elektroničkoj inačici (www.matis.hr/zbornik). Priloge su pisali mahom mlađi stručnjaci, te naši pouzdani stalni suradnici sa svih kontinenata. Odabrane stranice suvremene iseljeničke povijesti Matičin je uređivački tim posvetio u ovome godišnjaku Australiji.

Uz teme oblikovanja modernoga hrvatskoga identiteta, baštine, umjetničkoga stvaralaštva izvan domovine i iseljeničke povijesti izdvajamo teme vezane uz materinski jezik koje obrađuju akademik August Kovačec i vodeći hrvatski kroatisti mlađe generacije.

Tako Hrvatski iseljenički zbornik i ove godine povezuje ljude hrvatskih korijena u 20 zemalja svijeta u kojima žive kao useljenici i njihovi potomci, ili kao pripadnici autohtonih manjinskih zajednica.

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Sadrže 24 rubrike - vijesti, projekti HMI, najave događanja, kalendar, brojne foto-galerije ... a u pripremi su i dvije nove: Info centar i Muzej hrvatskoga iseljeničtva!

Više od 1 200 000 klikova mjesečno iz Hrvatske i cijeloga svijeta izvrstan su izbor za oglašavanje na našem web portalu www.matis.hr!

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

DID YOU KNOW THAT THE CRAVAT ORIGINATED FROM THE CROATS?

Young men and girls tied kerchiefs around their loved ones' necks as a sign of fidelity. This spontaneous act of love spread around the world like wildfire, and these kerchiefs became known as cravats in the 17th century after the Croatian soldiers who wore them. At all contemporary weddings in the world a tie is a vital fashion accessory in all its variations (a cravat, a bow tie, a starched shirt front, a formal tie etc.) The kerchief, which the fiancée or wife tied around her husband's or fiancé's neck was a sign of a lasting relationship. Today therefore, the clothes worn by a bride and groom are deeply related. In the tradition of that original tie, Croatia is recognized as the supreme expression of the fidelity, beauty and dignity of those entering into marriage, and as a symbol of the future before them. Croatia ties, always so unique, personal and spontaneous, are tied around an excellent shirt and framed by a top quality Croatia suit.

JESTE LI ZNALI DA KRAVATA POTJEČE OD HRVATA?

Mladić i djevojka svezali su si rupce oko vrata u znak vjernosti. Taj spontani čin ljubavi kao požar se proširio svijetom, a ti su rupci u 17. stoljeću nazvani kravata po hrvatskim vojnicima. Na svim suvremenim vjenčanjima u svijetu kravata je nezaobilazan modni dodatak u svim svojim varijantama (kravata, leptir kravata, plastron, svečana kravata) itd. Rubac koji je oko vrata zaručnika/ muža svezala zaručnica/žena znak je trajne veze. Danas je stoga mladenkina i mladoženjina odjea u dubokom suodnosu. Na tragu prvog vezanja, Croata je prepoznata kao vrhunski izraz vjernosti, ljepote i dostojanstva osoba koje ulaze u brak i kao simbol budućnosti koja je pred njima. Kravata Croata, uvijek tako jedinstvena, osobna i spontana, veže se na izvrsnu košulju te uokviruje vrhunskim Croata odijelom.